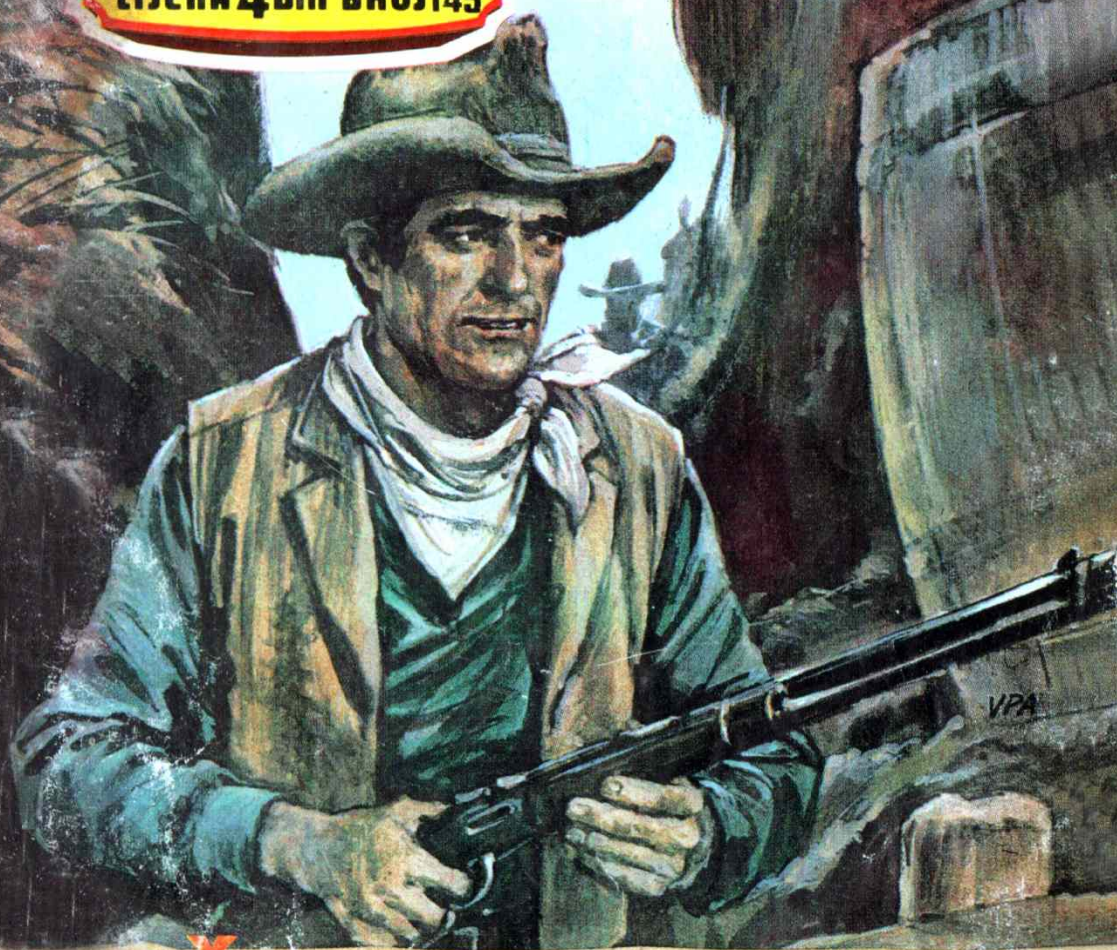

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 145

Život za zlato

LOUIS L'AMOUR:

ŽIVOT ZA ZLATO

»Laso« Nova serija 1976.

Louis L'Amour: ŽIVOT ZA ZLATO

Naslov originala: TAGGART

(Copyright: Louis L'Amour)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski režiser i publicist

Prijevod: Marjan Krmpotić, prevodilac

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISF »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i
odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak: OOUR no-
vinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Za-
greb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1.60; ASCH 8; SFRS 1.60; Hfl 1.30.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1973 od 26. XI 1973.

I

Tri mjeseca nakon što je napustio Tucson, Adam Stark je naišao na svoje prvo nalazište zlata. Bilo je to tek nekoliko rastrkanih zlatnih zrnaca ispranih iz pijeska u podnožju naplavljenih ostrmina, ali zlato bijaše grubo pod povećalom.

Kad prijeđe određenu daljinu od nalazišta zlato koje nosi voda postaje izbrušenih i izglacanih površina, jer ga glodu i deru kamenje i pijesak. Znači, zlato što ga je isprao Stark nije bilo daleko od mjesta gdje je ležalo.

Sjeo je na kamen i zapalio lulu da se smiri. Kako je bio stalozen čovjek, sklon razmišljanju, iskustvo ga je naučilo da nada može zavarati čovjeka, pa je mirno popužio lulu razmišljajući.

Nalazio se u srcu apaičke zemlje, poprilično daleko od najbližeg naselja i stoga lišen svake mogućnosti da mu bilo tko priskoči u pomoć ako ga napadnu. Imao je četrdeset i četiri godine, i bio je oženjen. Žena mu je bila Meksikanka. S njima je živjela i njegova neudata sestra Miriam. Živjeli su u taboru nedaleko od mjesta gdje je sjedio.

U Tucsonu su smatrali da je lud što žene vodi sa sobom u gotovu neizbježnu opasnost koja im prijeti od Apača, ali on nije imao kome da ih ostavi, ni novaca da se izdržavaju dok je on odsutan. A nije ni želio da ženu ostavi

samu. Miriam... to je bilo već nešto drugo; ona je znala misliti svojom glavom. Stoga je i ostala neudata, premda je imala više prilika da se uda od većine djevojaka.

Zapravo, nije znao zašto je i Miriam pošla s njime, ali, ona je za to jamačno imala razlog. Još u najranijoj mladosti počeo je cijeniti njezinu razboritost... premda su ga poslije, često puta, zapanjile njezine nagle odluke. Vezalo ih je i nešto više od bratske ljubavi: bijahu i dobri prijatelji, koji su se međusobno cijenili i štovali.

Zlato koje je našao u podnožju naplavljenih ostrmina moglo je doći samo niz irvinu gorja, jer drugog puta do mjesta gdje ga je isprao nije moglo naći.

Pošao je naviše uz ostrminu. Iduća dva sata koja je tamo isprao potvrdila su njegovu pretpostavku o izvoru zlata, pa je odlučio da će ne pronaći li glavnu žilu s koje se zlatna zrnca katalaju, ostati na tom mjestu i ispirati gruh s ostrmine.

A živjeli su u neprekidnoj opasnosti. Jer, pronađu li ih Apači, sve će ih sigurno poubijati. Ipak, ovamo ga je dovela potraga za zlatom, pa je čvrsto odlučio da neće ispustiti iz šaka zlato koje je tu našao. Žene su bile u još gorjoj opasnosti nego on, ali... zar nisu došle dobrovoljno? Uza sve to, Adam Stark bijaše čovjek koji nikad nije precijenio svoje snage ni svoje sposobnosti i znao da je da će se, bude li dovoljno oprezan, ipak tu moći zadržati.

ti neko vrijeme da ga nitko ne otkrije.

Zlato mu je trebalo iz dva razloga: želio ga je zato da bi sebi mogao kupiti ranč i zato da bi Consuelu mogao povesti u San Francisco i pružiti joj lagodan i raskošan život, za kojim je većma žudjela.

Njemu bi bilo dostatna i pustinja uz onaj ranč i sloboda života u prirodi, ali uživao je i u darivanju svojih milih. A Consueli, kojoj je obožavao, dosad nije mogao mnogo pružiti. Adam Stark poznao je dobro sam sebe i znao je da ga njegova žena ne pozna dobro. Unatoč tome što je tvrdila da je više ne voli, bio je siguran da je u zabludi i stoga joj je još više želio dokazati koliko je voli. Adam se u nju zaljubio na prvi pogled i ostao je zapanjen kad je pristala da pođe za nj. Stoga je i sumnjao da Consuela voli demonstraciju snage za ljubav same snage... oh, postojala je znatna razlika...

Pa, Miriam... nikad nije mogao shvatiti što zapravo očekuje od života, ali bio je uvjeren da ona to zna i to mu je bilo dovoljno. Čekala je na svog muškarca, ali on treba da bude jači od nje. Miriam bijaše prekaljena žena. Valjalo je da taj muškarac bude vrstan čovjek, kako bi mogao zadovoljiti njezine uvjete.

Ponovo je počeo razmišljati o njihovoj situaciji i položaju u kojem se nalazio. Njihove zalihe, ako ih popune povrćem i travama koje tu mogu naći i divljači koju uhvate, izdržat će najviše dva mjeseca. Connie je poznavala sve biljke kojima se hrane Indijanci, i ma što drugo da joj se moglo prigovoriti, Connie nije bila lijena. Bila je, kako reče stari Fritz u Tucsonu, »žena i po«.

Najprije im je valjalo naći neki krov nad glavom, neko sklonište, prilično blizu vode, a potom izbrisati tragove, što dalje to bolje, koje su za sobom ostavili konji, mazge i kola. Zatim ga čeka naporan dan.

Adam Stark bijaše metodičan čovjek. Uspjeh neće izostati bude li sustavno radio. Trebalo je smisliti kako da ih zaštiti, prehrani i kako da dođe do tog zlata. Samo jedna mala nesmotrenost u pustinji, na apačkoj

zemlji, značila bi iznenadnu i nesmiljenu smrt.

Pustinja može biti i prijateljicom, ali u njoj vladaju nemila pravila života koja valja dobro poznavati želimo li u njoj preživjeti. Zanimarimo li ih, smrt nas vreba na svakom koraku... od vrućine, žedi, iscrpljenosti, zmija čegrtuša, Apača. Osnovna je postavka koje se moramo pridržavati želimo li preživjeti u pustinji: živjeti prema njezinim pravilima, a ne protiv njih. Jer, život u pustinji ovisi o prilagođavanju postojećim uvjetima.

Pošto je ustao s kamena na kojem je sjedio, Stark se uspenja na goru Rockinstraw.

Sljeme gore Rockinstraw bijaše najviša točka u tom kraju. Na zapadu su se uzdizala čunjasta sljemena Radmond gore i Squaw Peaka, koji su se vidjeli iz daljine, ali ni jedna od tih gora ne bijaše viša od Rockinstrawa, gdje je Adam Stark imao posmatračnicu.

Na sjeverozapadu i onkraj rijeke Salt uzdizao se naoko zlokoban masiv Black Mesa. Na sjeveru, tek tri milje udaljena, savijala se rijeka Salt poput potkove, s nekoliko usahljih pritoka.

Prilazi sa zapadne strane, prema mjestu gdje se smjestio, bijahu obrubljeni zidom čunjastih brda, osim dviju gudura, a kroz jednu je protjecala rijeka. Na istočnoj je strani krajina bila prosječena mnogim gudurama, uglavnom uskim klancem, ali s vrha Rockinstrawa oštro je oko moglo opaziti sve što se tamo zbiva. Tamo se htio okrenuti i poći, kad opazi neobičan obris među klancima na istoku ne baš daleko od mjesta gdje je stajao.

Izvadio je dalekozor optočen kožnatim štitičnikom, da se sunce ne bi odbijalo od leća, i upravi ga u smjeru klanca gdje je zamijetio čudnovatu, okomitu stijenu.

Klanac bijaše uzan, jedva širi od raspukline u vrleti, teško opisiva oblička. Međutim, sa svog mjesta kroz dalekozor nije ugledao okomitu stijenu, nego rub nekakva krova, a iza njega nešto što je nalikovalo crkvenom tornju.

Srce mu je zatreptalo od uzbuđenja. Nevjerojatno, no čuo je priču o izgubljenim samostanskim rudnicima koji bi

se trebali nalaziti baš negdje u tim krajevima. U to doba priče o napuštenim rudnicima zlata bile su omiljene u jugozapadnim krajevima Sjedinjenih Država. Prema tim pričama rudnici su se morali nalaziti baš negdje na tom području... premda su mogli biti i bilo gdje drugdje u tim neizmjenjnim predjelima tog najnepristupačnijeg kraja na svijetu.

Ukipio se nepomičan na mjestu, što je bilo tipično za nj, sve dok nije dobio pregledao krajinu oko sebe ne bi li gdje opazio što sumnjivo... dim ili bilo kakav trag da se u blizini nalaze Indijanci. Što je dulje promatrao okoliš, sve je više bivao uvjeren da je to mjesto izvrsna promatračnica koju će i ubuduće koristiti.

Teško da će itko posumnjati da ga promatraju s vrha Rockinstrawa, odakle se cijela krajina mogla vidjeti ko na dlanu. Ako im se bijelci ili Apači približe, odmah će ih zapaziti i život u taboru, ili kopanje rude, smirit će se sve dok se nepozvani posjetioци ne udalje.

U podnožju gore bilo je nekoliko izvora. Prepoznao je Sycamore Spring, o kojem mu je pričao neki Apač što se sprijateljio s bijelcima, a malo dalje i Mud Spring, za kojeg je također čuo od bijelih doseljenika.

Pažljivo je pamtio put kojim se spuštao od podnožja brda, a kad je stigao do mjesta gdje je ostavio konja, uzjahao je i pošao u potragu za klancom. Premda je zapamtio mjesto gdje se otprilike nalazio dok ga je promatrao s vrha gore, izgubio je više od jednog sata dok ga je našao. Bio je odveć dobro sakriven.

Izgubio je još jedan sat dok se u nj spustio. Silazeći niz strminu, odlučio je da će se baš tu utaboriti. Tu će biti njihov novi dom.

U klanecu se nalazila mala kapelica. U nju jedva da je moglo stati više od desetak osoba, a uz nju se pružala stambena zgrada od škrljca i s krovom od greda cedrovine. U blizini bješe ruševina od nepečene opeke, a nedaleko od nje drobljara za rudu iz koje se ispiralo zlato, tjerana vjetrenjačom.

Sablasna je tišina vladala klancom. Čuo se samo tihi topot kopita njegova konja po pješčanoj stazi.

Sjahao je i ušao u stambenu zgradu. Stakori su se razbježali na sve strane kad je otvorio vrata, a sova se probudila na niskoj gredi tavanice. Kuća je bila suha, dobra krova, čvrstih zidova, bez prigovora.

U usjeku među stijenama iza kapalice tako je tanki mlaz brzaca koji je padao u oвеću nakapnicu. Voda bijaše bistra, hladna i pitka.

Idućeg je dana Stark u klanac doveo ženu i sestru i tu su se svi smjestili. Kola je sakrio u gustiš, otprilike tri milje od klanca, i prekrrio gusto granjem trnovite kruške.

Miriam Stark položila je vjedro pod mlaz vode, a potom se ispravila i pričekala da se vjedro napuni. Zaklonivši oči dlanom, gledala je prema gori Rockinstraw. Očekivala je da se Adam vrati, svakog trenutka.

U ta tri tjedna što su proveli u klanecu, Adam je uvijek sam odlazio do otkopišta zlata i kad bi god zaželjele poći s njim, uvijek im je obećavao da će ih povesti kad za to dođe vrijeme. Svakoga se dana vraćao s vrećom ili dvije rude, koju je drobio da bi iz nje isprao zlato.

Pronašao je napokon glavnu žilu... čista zlata, zbog čega je nekad ovo naselje bilo podignuto, ali koju opati nikad nisu pronašli.

Metodičan kao uvijek, Stark je četiri sata dnevno provodio u rudarenju, a četiri u lovu na divljač ili u traženju hrane. Ostatak dana bavio se sitnim poslovima u klanecu. Kad je izlazio iz klanca pazio je da se vraća istim putem, kako ne bi ostavio tragova. Nekoliko je sati svaki dan stražario na promatračnici na vrhu Rockinstrawa.

Miriam ga je često zamijenjivala na straži. Zavoljela je taj kraj i njegovo nepregledno obzorje. Unatoč njihovim kratkim stražarenjima, neprijatelj im se mogao primaknuti dok nitko nije stražario. Međutim, to bi bilo teško izvedivo, jer je krajina bila nepristupačna i po njoj se sporo odmicalo, pa je svaki putnik morao biti primijećen za vremena, dok se još nalazio na razumnoj udaljenosti.

Miriam bijaše visoka djevojka laka koraka, koja se nikad ne bi umorila od dugoga hodanja. Navršila je dvade-

set i osam godina i mnogi su je smatrali usidjelicom, premda se osjećala kao da ima samo dvadeset godina i nije sebi trla glavu zato što je netko smatra usidjelicom.

Davno već odlučila je da će se udati za čovjeka koji zavrijedi njezinu ljubav i za nikog drugog i strpljivo je čekala sve te godine što prohujaše ko san otkako je navršila šesnaestu. No, ništa je nije moglo pokolebati u njezinoj odluci. Nekoliko su je puta prosili ljudi koje je, doduše, cijenila, a jednom i čak jedan mladić koji ju je uzbuđivao više od ostalih, ali zdrav joj je razum govorio da to nije onaj pravi, pa ga je odbila, kao i ostale.

Gledala je sada prema Rockinstrawu, ali nigdje nije vidjela Adama, premda je već bilo vrijeme, pri kraju njegova radnog dana, da se uspne na vrh i promotri krajinu prije nego zanoći. Znala je gdje bi se otprilike mogao nalaziti, premda je u gori bilo sijaset mjesta koja su pružala izvrstan zaklon, čak i nekoliko spilja u kojima su nekad obitavali Indijanci spiljari. No, Adamu te večeri nigdje nije bilo ni traga.

Kad se vjetro napunilo, odnijela ga je natrag u kuću, gdje je Consuela priredivala večeru.

— Jesi li ga vidjela?

— Ne... vjerojatno je krenuo ravno kući.

A što ako se ne vrati? Ako ga ubiju? Jesi li mislila na to? Što ćemo nas dvije?

— Opedlati konje i vratiti se u Tucson.

— Ubit će nas Apači. Predosjećam. Ludo je to što radimo — reče turobno Consuela.

— Zar ne želiš poći u San Francisco i tamo kupiti mnogo prekrasnih haljina? Ta, samo si o tom pričala dok smo bile u Tucsonu. I što je onda Adamu preostalo nego da pođe u potragu za zlatom? On je zaljubljen u tebe.

— On je budala.

— Svaki je čovjek budala ako gubi vrijeme sa ženom koja ga ne voli, a ti ne voliš Adama. Trebalo bi da te odvede natrag u Tucson i ostavi.

— On to nikada neće učiniti jer je slabić. Nekoć sam mislila da ga volim,

ali ja prezirem slabiće. Zadivljuju me snažni muškarci, a Adam je slabić.

— U Adama je snaga koju ti nikad nećeš poimati, Connie. Blage je i dobre čudi, pa misliš da je slabić. Nadam se, za tvoje dobro, da ćeš jednog dana shvatiti čovjeka za kog si se udala. Vredniji je od tuceta tih protuha koje ti smatraš muškarcima... kao Tom Sanifer, na primjer.

Consueline oči bljesnuše srdžbom.

— Znaš li ti zašto me je Adam dovukao ovamo? Uplašio se da ću pobjeći s Tomom... i nije se uplašio bez razloga. Da se Tom vratio po mene, bila bih s njim otišla bilo kamo. Tom je opomenuo Adama da će me oteti kad se vrati — gotovo je vikala Consuela.

— U tvojoj nazočnosti?

— Da... ne... Tom mi je to ispričao. Adam je stajao bespomoćno i samo rekao: »Ne, nećeš ti to učiniti.« Adam je slabić, inače bi ubio Toma zbog mene i ja bih tad zavoljela Adama, divila mu se. Međutim, on se nije ni pomaknuo. Koja žena može cijeniti takva muškarca?

— I što se dogodilo kad se Tom vratio?

— Otišli smo prije nego se vratio. Adam nas je doveo ovamo i sakrio. Doveo me u ovu pustoš jer se boji da ne pobjegnem s Tomom Saniferom.

— Ti uopće ne poznaš svog muža, Connie. Adam se ne plaši nikoga. On sve radi na svoj način. Ako vas dvoje želite biti sretni, ne smiješ zaboraviti da si ti latinske krvi i usplamtjele naravi, a Adam nije.

Consuela se naglo pokrenula prema Miriam.

— Baš me briga! Zar misliš da ću cijeli život provesti u pustoši? Ja sam žena! Želim živjeti u sreći, uz muškarca koji neće biti slabić, koji će se boriti za moju ljubav i zaslužiti je. Ja volim glazbu, dobra jela i putovanja. Postoje muškarci koji mi to sve mogu pružiti.

— A poslije?

— Tko na to misli? Sad ima dovoljno zlata! Što onda čekamo? Zar čeka da nas sve smrti pokosi?

Miriam je slagala oprano rublje i govorila tihim glasom:

— Mislim da je Adam u određenom smislu ipak budala; da je pametan, davno bi te otjerao. Pustio bi te da odeš s tim svojim vajnim Tomom Saniferom i hvalio nebesima što se lako riješio.

— Ma, što ti znaš o muškarcima? — Consuela se okrenu prema djevojci srdita kao ris. — Cini mi se da ti nikad nikog nisi imala. Ne bi ti ni znala što da s njim počneš, kad bi ga slučajno i imala.

— Možda i ne bih, ali barem bih pokušala — mirno će Miriam.

— Ti se bojiš muškaraca! Plaši te ono što oni sa ženama rade. Ja volim moćna muškarca, koji želi vatrenu ženu. I, mislim da je Tom Sanifer baš takav muškarac.

— Prema onom što sam o njemu čula u Tucsonu, Sanifer je običan napačuhani prostak

— Laž! Tom Sanifer je prava muškarčina! — ošorno će Consuela.

Miriam je obrisala stol krpom i počela na nj postavljati tanjure za večeru. Ona nije znala mnogo o odnosu između Connie i svoga brata... Adam nije nikad pričao o svojim intimnim osjećajima... ali djevojka je mislila da nije sretan u braku. Međutim, znala je da voli svoju ženu. A ako je Adam voli, njoj je to dovoljno.

— Mislim da me ne voliš — reče joj Consuela iznenada. — Mislim da me mrziš!

Miriam je trenutak razmišljala što bi joj odgovorila, a onda zaniječće glasom.

— Ne, ne mrzim te. Štoviše, mogla bih te i zavoljeti da nisi udata za Adama. On zaslužuje bolju ženu.

— Tuži li se? Misli da nisam dovoljno ženstvena? — upita Consuela posprdnno.

— Brak se ne sastoji samo od onog što se radi u krevetu, vjeruj mi. Valjalo bi da to znaš. To što mu pružaš u krevetu, muškarac može dobiti od svake uličarke, a od svoje žene ne traži samo to nego mnogo više: nježnost, razumijevanje, zajedničko požrtvovanje za određeni cilj u životu. Zapravo, ti ga potkradaš, Connie.

— Ja! Kradem?!

— Uskraćuješ mu, kradeš mu sve to. Ako mu ne pružaš ništa više od zado-

voljstva u krevetu, ti mu nisi žena, ti si kurva.

— Tako? Ma, molim te? A što ti o tom znaš?

— Trebalo je da te prepusti Tomu Saniferu. Ti bi mu baš i odgovarala... on od tebe, vjerojatno, ne bi više ni tražio.

Connie se uspravi, a oči joj zaiskriše.

— Mislim da ću te jednog dana... ubiti — reče.

— Nećeš, Connie! A nećeš ni pokušati. Jer, pokušaš li, ubit ću ja tebe! To dobro znaš, zato nećeš nikada ni pokušati. Istina, ti bi mogla ubiti Adama, jer on te ljubi, ali mene nećeš.

— To ti misliš!

Tog trenutka začuše korake čizama po šljunku, a onda se Adam pojavi na pragu kuće, nasmijan.

— Danas sam imao dobar dan. Najbolji dosad.

— Večera je na stolu.

Stajao je trenutak na vratima ogleđavajući se po sobi. Činilo mu se nevjerovatnim da tako pusto mjesto može postati topao dom, uz malo dobre volje i ljubavi. I bio je za nj pravi dom. Često se bojava da nikada neće znati što znači imati topao dom i želio je da uspije u životu... i zbog Connie i sebe.

Tada mu pade na um kako nikad nije bio zabrinut za Miriam, što nije bilo baš točno. Nije se on za nju plašio, eto, jer se doimala odveć neovisna, jaka. Bila je nalik na njihovu majku, samo još odvažnija. Možda nije zgodno što tako misli o jednoj djevojci... nije baš zgodno da muškarac smatra djevojku neovisnom, jer muškarci uvijek žele da djevojka o njima ovisi, a kad se to od njih ne očekuje, onda u takvu odnosu nema ni mjesta za ljubav. Ljubav, vjerovao je, znači žrtvovanje za voljenu osobu.

Sjene su se počele spuštati i samo je još nebo bilo obasjano. Klanac u kojem su živjeli bijaše širok između deset do trideset metara i odugačak. Samo na mjestu gdje je bila podignuta kuća bio je nešto širi, ali i na tom se mjestu doimao uzan jer su ga zakrčile zgrade nad koje su se nadvile strme litice.

Samo s jednog mjesta na vrhu Rockinstrawa moglo se vidjeti što se doga-

da u klanču, jer rubovi klanca bijahu zaklonjeni, obrasli u trnovito grmlje i borovicu, a tu i tamo izrastao je i pokojni hrast.

— Ostaješ li sutra kod kuće? — upila ga iznenada Consuela.

— Ne. — Stark privuče stolac i sjedne uz stol, pa nastavi: — imam još mnogo posla. Svaki dan kad ne pođem u rudnik, produžuje naš boravak ovdje za još jedan dan... pa ću radije poći.

— Smršavio si — primijeti brižno Miriam, što bijaše istina; obrazi mu bijahu upali kao nikad prije.

Nasmiješio se i rekao:

— S vama dvjema, nikakvo čudo! Smršavio sam, jasno. A tko se ikad udebljao krampajući?

— Jesi li primijetio što s vrha promatračnice?

— Učinilo mi se da je nešto bljesnulo daleko na sjeveru... kao odsjaj sunca na cijevi puške. Nu, znamo da tamo nema nikoga.

— I, pošao si u izvidnicu?

— U lov... ali ništa nisam primijetio.

— Baš ništa?

— Ne.

— Ipak, misliš da je netko tamo, u preriji?

— Možda. Bljesnulo je i nestalo. Možda samo odsjaj sunca na glatkoj litici, ili bilo što drugo.

— Al' nisi siguran?

— Ne, nisam — priznao je iskreno.

— Ja se ne bojim. Znam pucati — reče Consuela i sjedne za stol.

II

Swante Taggart još bješe živ. Pod užarenim nebom jahao je preko rdave zemlje crjenice. Jahao je preko isušanih brežuljaka posutih rijetkim čupercima sive kadulje i još rjeđim zelenim boričima, na mršavu sivcu, dok su ga mučili glad, žeđ i težina neprospavanih noći.

Swante Taggart bijaše, zapravo, sretan što je uspio proživjeti trideset i dvije godine života, a nadao se da je još cijeli život pred njim. Međutim, u tom času živio je iz dana u dan, čak

iz sata u sat... ili, još bolje, iz minute u minutu.

Što je jahao preko pustinje u to doba godine bilo je više iz nužde nego slobodna izbora. Na to ga je natjerao iznenadan dolazak Petea Shoyera u gradić Crow King.

Ali, sam je izabrao put bijega, jer je znao da se nitko neće usuditi da ga tim smjerom slijedi... osim Shoyera.

Jedanaestorica iz potjere vratila su se kući kad je Swante zakoračio na apačko područje, ali Shoyer je pošao za njim; pratilo ga je nekoliko momaka, onih najodvažnijih.

Taggart je ostao bez vode, bez hrane. Negdje dalje prema jugu ležao je Globe, ali on nije želio poći u taj gradić, koji se nalazio barem tri dana brzog jahanja od rudarskog naselja Morenci. Tri ili više dana pogibeljna putovanja, jer su Geronimovi smeđi ratnici bili u ratnom pohodu na bijele doseljenike, a u tom meteu desetak je manjih razbojničkih družbi pošlo u pljačku i ubijanje.

I svaki je hrbat, svaku stijenu valjalo pomno promotriti prije nego mu se prišlo. A trebalo je i zamesti tragove, kad se god moglo. Desetak je puta već mijenjao smjer, ali Pete Shoyer još je jahao za njim.

Shoyer bijaše lovac na ljude, po vlastitoj volji i struci. Nekad je bio vojnički izviđač, baš kao i Taggart; poznavali su se, ali ne i voljeti. Shoyer je potom radio kao gonič stada, a kad mu je i to dojadilo, kao činovnik putničke agencije Wells Fargo i zamjenik šerifa Sjedinjenih Država. Bio je živjen kao čovjek koji zakonu predaje mrtve ljude za dobre nagrade. Taggart, koji je odlučio da mu pobjegne, dotad još nikad nije ispalio metka na čovjeka sa šerifskom zvijezdom na prsima i nije to želio ni sada... na Petea Shoyera.

Iza njega ostala je rijeka Verde i dvadesetak milja jare pustinje. Pošto je pregazio rijeku, pošao je stazom prema Canyon Creeku, ali uskoro se našao na stazi bez izlaza sjeverno od gore Lion. Kad je napokon našao izlaz iz tog čorsokaka, stigao je do korita Aldera, isušena potoka bez kapi vode.

Kad je sjahao, koljena su mu pokleknula. Načas se naslonio na konja, da bi se oporavio i sabrao. Nalazio se u rijetkoj sjeni borika. Zaškilji, da zaštiti oči od sunca, i pomno promotri krajolik pred sobom.

Pet milja dalje ležao je Tonto Creek. Onkraj doline Tonto, gorje Sierra Anchas zaklanjalo je nebo. Polako boreći se protiv žeđi, gladi i umora. Taggart procijeni kojim će putem najbrže stići do stare apačke staze što je vijugala uz gorje Greenbacka sve do vrha Lookout. Najmanje dvadesetak milja južnije uzdizalo se prema nebu gorje Mazatala.

Ne nađe li vode u Tonto Creeku, valja mu prosljediti do Turkey Springsa. Kad jednom zađe u klance Cherry Creeka, Shoyer ga više nikad neće pronaći; dobro je poznavao taj kraj.

Ali, obmanjivao je sama sebe ako je vjerovao da će bez vode stići dalje od rječice Tonto. Ne nađe li tamo vode može poći dalje, ili tamo ostati. Nu, isto mu se pisalo. Čekala ga je jedino smrt. Konj jamačno neće izdržati dalje od Tonta... izdrži li i donde. A čovjek bez konja u toj pustinji mrtav je čovjek.

Dašak povjetarca bilo je sve što se gibalo u toj pustinji. Taknuo je rukom stijenu i odmah je trgnuo; bila je vruća ko užareno željezo. Ponovo je počeo promatrati pustinju. Znao je da bi morao bježati, ali nije mu se dalo pomaknuti. A kad je naposljetku podigao nogu da se usigne na sedlo, zastade ko ukopan.

Ni dvije stotine metara od mjesta gdje je stajao, ugleda apačkog ratnika na konju.

Počeo je tiho tepati sivcu i ukočio se, jer ga je i najmanji pokret mogao odati.

Apač potjera konje i pođe polako naprijed stazom kojom bi bio pošao. Taggart da ga Indijanci nije pretekao. Aprč je otišao, ali uskoro će naići na njegove tragove jer su zacijelo ostali vrlo vidljivi.

Najprije ih je čuo, zatim i ugledao... njih četrdesetak izbili su iz borika na vrhu padine. Sedamnaest je ratnika pratilo žene i djecu.

Zadržavajući dah, čekao je, brižljivo pazeci da ne pogleda ravno u njih, iz straha da ne privuče njihovu pažnju. Kretali su se sporo, jer su vozili taljige s ranjenicima i bolesnicima.

Cim ih je izgubio iz vida, sjeo je na kamen u sjeni i odmarao se dvadesetak minuta. Kad je ustao da bi promotrio okoliš, priljubio se uz sivca da mu se obris ne bi ocrtao na obzorju.

Tišina je vladala jarim poslijepodnevom. Svlađao ga je umor dok je hodao vodeći konja za uzdu, a konj se popikavao iza njega. Bio je na izmaku snaga. Ne nađe li vode u rječiti Tonto, za njih će to biti kraj duga puta... dalje neće moći.

Pošto su prešli, prema njegovoj procjeni, milju puta, zauzda konja. Zrak u podnožju brda je bio bez daška vjetra, zagušljiv. Sračunao je da je više od četrdeset stupnjeva u hladu... ako je čovjek mogao naći hlada. Od znoja i prašine košulja mu se slijepila uz tijelo.

Zelena je obala rječice bivala sve bliža, ali nije opazio odbljesak vode među drvećem.

Konj se trgne, povuče uzde, ali ipak pođe za njim.

Jedva je koračao. Valovi vrućine gibali su zrak ispred njihovih očiju, pa je jedva razabirao što vidi; krajina je treptala ispred njegovih očiju.

Spotakao se. Noge mu otežale. Znao je da mu nema spasa.

Kad je prvi put pao, ostao je duže vremena na zemlji. Potom se upro o dlanove i podigao na koljena, a onda osivio na noge. Stajao je i njihao se. Zelena crta obale titrala mu je sablasno pred očima.

Nije mu to bilo prvi put da je upao u nevolju; sjećao se i gorih neprilika.

Swante Taggart rođen je u kolima u Sweet Wateru u Wyomingu, u vrijeme borbe s Čejenima 1848. godine. Idućih je dvanaest godina proživio s roditeljima u Kaliforniji, potucajući se od jednog do drugog rudarskog mjesta. Kad je otac umro, majka ga je odvela natrag na srednji zapad, gdje je namjeravala živjeti s rodbinom u Minnesoti, ali tad je sasjekoše zajedno sa stotinjak drugih, ratnici iz indijanskog plemena Mala Vrana.

Mladi Swante izbjegao je smrti jer se sakrio u žbunje uz obalu rijeke. Tu

ga je pronašao poručnik Ambroz Freeman, dok je vodio svoju četu u pomoć tvrđavi Abercrombie. Kad je naučio pucati i jahati, mladi Swante odjaha u život.

Odjahao je na zapad, u potragu za Siouxima koji su zaklali njegovu majku; bješe ih vidio i upamtio im lica... četvorici iz te družbe želio se osvetiti.

Prvog je ubio uz rub močvare, neda-leko Birch Couleca, a dva tjedna kas-nije uhvatio dvojicu uz Missouri. Jed-nog je ubio, drugog ranio. Preživjeli se šuljao naokolo sve dok ga Swante nije dočekao na napajalištu bivola.

Kad je stigao vod konjaništva, Si-oux je pokušao pobjeći; ali, prvo je zrno pogodilo konja, a drugo Indijan-ca kad je pokušao ustati ispod svog konja. Liječnik iz Silbeyeve odreda previo je Swanteovu ranu, a onda su ga u bolničkim kolima prevezli u tvrđavu Lincoln.

Narednih je godina gonio stoku, lo-vio bivole, izviđao za vojsku i pratio poštanske kočije. I, dok je bio prati-telj kočija, družina Siouxa napala ih je sjeverno od Hat Creeka, postaje u Wyomingu. Među njima bio je i pos-ljednji od četvorice koji su zaklali nje-govu majku. Swante je rekao drugima što namjerava s Indijancem učiniti. U borbi prsa u prsa zaklao je Siouxa a potom je kočija nastavila put u Dead-wood.

- o -

U Novom Meksiku našao je potok bogat vodom i dvije livade uza nj. Ogradio ih je i tu se nastanio. Borio se s Apačima, ali je sretno živio. Apa-či su se naposljetku primirili. Nakon godinu dana mirna života braća Ben-net dognala su u taj kraj šest stotina goveda i tu našli što su tražili... samo. Swante Taggart sjedio je u srcu neko-liko stotina rali utrine i držao za se najveći potok. Braća su mu došla u pohode zajedno sa svojim revolveraši-ma i rekla kako bi za nj bilo najbolje da odseli, ali Swante nije prihvatio njihov prijedlog.

Slijedile su otvorene prijetnje, ali on bijaše uporan. Imao je oko dvije stotine goveda i nekoliko konja i više

mu ništa nije trebalo. Zelio je samo jedno: da ga puste na miru.

Zatim je došlo do »gužve«. Mladi Jim Bennet odluči da je došao čas obračuna i krene, zajedno s Rustyem Billom, da otjera Swantea s njegove zemlje.

Pucnjava je počela nenadano. Jim Bennet i Rusty Bill pali su mrtvi na travu. Jedini svjedoci bijahu Bennetto-vi kauboji.

Sve se to zbilo u vrlo nezgodno vri-jeme. Novi Meksiko plamtio je pod terorom Billyja Bonneyja, koji je pljačkao pod okriljem rata što je bjes-nio u Lincoln Countyju. Braća Bennet imali su novac, stoku i jak politički utjecaj, a Swante Taggart samo brza konja.

A čovjek se mora poslužiti s onim što ima.

Kad je bio proglašen krivim i stav-ljen izvan zakona... a sve zbog ubojst-va u samoobrani... Swante Taggart i njegov brzi konj odjezdiše prema zapa-du. Na konja povodnika natovarao je nešto zaliha, prvo što mu je na brzinu došlo pod ruku.

Pogriješio je što je zastao u Knight's Ranchu. Dotad je pomno izbjegavao utrte staze, ali u vrijeme kad se našao nadomak Knight's Ranchu nije više imao kave, ni hrane i padao je s nogu od umora. Do tada nitko nije imao pojma gdje bi se Taggart mogao nala-ziti.

Dva dana poslije Swantea u Knight's Ranch je stigao Pete Shoyer, pošto je prije toga izručio tijelo nekog bjegunca šerifu u Silver Cityju. Čuo je da je Taggart izvan zakona, da je za njegovu glavu raspisana nagrada i ustanovio da se čovjek slična opisu nalazi u Knight's Ranchu.

Crown King, činilo mu se, pravo je mjesto za Taggarta. Rudarsko mjestan-ce s raštrkanim jamama i kopovima i tek nekoliko kuća. Jedva da ga se moglo nazvati gradićem, ali u njem se ipak našlo posla za svakog tko je bio voljan kopati. A Taggart je još u dje-tinjstvu naučio taj posao i radio ga je sve dok Pete Shoyer nije ujahao u Crown King.

Onog trenutka kad je Shoyer počeo ispirati grlo od prašine u mjesnoj krčmi Taggart je izjahao iz gradića.

Odjahao je do Poland Canyon, skrenuo natrag nizbrdice do Horsethief Canyon, prejahao gorje Pradshaw i napojio konja hladnom vodom na obali Aqua Frie, nasuprot Squaw Creek Mesu.

Polu tuceta klanaca otvaralo se pred njim s druge strane potoka Squaw Creek Mesa; svaki se doimao ko put u spas, no prava je staza zapravo vodila uz strminu, a ne kroz klance. Pretpostavljao je da ima čitav sat prednosti pred svojim progoniteljima... možda i više ako voda izbriše tragove njegova konja na dnu bistra potoka dok potjera stigne... pa pojaše uz vodu oko dvije milje i izide iz potoka čim je naišao na kamenitu obalu.

Te se noći utaborio nedaleko obale Shirt-Taila, dok su se u smjeru sjeverozapada pred njim izdizali, vrletni vrhunci Turret Peaka.

Prošlo je nekoliko dana od te noći i sad se s mukom spuštao niz dugu padinu prema Tonto Creeku, dok je uzavreo jari zrak sablasno treptao ispred njegovih očiju, a on se ispucanih usana i grla sažgana od žeđi molio Bogu da u Tonto Creeku nađe barem nekoliko kapi vode. Glava ga je boljela i u ušima mu je udaralo grozničavo bilo. Sunce ga je nesmiljeno pržilo s užarena svoda, a jara vrućina pekla kroz potplate čizama.

Odnekle iz zemlje iskočio je pred nj jedan Apač. Ali, i Apač može promašiti. Ustrijelio ga je.

Jeka je odjekivala brdima, a potom oslabi i utihne, zamre u daljini. Swante je buljio u mrtva Indijanca, znajući da ga je spasila samo sreća. Kad je skočio na nj, sunce je bljesnulo na cijevi njegove puške i Taggart je povukao. Ne, nije imao vremena za razmišljanje... njegovi su pokreti bili nagonski, rezultat dugogodišnje vježbe i istančana predosjećaja opasnosti.

Apački poniji nisu podnosili smrad bijelaca i ustuknuli su kad im je prišao. Nije našao mješine s vodom, nego samo pušku i streljivo. Pokupio ih je; mogli su mu dobro doći. Pomalo posrćući dok se uspravljaio, Taggart se ogleda.

Gdje li su drugi? Prošao je tri milje, možda četiri, a i oni su morali isto toliko prevaliti.

Dohvatio je uzde konja i pošao dalje klipsajući, očiju uperenih u misterij pred sobom uzbiban jarom žegom u koji je koračao iscrpljen i poluslijep.

I kad mu zeleno lišće počeo milovati obraze, potrčao kroza šipražje prema Tontu.

Korito bijaše suho!

Već je tri puta u životu logorovao na obalama Tonta i tu napajao konja, a sada, kad je skapavao od žeđi, u koritu ne bješe ni kapi vode.

Valjalo je prijeći dvadeset dugih milja do izvora Turkey Springsa. I, premda mu je mozak vrio, znao je da to ne može izdržati ni on ni konj.

Kad je zapuhao povjetarac, konj osta nepomičan. Swante je znao da bi životinja nanjušila vodu kad bi je bilo južnije od mjesta na kojem su stajali. Znači, ako je igdje ima, onda je to na sjeveru. Okrenuo se i počeo klipsati pješčanim koritom, teško podižući noge.

A potom je opet pao.

Ne, ovaj put se nije spotakao. Činilo mu se da gazi kroza živi pljesak u koji pri svaku koraku sve više upada, dok se naposljetku nije stropoštao licem u pijesak.

Nekoliko je minuta ostao ležati, dok konj nije počeo trzati uzde, a onda se polagano, kao pijan, osovi na noge.

Tad začu neki šum i okrenu glavu kao u snu, trseći se svom snagom da prepozna te zvukove. Nešto je šušalo... lišće topole? Suškanje lišća nago-viještalo je vodu... tu, negdje u blizini. Tada ponovo začu isti šum... suškanje, grebanje. Oprezno se priušlja uz grmlje do obale. Međutim, bio je preumoran i nedovoljno oprezan. Grmlje je zašušalo dok se kroza nj smučao i odjednom se sve primirilo.

No, začas ponovo začu isti šum. Puzajući kroz grmlje, nađe se desetak metara od visoke topole. Nedaleko od nje dva su dikobraza kopala rupu u zemlji, ne bi li došli do vode.

Rupa je bila široka i duboka ko vjetro, a pijesak na dnu bijaše mokar.

Pograbio je kamen i hitnuo ga na dikobraze. Nakostriješili su bodlje, ali se nisu pomakli. Nevoljko ustuknuše tek kada Taggart pođe prema njima i polagano se odmaknu unatraske od rupe.

Konj je pošao za njim i došao do rupe njušeći zapuhano po mokrom pijesku, a onda počne po njem grebati kopitom.

Pošto je odstranio konja, Taggart klekne i počne rukama grabiti pijesak iz rupe. Pijesak je bivao sve mokriji i mokriji, iako je jedva iskopao pola metra duboku rupu. Nastavio je kopati, grozničavo i uporno, pa se uskoro rupa počela puniti mutnom vodom.

Najprije je pustio konja da se napije. Zatim ga je odgurnuo, prokopao još malo rupu i proširio je. Dikobrazi su ga napeto promatrali iz sigurne daljine; čekali su pod grmljem, srdito skičeći, jer im je žeđ nadjačala strah.

Ipak neće umrijeti... napit će se, konj će utažiti žeđ, napunit će pljosku. Tad će pustiti dikobrazima da se napiju vode... zaslužili su je. Skupio je dlanove u čašku i zahvatio vodu. Usrkao ju je u usta, ali je nije odmah progutao. Pustio je da mu rashladi sažgano tkivo, da se osvježi postupno, a potom ju je progutao, svježu i hladnu.

Kad je konj zanjštao, pustio ga je da se ponovo napije vode, iako je na dnu rupe ostalo tek nekoliko kapi. Ponovo je počeo dupsti rupu i ona se opet napuni vodom. Popio je još jedan gutljaj i osjetio kako ga ispunja predivna svježina.

Sjena se pod topolama izdužila, pa se ispružio na pijesak i ostao tako ležati u sjeni. Konj se neprekidno vraćao na napajalište, dok se napokon nije smirio i počeo pasti nekakvu smeđu travu. Taggart je ležao uživajući u miru i glasovima prirode, a tad začu dikobraze kako srču vodu iz rupe.

Promatrali su ga pažljivo, ali i pili samo na dva metra od mjesta na kojem se odmarao.

Kad su se napojili, pobjegli su, a Taggart je u bisagama potražio ostatke kave. Zapalio je malu vatricu na suhim graničicama pod topolom i skuha kavu. Premda je umirao od gladi, nije imao srca ustrijeliti dikobraze, jer su ga doveli do vode i spasili mu život.

Covjek koji, pozna život u pustinji nikad se neće utaboriti uz vodu, jer je voda u pustinji predragocjena i privlači nemile posjetioce i divlje zvijeri.

Utaborio se nedaleko rupe s vodom, jer se želio dobro oporaviti od posljedica duge žeđi. Prostro je gunjeve i začas je usnuo.

Probudio se pred zoru i poveo je konja do rupe da ga napoji. Kad su obojica utažili žeđ svježom vodom, koja se skupila prekonoc, napunio je i pljosku. Dikobrazi su ostali uz vodu tijekom cijele noći, bako je mogao razabrati po tragovima.

Sunce se upravo uzdiglo nad goru kad je napokon odlučio krenuti dalje. Mjesto na kojem je nabasao na vodu nalazilo se na ušću isplavine u rječicu Tonto sa Sierra Anchasa i čim je izašao iz šipražja, naišao je na vidljiv indijanski trag koji je vodio natrag u brda uz samu isplavinu. Svježijih tragova nije našao.

Tom stazicom nije namjeravao poći, ali bila je od svih najbolje zaklonjena. Jamačno, vodila je ravno na vispoljanu.

Jašući tom stazom u guduru na Sierra Anchasu, osvrnuo se unatrag da vidi kojim je putem stigao.

Vjetar je savijao vrhove jela i borova na gorskim strminama, donoseći svjež i mirisan zrak s gora koji je udisao punim plućima, a iza njega ostala ležati prazna i jalova zemlja pod jarmim suncem. Poslije doline Tonto Creeka počeo se uspinjati.

Dok je za njim ostala golema crvenkastosmeđa ravnica, pred njim se uzdizalo sivoplavo gorje Mazatela, načičkanoo zelenkastim mrljama borovice. Povremeno bi oblaci zasjenili sunce, ili bi stijena bacila sjenu preko staze; inače, sve bijaše crvenkastosmeđi pakao.

Nešto... Tamo gore, nešto se pomaknulo! Vrlo daleko, daleko, vrlo sićušno, u zastoru od prašine. Oblačici prašine nisu pali s neba. Netko je jahao, jahao za njim kroz pustinju. Progonio ga.

Znači, još nisu odustali.

III

Upravo je počelo svitati dok se Miriam Stark uspinjala uskom stazom na sljeme gore Rockinstraw i rano jutarnje sunce, što je ležalo još iza obzorja, osvijetlilo je u ružičasto obliki koji je usamljen brodio sivoplavičastim nebom, nagovještavajući topao sunčan dan. Ipak, premda u praskozorje, svjetlosti bješe dovoljno i sve su se staze u njoj nazirale, pogotovo one što su vodile do skrovišta odakle je pucao pogled na cijelu krajinu.

Voljela je to stražarsko mjesto, na kojem je vladala tišina, grobna tišina, u kojoj je mašta dobivala krila.

Zauzevši mjesto iza smreke, Miriam počne pomno promatrati krajinu, sustavno, onako kako ju je to naučio Adam. Najprije je brzim pogledom preletjela cijeli kraj uz samu goru, kako bi bila sigurna da im se nitko nije primaknuo pod okriljem noći, a potom pregleda daleko obzorje, proučavajući vrlo pomno svaki klanac, svaku stazu, svako mjesto pogodno za taborovanje; jer, o njezinim je očima ovisila njihova sigurnost, pa i život.

Dvaput dnevno držali su ovdje stražu. Kako ih je bilo troje, nisu mogli cijeli dan stražariti na promatračnici pa su pomno promatrali krajinu u najkritičnije doba dana, u zoru i uvečer.

Premda je krajina bila brdovita, oni su je dobro poznavali. Najveća im je opasnost prijetila sa sjevera i juga, gdje su se nalazili dobro zaklonjeni klanci i ždrijela. Ali, već prvih dana po dolasku u ovaj kraj, projahali su te klance uzduž i upoprijeko, proučili ih i tako znali gdje se kriju najbolji zakloni koje je valjalo držati na oku.

Na zapadu opasnost se krila u zavratnici između dva čunjasta brijega, iako se preko njih, doduše, nitko ne bi usudio prijeći; s prednje strane uspon je bio blag i postupan, ali s druge strane rušili su se strmo u rječinu Pinal.

Tog jutra, pošto je promotrila okolicu, Miriam je svu pažnju ustremila na sjever, gdje su se dva potoka, Coon i Cherry, ulijevala u rijeku Salt. Dolina se pružala ko na dlanu i samo bi se budala ili neiskusni čovjek usu-

dio u nju zakročiti s te strane, a istodobno nastojati da ostane neviđen.

Jutarnje je sunce ispružilo svoje zrake preko neba i okrunilo gorske hrabati na istoku zlatom i crvenilom. Cijela se krajina doimala mirnom i tihom. Zrak bijaše čist, obzorje grimizno, a s mjesta na kojem je stajala jasno je vidjela sve što se događa u toj neizmjerljivoj daljini.

Kad je prvi put u daljini opazila sićušnu točkicu kako se miče, nije mogla vjerovati da je to čovjek... ali, podsvjesno je znala da ne može biti ništa drugo. Potom ga je izgubila iz vida... a onda se opet pojavio... pa ponovo nestao!

Pouzvano je znala da se onkraj rijeke Salt nešto miče, giba, zacijelo konji i jahači.

Izgarajući od znatiželje, dohvatila je dalekozor i uperila ga u nj, ali nigdje ga više nije mogla naći. Izgubila ga je. Vjerojatno je nekamo zamaknuo.

Izabrao je najnepristupačniji put kroz gotovo neprohodne predjele pustinje, ali s kojeg je imao izvrstan pogled unatrag, na kraj kojim je prošao.

Ponovo je promotrila kraj oko sebe sa svih strana, jer im je život ovisio o tom da ih ne pronađu Apači, koji su prolazili tim krajem, ili da ih ne iznenadi nespremne neki neugodan posjetilac.

Adam se uspeo uz brdo i stao uz nju.

— Jesi li što primijetila?

— Jahača, čini mi se.

Adam uzme dalekozor iz njezine ruke i dobro promotri krajinu.

— Ne vidim nikoga — reče.

— Vrlo je oprezan. Skriva se.

Nastavio je tražiti jahača po krajini. Dok je posmatrao obzorje, reče:

— Connie se ovdje ne sviđa. Ne osuđujem je. Čini mi se da je uplašena.

— Svi smo uplašeni, no ona najmanje, čini mi se. Ona je jaka žena.

— Znam... i misli da sam ja slabiji.

— Ti je voliš, zar ne?

— Najviše od svega na svijetu. — Spustio je dalekozor, rekavši: — Netko jaše kroz krajinu. — Pruži sestri dalekozor. — Pogledaj, tamo dolje na stijenama iznad rijeke.

Miriam uze dalekozor.

— Vidim. Vidim, traži stazu kojom će sići.

Sutjeli su, a Adam je ponovo promatrao došljaka kroz dalekozor.

— Da, volim je — ponovi poslije kraće stanke. Zaljubio sam se u nju na prvi pogled i nadam se da će i ona mene jednog dana zavoljeti.

— Nadaймо se, premda misli da si slušić.

— Znam.

— Našao je stazu! Silazi — reče Miriam koja je sad gledala kroz dalekozor.

— Sam, a u ovoj pustoši... sumnjivo, zar ne? — reče Adam kad mu je djevojka pružila dalekozor.

— Vjerojatno bjegunac od zakona.

— Cim skupim dovoljno zlata, kupit ćemo se odayde. Onda ću kupiti ranč koji već dugo želim, a potom možemo otputovati u San Francisco, ili još dalje na istok. Nadam se da će se Connie tada promijeniti. Namjeravam kupiti i veliku i lijepu kuću da se ima čime dičiti.

Zašuti, promatrajući.

— Prešao je rijeku i nestao u šipražju s naše strane — reče i doda dalekozor sestri.

— Gle, pogledaj, istočno od njega... prašina. Vidiš li prašinu? — poviče uzbuđeno Miriam, uhvativši brata za rame.

Kad je pogledao kroz dalekozor, ugleda dvanaestak Apača u ratnoj ophodnji. Jahali su u istom smjeru kao i nepoznati jahač, ali daleko iza njega.

Nisu ga mogli nikako upozoriti na opasnost, a da ne privuku pažnju Indijanaca na sebe i otkriju svoj položaj. a Consuela je ostala sama u kući.

— Apači — tiho će Miriam.

— Vratimo se prije nego nam odsijeku odstupnicu.

Pograbili su puške i gotovo potrčali niz strmu stazu. U klancu su se mogli obraniti, ali zaskoče li ih ovdje, ubit će ih u hipu ako ih primijete. A Consuela sama u klancu ne bi im mogla pomoći. Usamljeni jahač nek se snađe sam, kako najbolje zna i može.

Taggart se spustio niz čunjasto brdo ravno u plitki potok; voda je dopirala konju do koljena. **Za nekoliko je tre-**

nutaka izjahao na drugu obalu, u vrbik.

Sjahao je zaklonjen grmljem i pošao natrag do rijeke, pa grančicom kadulje pomeo tragove i posuo ih suhim pijeskom, a potom odjahao obalom po stijeni od škrljca.

Probijao se kroz grmlje, vodeći konja za uzde. Zastao je uz rub šipražja i dalekozorom promotrio gorje; trenutak prije, Miriam i Adam napustili su svoju promatračnicu i žurno se spustili stazom ka klancu.

Odjednom, konj je trgnuo glavom i naćulio uši.

— Hajde, stari moj, smiri se — tepao je Swante konju da bi ga primirio.

Tada začuje topot konjskih kopita po kamenitu tlu, negdje u daljini.

Povukao je konja u zaklon pod stijene i čekao, s puškom u ruci.

Uskoro ugleda sjenu Indijanca na konju, zatim drugoga, pa još jednog. Jednom je rukom držao konja za njušku i čekao, a srce mu je uzbuđeno kucalo, znoj kapao niz lice, tijelom prolazili hladni srsi. Skinuo je ruku s njuške konja i podigao pušku.

Čuo je muke glasove, dvadesetak metara dalje od mjesta gdje se pritajio. Indijanci su tiho raspravljali a potom odjahali uz rub hrbata. Swant je dovoljno razumio njihov jezik i znao je da traže nešto ili nekog. Koga?

Čučnuo je na pete pod zid hrbata, s puškom preko koljena. Zrak je postajao topliji i on osjeti kako ga svlada va umor. I konj se doimao iscrpljen. Trebalo je da pronađe neko sklonište, da se u nj uvuče i odmori. Shoyer mu je još za petama; sad zna da Taggart ide u Globe ili u Morenci, jer drugog izbora nije imao.

Zato se mora negdje sakriti. Ako ne ostavi za sobom tragova, onda ih Shoyer, logično, neće ni naći, pa će produžiti dalje, u Globe ili Morenci, u potrazi za njim. Ali, i to bi rješenje donosilo određene opasnosti: kako mora jesti i piti, i on i konj, valja dobro promozgati gdje da se sakrije.

Nije prošlo ni pola sata, a njega je počela mučiti glad. Smotao je cigaretu i zapalio.

Kad je prošao cijeli sat otkako su Indijanci otišli, uspeo se na rub hrpta, sjeo među stijene i proučio okolicu. Negdje s druge strane gore Rockin-straw moralo bi biti nekoliko izvora svježe vode, jer tamo negdje ponornice izbijaju na površinu. Nu, oko svakog vrela vreba opasnost, jer Apači zacijelo predobro poznaju cijeli taj kraj i navraćaju na izvore da se napiju i napoje konje.

Indijanci su otišli prema jugu, a nje-ga je put nosio prema istoku, pa je zato uzjahao i pošao dalje.

Premda se nalazio u pustinji, kraj je bio grmovit, pa je konjanik koji polako jaše, da ne bi za sobom podizao prašinu, bar pola vremena bio zaklonjen šipražjem.

Jahao je ravno prema Rockinstrawu i pažljivo se obazirao, da slučajno opet ne naiđe na Apače; ne bi li negdje ugledao zelenu travu; jer u tom kraju sočna trava raste samo uz vodu.

Ispred sebe na dnu klanca ugleda velik, gust grm, napola osušen od sunca i žege.

Netko manje oprezan ne bi u tom grmu vidio ništa neobično, ali nagon-sko ga poimanje opomenu da bude obazriv.

Sjahao je i pošao do grma. Svaki se tren osvrtao i pogledavao u uši konja. Zivotinja je bila mirna. Grm je bio gust, pa je čučnuo da vidi ispod šiblja što li se u njem krije. I tad ugleda kotače velikih prerijskih kola. Legao je na zemlju i otpuzao do kola.

Ako netko ovako dobro skriva kola, znači da se namjerava po njih i vratiti, što znači da negdje u blizini žive ljudi.

Tragovi su bili zbrisani, ali Taggar-tovo iskusno oko nađe tragove kopita; kola su ovamo dovukle mazge.

Pokušavao se dosjetiti zašto bi netko dovde dovukao kola i tu ih skrio. Ispaša je slaba, Indijanci lutaju i slobodno pljačkaju krajinom; a nigdje nije naišao na tragove goveda; prema tome nisu stročari.

Zlato?

No, što će im kola kad su sve mogli dovesti na mazgama? Znači, ima i žena, a ljudi namjeravaju ostati tu dulje vrijeme.

Ali s Apačima naokolo moraju imati dobro opskrbljeno, sigurno i odlično utvrđeno skrovište.

A gdje žive ti ljudi, može i on.

Kad se izvukao iz grmlja, pažljivo je počeo promatrati cijeli kraj. Nu, kako ni poslije određenog vremena nigdje ništa nije našao... ništa što bi otkrivalo nazočnost ljudi u tom kraju... vratio se konju, otkopčao sedlo, privezao konja za grm, ispružio se u sjenu i zaspao.

Kad se probudio, ponovo je uzeo dalekozor i počeo pomno promatrati kraj oko sebe. Sunce se sad spustilo niže prema zapadu i krajina je bila osvijetljena pod drugim kutom.

Njegovu je pažnju sve više privlačila gora Rockinstraw. Vrh gore morao je biti izvrsna promatračnica, ali i izvrsno mjesto za dobra strijelca.

Počela se spuštati večer. Ako ima ljudi u blizini, oni moraju jesti, pomisli Taggart. Znači, zapalit će vatru. A dim se lako vidi i nanjuši.

Smota cigaretu i zapali, pa priček.

IV

Španjolski redovnici koji su otkrili taj klanac izgubljena rudnika zamijenili su nanos zrnaca plovućaka za vanjski sloj zlatne rude, a nanos je morao biti bogat rudom, pa čak i većim nanesenim zlatnim oblicima. Redovnici zacijelo nisu znali mnogo o rudarstvu ili traženju rude i ono što su našli očito se odlomilo i otkotrljalo niz goru te zaglavilo među kamenjem isplavine. A poslije, premda su morali uvidjeti da su se zabunili, nisu uspjeli pronaći glavnu zlatnu žilu.

Adam Stark imao je iskustva i bio je bolje potkovani u poznavanju geologije i rudarstva.

Da li su redovnici sami odustali od daljnjeg traženja zlata ili su ih Apači poubijali, nije mogao dokučiti, premda mu se činilo najvjerojatnijim da su sami dobrovoljno otišli; nigdje nije bilo tragova borbe, lubanja ili kostura, ni u klanu ni oko kapelice. Ako su ih poubijali Apači, onda su izginali

tek pošto su napustili klanac. Adamu se čak činilo da Indijanci ne znaju za taj klanac, jer nigdje nije bilo nikakvih znakova da su u nj ikad ušli.

Razmišljajući o svom položaju, izračunao je da će, nastavi li kopati istim tempom kao dotad, za dva mjeseca imati oko sto tisuća dolara u zlatnoj prašini... ako prije ne nastradaju.

Ni Consuelu, ni Miriam nikad nije poveo do nalazišta zlata, a nije to namjeravao ni ubuduće; što manje traživa oko nalazišta, to bolje.

Zapravo, dok je kopao zlato, cijelo je vrijeme nosio glavu u torbi, ne zbog Apača, nego zbog prirodna položaja stijene pod kojom je kopao; potkopavao je temelj izbočene stijene koja je nad njim lebdjela i koja se mogla svakog časa odroniti i zakopati ga pod sobom.

Neprekidna opasnost da ih ne otkriju Apači ili odbjegli robijaši plašila je žene i sve im se ostalo činilo manje važno. Nu, iako su živjele iz dana u dan, nisu se predavale ni dopustile strahu da ih svlada.

Ni jedna od njih nije mnogo brinula o Adamovu poslu. Na njihove upite on bi nehajno odgovarao: — To je poslagan posao. Otkopavam rudu iz stijene i nosim je niz padinu. — I, na tom je i ostalo, a uistinu je bilo mnogo gore.

U potrazi za zlatom Adam Stark pošao je uz aluvijalnu ostrminu penjući se sve više u goru. Ostrmina bijaše, zapravo, kaskada kamenita gruha izvaljana niz strminu, a razdrobljena padavinama.

Uspom bijaše naporan. Morao se doslovno zubima i noktima držati za vrletne stijene, dok napokon nije stigao do zlatne žile u kremenitu obrubu bogato protkanom zlatom.

Odmah mu bi jasno da je naišao na bogato nalazište, a baš od odronjenih zrnaca s te stijene redovnici su ispirali zlato, koje se u grupu kotrljalo niz ostrminu.

No, čak se ni u trenutku zanosna ushita nije toliko zaboravio da bi bezglavo odjurio pod stijenu. Nešto u toj mrkoj izbočini opominjalo ga je da joj se odveć ne približava. Stoga se malčice povukao da je bolje promotri sa svih strana. Zatim je obišao granitnu izbočinu, a potom se uspeo na

hrbat iza nje, odakle je mogao vidjeti i gornji dio. Prestravilo ga je ono što je ugledao.

Očito, izbočina bijaše dio mnogo starijeg kamenitog hrpta, istrošena i isprana od vjetera i kiše, napuknuta i oštećena. Ostala je stršiti u vis kao klimava razvalina između mladih i jačih vrhova. Tijekom godina stijena bijaše mrskana i raskidana snažnim silama prirode, dok nije postala zlom kobiludara.

To golemo bogatstvo što mu se nudilo nadohvat ruci moglo se uzeti samo uz opasnost da se izgubi život. Jedan štapić dinamita srušio bi cijelu stijenu u hrpu kamenja, a stijena se uzdizala nekih tri stotine metara iznad podnožja gdje je ležala zlatna žila. Gornji dio presijecale su duboke pukotine, kao zid neke zgrade poslije teška bombardiranja.

Vratio se u blizinu nalazišta i utvrdio da je grumenje toliko krhko da ga se moglo prstima otkidati s glavne žile. Žila se pružala niz padinu i uz samo podnožje napuknute stijene, koje se izbočina nadvila nad podnožje pod takvim kutom da se mogla od najmanjeg udarca survati niz urvinu. K tome, kad bi se survala, ne samo da bi tisućama tona kamenja pod sobom zauvijek pokopala zlatnu žilu, nego bi usmrtila svakog tko bi se tu slučajno našao.

Sjeo je na razumnoj udaljenosti od stijene i zapalio lulu. Vjerovao je da bi se iz tog nalazišta moglo izvući čak nekoliko tona zlata a da se stijena ne potkopa i sruši, no mogla bi se survati već pri prvom udarcu budakom po žili.

Međutim, znao je da nema izbora, želi li se dokopati tog zlata... a želio ga je, jer je o njem ovisila njegova sreća u braku.

U duši je bio siguran da ga Connie voli, kao što i on nju voli, i vjerovao je da će se... kad jednom upozna život i svijet i užije malo više života... smiriti i živjeti s njim u miru i zadovoljstvu. Napokon, ona je Meksikanka, a u njezinu svijetu žena bez muža je nitko i ništa; niti je sažaljevaju, neki čak preziru. U Meksiku, ne uhvati li djevojka muža, promakla joj je glavna svrha njezina života. A Consuela

je to vrlo dobro znala. I, kako se cijeli život borila za svoje mjesto pod suncem, sada je zahtijevala svoj trenutak sreće i zadovoljstva.

Možda i jest budala, ali toliko je volio Consuela da mu život bez nje ne bi ništa značio i želio je da joj pruži sve za čim ona žudi. K tome, po prirodni je bio darežljiv čovjek i veselilo ga je kad je mogao darivati svoju ženu. A sada je sve ovisilo o zlatu koje leži tu pred njim i izaziva ga.

Još dok je pomnim pogledom proučavao izbočinu stijene, znao je da će prihvatiti izazov i poći pod nju da uzme to zlato.

Zeli li uspjeti, najviše se mora čuvati neopreznosti i lakomosti. Valjalo je stoga odmah dobro smisliti što će i kako učiniti da ne pogazi tu svoju odluku, o kojoj je ovisio uspjeh. Mora odlučiti koliko će zlata otkopati, ali i to da će se, bude li potrebno, zadovoljiti i sa manje nego što doista želi.

Želio je sto tisuća dolara.

Mnogo, na prvi pogled. Kad je pošao u potragu za zlatom, mislio je da će mu i deset tisuća biti dovoljno, a sad se izložio novoj opasnosti, jer mu se i zahtjev povećao kad je vidio koliko zlata leži pod tom napuklom stijenom.

Tisuću je dolara ležalo samo u gruhu niz ostrminu, pa je zato odlučio da prvo to pobere. Skupit će ga u vreću i povjeriti ženama na čuvanje; dogodi li se njemu što, njegova će žena i sestra imati dovoljno novaca da započnu nov život bez njega.

Potom, pošto je odlučio koliko će zlata uzeti, počeo je razmišljati lako da najlakše do njega dođe i kako da izbjegne smrti ako stijena padne. Nema tog čovjeka koji bi mogao nizbrdice trčati brzo i spretno po mekom šljunku, pa je odlučio da najprije napravi puteljak od kamenja sa stijene. Bude li prisiljen bježati nizbrdo, noge mu neće upadati u pijesak.

Ugasio je lulu i ustao. Čim je napunio vreću rudom, prebacio ju je preko ramena i pošao niz padinu. Redovnici su se služili drobljarom da bi usitnili rudu i iz nje isprali zlato, ali on se nije usudio drobiti rudu u drobljari. Buka bi se čula daleko, a on nije želio privući ničiju pažnju. Udarci čekićem

mного su tiši i mogu se lakše zatomići, premda posao na taj način sporije odmiče.

Putem kući Adam je još jednom razmotrio svoje planove. Rudarski gradić Globe nalazio se vrlo blizu, dalje prema jugu, ali on tamo nikad nije bio, niti je namjeravao poći. Njegova bi pojava mogla izazvati znatiželju i već bi se našla neka protuha koja bi pošla za njim u klanac. Stoga su sa sobom ponijeli dovoljno hrane, a zalihe su popunjavali s divljači i povrćem što je uspijevalo na padinama pustinje.

Ulaz u klanac, djelomično zakrit pustinjskim raslinjem, jedva bi slučajno prolaznik mogao i zamijetiti; putnici kroz pustinju projašu mimo sijaset takvih klanaca i isušenih korita, a da se na njih pravo ni ne osvrnu.

Na malu zaravanku u uvali iznad klanca, zaklonjeni od znatiželjnih pogleda, pasli su njihovi konji i mazge.

— o —

Consuela je izašla na vrata kad su se Miriam i Adam vratili s gore. U ruci je držala pušku.

— Što ste vidjeli? — upita.

— Apače i jednog bijelca — odgovori Miriam.

— Sigurno Tom Sanifer dolazi po mene, kako mi je i obećao — reče Consuela uz posprdan osmijeh.

— Tada neka dobro čuva svoj skalp, jer će inače ostati bez njega — primijeti suho Adam.

— Ne bojim se za nj. Doći će, jer me ljubi — odvrati mu.

— I ti bi me ostavila i pošla za njim? — upita Adam, pošto je položio pušku iza vrata.

— Tko zna? Možda ćeš ga ubiti, a možda će on tebe i onda će morati poći s njim — vragoljasto će Consuela.

— Ostat ćeš ovdje gdje i jesi! — odlučno će Adam.

— Ovdje? — počeo ona srdito. — Misliš li da mi se ovdje dopada? Misliš da je ovo mjesto za lijepu ženu? Daj mi samo jednu priliku i ja... odoh!

Pograbila je svoju pušku i izašla iz kuće. Pošla je prema ulazu u klanac, da bi stražarila dok Miriam i Adam jedu. Pošto se najeo, Adam je zapalio lulu, uzeo pušku i pošao da zamijeni ženu.

Kad se vratila, Consuela je počela raspremati stol, premda je Miriam još uvijek bila pri jelu; djevojka je uvijek čitala dok je jela.

Consuela je odmjeri.

— Uvijek čitaš... tebi nije potreban muškarac, nego knjiga. Zacijelo s knjigom i spavaš?

— Ugodnije su od mnogih muškaraca i njima ne moram prati gaće i čarape.

Kad se najela, Miriam ustane, izađe iz kuće i pođe prema ulazu u klanac.

Adam skoči sa stijenja pred nju.

— Čini mi se da su otišli, ali nisam siguran.

Popela se na stijenu i sjela na svoje stražarsko mjesto... mjesto na kojem je čula svaki i najtiši šum, najplahiji korak, a gdje se njezina sjena gubila među stijenama.

Spustila se noć. Krajina je utonula u mrak, a nebo iznad njezine glave postade plavičaste boje i posuto rijetkim zvijezdama. Tu i tamo nebom je plovio poneki oblak. Bila je navikla na pustinjske noći, navikla na njihovu bistrinu i poznavala je sve zvukove pustinja.

Rijetko su noću stražarili i to samo kad bi opazili da se netko vrzma u blizini; tada bi ostajali na straži sve do zore. Jednom su prilikom stražarili čak tri cijela dana i noći.

Kad se Adam vratio u kuću, Consuela se okrenula i pogledala ga.

— Kad ćemo oдавде, Adame?

— Za dva mjeseca... — otprilike.

— Bojim se, Adame. Bojim se da ovdje zauvijek ne ostanemo, u ovom klanu.

— Našao sam bogato nalazište zlata. Strpi se još malo.

Pravila se da ne čuje njegovu primjedu.

— Ti znaš što Apači rade s ljudima koje uhvate? Vidjela sam svojim očima kako privežu čovjeka za kaktus užetima od neštavljene kože. Kako se koža suši i steže, to više se čovjek nabađa na kaktusove bodlje i umire polako i...

— Ti si to sve vidjela?

— Da... da, vidjela sam i što rade sa ženama. Imala sam šest godina kad sam sve vidjela...

— Ja nisam i nadam se da neću.

Consuela je slagala čaše na policu.

— Zašto se Miriam ne uda? — upita iznebuha. — Zar se boji braka?

— Miriam? — Nasmiješio se. — Mislim da se ona ne boji ni crnog vruga. Čeka svog princa, pa makar morala čekati i do kraja života.

— Mislim da je luckasta.

— Svi smo mi luckasti na svoj način. Eto, na primjer, ja. Ostavio sam pravničku karijeru da bih postao rančer i gajio stoku. Potom sam počeo studirati geologiju i otišao sam na zapad u potragu za zlatom... poput mnogih sanjara.

— Ja mislim da si ti budala, Adame — reče Consuela, a poslije kraće stanke nastavi: — Mi nismo jedno za drugo.

— Možda previše očekuješ od mene, Connie? Ili, možda pogrešno shvaćaš brak?

— Možda sam i zla. Možda u meni ima nešto pokvareno. Ti si dobar čovjek, ali slabić, Adame. Bojiš se Toma Sanifera — reče Consuela, dok je turbotno buljila kroz prozor.

— Mora da te je općarao, Connie. Stoga i brinem za tebe, jer te zanose lažne vrijednosti. Sanifer je naočit muškarac, ali umišljen. Razmetanje i hvastanje je jedno, a jak značaj drugo. No, čini mi se, ti to ne razlikuješ.

— Ostavit ću te prvom prilikom, Adame. Meni je svega dosta. Nemoj poslije reći da te nisam na vrijeme upozorila. I, kojim pravom tako govoriš o Tomu Saniferu? Zar ti nije rekao da će se vratiti po mene i da će te ubiti?

— Samo se razmetljivci hvastaju pred ženama. Ako me već želiš ostaviti, nađi sebi boljeg čovjeka, a ne praznu tikvu poput Toma Sanifera.

Sama, okružena mrtvom tišinom, stajala je Miriam u mrkloj pustinjskoj noći. Načulila je uši ne bi li čula glasove koje radije ne bi čula, zvukove i glasove koje je naučila da razlikuje od prirodnih zvukova noći u pustinji.

Pritajila se među kamenitim stijenama, uživajući u hladnoj ljepoti pustinjske noći. Tamna sjena Rockinstrawa izdizala se visoko u nebo, a njezino se sjeme čudnovato zaravnano doimalo poput sablasne kule.

Nigdje nije tako tiho kao noću u pustinji. A ipak, nađete li se u njoj sami, osjećate kako svako živo biće budno osluškuje, pomno pazi na svaki pokret, na svaki najtiši šušanj koji bi za nj mogao značiti smrt.

Sablasni oblici kamenih stijena, zubati hrpti, bjeličaste pruge staza, trnoviti udovi golemih kaktusa ... pustinja je uvijek, noću i danju, a osobito noću, strašljivo i tajanstveno mjesto.

Odjednom začuje tih šum koji nije pripadao prirodnim zvukovima pustinjske noći... a poznavala je dobro to šuštanje grana cedra dok se češu o kožnato sedlo konja.

Tajanstveni jahač izbi iz tmine i njegov se obris ocrtao jasno na noćnom plavetnilu vedra neba, a potom stiže u njezinu neposrednu blizinu.

Ukočila se... bojala se pomaknuti da ne bi čuo i najmanji šum, a znala je da se i on k njoj približava s najvećom oprežnošću.

Zastao je... ni tridesetak metara od nje. Koliko je mogla razabrati, muškarac bijaše krupan rasta, lijepo građen, a jahao je vrsna konja.

Znala je da je on ne može vidjeti, pa ipak je stao i oprezno se ogledavao.

Vjerojatno je naslutio njezinu nazočnost, i njoj se činilo kao da on nešto traži, očekuje.

Neko se vrijeme nije ni pomaknuo. Tada začuje kako zamata cigaretu. Kresnula je šibica i ona načas ugleda njegovo lice.

Tko je taj čovjek i što traži ovdje? Zašto se zaustavio baš na ulazu u njihov klanac?

Jamačno, to je onaj isti jahač kojeg su spazili tog poslijepodneva dok je prelazio rijeku Salt, ali što je radio u međuvremenu i što ovdje traži?

Nije se usudila pomaknuti, jer bi je čuo. A nije se ni željela pomaknuti, jer ju je neka natprirodna zagonetna sila privlačila tom čovjeku.

Primijetila je da je skinuo klobuk i prstima pročešljao kosu. Konj je postao nestrpljiv i udarao je kopitom o tlo, a ona je čula kako škripi sedlo pod tajanstvenim jahačem. Odjednom, spopade je želja da se oglasi, da ga

upita tko je, kamo je naumio i zašto se baš tu zaustavio.

Međutim, bojala se da glasom ili pokretom ne rasprši, ne razbije i razori tu čarobnost koja njome ovlada i da se ne nađe u gruboj stvarnosti, ostane bez ićega. Jer, dok su stajali u toj tišini, među njima je postojala neka nadnaravna veza i za nju on bijaše junak njezinih snatrenja.

U toj tami, mogla ga je zamišljati kako je god htjela... ljubavnikom za kojim je tako dugo žudjela, princem iz bajke koji je došao da je odvede, čovjekom koji će je cijeniti i željeti samo za sebe.

Iako je u zbilji mogao biti običan bjegunac od zakona, lopov, ubojica, zločinac, bijelac odmetnik koji živi s Apačima nije ga takvim zamišljala, ali svejedno se bojala otkriti svoj položaj jer bi u tom slučaju mogla ugroziti ne samo svoj život nego i Adamov i Consuelin.

Pa ipak, u toj gustoj noćnoj tmini vezala ih je neka nevidljiva karika, skovana tajanstvenom čarobnosti zvijezdana neba i tišine.

Privukli su ih, spojili, tišina, gore što su ih okruživala i tamne sjene opustjelih klanaca i ždrijela na osami. Osjeća li i on isto što i ona? Zar barem za trenutak ne pripadaju jedno drugom?

Nagonski podigne ruku i poravna kosu, da bude što ljepša. Ne, nije se pripremila za doček ljubavnika u toj mrkoj noći punoj strave, ljubavnika koji će je samo dodaknuti i odjahati u noć, nestati kao što je i došao, ljubavnika o kojem neprekidno sanjari.

A stajao je ovdje, nedaleko od nje, visok, tih, čarobna pojava ustobljena u sedlu... a mogao je biti bilo tko!

Poželjela je, odjednom i nenadano, da mu kaže koju lijepu riječ, neku čarobnu riječ, riječ koja će ga zaustaviti, privući bliže k njoj, sasvim blizu. Ne, pomisli, ne smije otići, ne smijem ga pustiti da ode. On pripada meni!

Osjećala se fantastično, predивно. Pustinjska je noć pustila na volju njezinoj mašti da snatri... zar je dolsta postala luckasta, romantična šiparica koju opčaraše noćne sjene?

A snovi u nama uvijek ostavljaju trag. I zamišljala je da taj romantični

jahač pripada samo njoj... da je samo njezin... da je došao po nju.

A vrijeme je odmicalo. Grlo joj se steglo, usta su joj se osušila, usne zgrčile, kad joj se učinilo da namjera-va odjahati, ostaviti je samu u noći.

— Bože, kakva divna noć! Preljepo je da se ne bi doimalo kô san — izusti tiho zagonetni jahač.

Trenutak prođe prije nego Miriam shvati da je njezin jahač progovorio i uplaši se... završi je pomisao da je taj čovjek stvaran, a ne plod njezine uzavrele djevojačke mašte!

Prošao je još jedan trenutak, a tad joj se on obrati riječima:

— Zar nije vrijeme da pođete na spavanje?

Riječi kao da su bile upućene nekoj djevojci na rastanku u srcu Bostona ili New Yorka.

— Nisam dijete — odvratila je.

— Zena ste... Apači bi se usudili napasti čak i noću samo da bi se dočepali mlade žene.

— Ne bojim se.

— Strah nas često spašava od smrti.

— Zašto ste došli ovamo? Zašto ne produžite svojim putem?

— Konj me upozorio da se tu skrivate... štoviše, upozorio me da se predamnom nalazi žensko biće.

— Ne govorite gluposti!

— Moj konj ne podnosi zadaht Indijanaca, ali voli miris bijele žene, jer ga je ukrotila jedna bijela žena.

— Cim je stao, znala sam da me je nanjušio, a i ja sam vas očekivala.

— I ja sam vas tražio.

— Kako ste znali da sam baš ovdje?

— Našao sam vašu kola.

— Dugo ste putovali. Mora da ste gladni.

— Da.

— Nahranićemo vas... to je sve što vam možemo pružiti.

— Ne žurite... imat ću dosta vremena za jelo, ali tko zna kad ću opet razgovarati sa ženom u noći?

— Spazili smo vas već poslijepodne — reče Miriam, hineći da nije čula njegove primjedbe.

— Stražarili ste na sljemenu gore?

— Da. Vidjeli smo i Apače.

Ništa nije rekao o tom kako im je pobjegao i ona ga je zbog toga još više cijenila. Sad je bio uza nju i to

joj je bilo najvažnije. Htjela ga je upitati zašto je dojahao čak ovamo u pustinju, ali zatomila je znatiželju u nadi da će joj to sam objasniti.

— Bijasmo uvjereni da smo dobro zahnuli tragove i sakrili kola — reče Miriam poslije kraće šutnje.

— Ima tragova koji se ne nalaze samo na zemlji.

Opet su načas zašutjeli. Mjesec je počeo izlaziti iza gore i nebo je postajalo blijedoplavičasto iza vrletnih hrbata.

— Ne bih želio da vas uvalim u neprilike — počeo ponovo Taggart, kao da se ispričava.

— Slijede vas?

— Da.

Ništa ga više nije upitala. Znala je što to znači. A moglo je značiti samo jedno: bježi od zakona. Ali, tko bi slijedio bjegunca u ovu pustoš? Vojska?

Sjahao je. Naslonio se na konja, jer ga je načas obuzela slabost i činilo mu se da će se onesvijestiti, no bio se pribrao i poveo konja prema mjestu gdje je stajala Miriam.

— Pođimo kući. Bojim se noći.

Stajao je uz nju i ona osjeti da miriše po znoju, konju, koži sedla, kadulji i cedrovini. Primijetila je da se jedva drži na nogama, da se jedva kreće.

Pošli su niz klanac, a tad se zaprepasti od pomisli koja joj tog trena proleti glavom.

— Vi ste... vi ste zacijelo Tom Sanifer? — upita sa strepnjom.

— Ne. Tom Sanifer je mrtav; ubio ga je u Bowiju čovjek po imenu Adam Stark.

V

Cim je za sobom zatvorio vrata, predstavio se ukućanima:

— Ja sam Swante Taggart.

— Zacijelo se želite oprati. Voda je u vjedru, a lavor pokraj njega — ponudi mu Adam.

Stajao je trenutak nepomično i držao klobuk u ruci. Bilo mu je neugodno što je neočekivano upao u tako mirnu kuću.

— Ne bih želio smetati, ali posljednji put sam jeo prije tri dana — reče tiho.

Pošto ga je odmjerio od glave do pete, Adam je zamijetio da je čovjek odjeven u izbljedjelu vojničku rubaču i iznošene kožnate kaubojške hlače. Zamijetio je i to kako došljak nosi revolver, a vinčesterku je držao kao da se s njom u ruci rodio.

— Dolazite izdaleka?

— Bježim.

— Nisam vas to pitao.

— Mogu ja i otići... ne bih želio da zbog mene upadnete u neke neprilike. Ja bježim pred zakonom. Čovjek koji me slijedi...

— Niste mi to morali reći. Sjednite. Moja će vas sestra podvoriti. Najedite se — reče Adam.

Napunio je lavor vodom. Voda bijaše bistra, hladna i puna sjena u tamnom kutku sobe, a vodu je posljednji put vidio kad je prelazio rijeku Verde. Oprao je lice i ruke.

Miriam je postavila na stol tanjur s junećim odreskom i graškom i do njeg lončić pun vrele kave. Promatrao joj je ruke dok ga je posluživala. Nisu bile previše njegovane kao u gradskih žena, ali bijahu prave ženske ruke, tanahne, dugih i tankih prstiju. Pogled na njih ispunjavao ga je spokojem i zadovoljstvom. Bile su nježne ali i jake istodobno, umješne ruke, ruke žene i supruge, majke, žene koja želi koračati uz svog čovjeka, a ne iza njega.

Pogleda u hranu pred sobom i odjednom se osjeti ponizno bespomoćnim. Spustio je glavu na prsa, ne da se pomoli, nego da skrije osjećaje od njihovih očiju a kad je dohvatio vilicu, učinio je to polaganim pokretom kao da obavlja neki svečan obred. Uzeo je zalogaj graška i počeo ga sporo žvakati, uživajući u njegovu okusu.

Ljudi koji nikad nisu osjetili što je prava glad, zamišljaju da izgladjeni sumanuto hranu gutaju kad je se dočepaju. Taggarta je mučila užasna glad, ali predugo je gladovao, pa mu se želudac stisnuo i stoga je morao za prvi obrok pojesti malo, vrlo malo hrane. Sutra ili prekosutra žderat će halapljivo, a sad je želio samo uživati u okusu hrane. Jeo je polako, zastajkivao i

povremeno zalogaje zaljevao toplom kavom.

Pošto je pojeo dvadesetak zalogaja, zastao je i namotao cigaretu te zapalio. Osjećao je kako ga Meksikanka pažljivo promatra svojim crnim, božanstvenim očima; bijaše to žena koja je u svaku muškarcu mogla zapaliti vatru požude samo svojim pogledom.

— Ovo je Consuela, moja žena — predstavi je Adam i brzo doda: — A ovo moja sestra Miriam. Ja sam Adam Stark.

Swante Taggart se trgne, podigne glavu kao da želi nešto reći, ali Miriam ga ispod stola gurnu nogom i on ne izusti ni riječi.

Adam Stark... čovjek koji je ubio Toma Sanifera!

Stark je ušao u krčmu i našao Toma za šankom. Napomenuo je da se ne želi obračunavati pred ženama, ali ako Tom želi, mogu se obračunati i za šankom. Sanifer se kukavički povukao. Kad je Stark izišao iz krčme, samo sat poslije tog susreta Sanifer ga je sačekao u tami, opalio, ali i promašio. No, Adam Stark još nikad nije promašio kad bi pucao na protivnika.

Taggart položi cigaretu na tanjurić s lončićem za kavu, odreže komadić junećeg odreska i počeo ga polagano i s užitkom žvakati.

— Prošli ste kroz pravi pakao, zar ne? — upita ga Stark.

— Slijedi me Pete Shoyer.

— Ah... znači, valja se pripremiti za pucnjavu.

— Nikad još nisam pucao na predstavnika zakona, ali neću se predati bez borbe.

— Shoyer je lovac na nagrade za ljude za kojima je raspisana potjernica. Morate se boriti ili umrijeti — reče Stark.

Prostoriju je obasjavala treptava svjetlost svijee. Miriam mu je ponovo napunila lončić kavom, a potom sjela uza nj za stol.

Progutao je nekoliko zalogaja i osjetio kako mu se mišići opuštaju i kako ga obuzima lagodnost; polagan, ugodan, blagodatan osjećaj, opasan za čovjeka pred kojim je dug i pogibeljan put. No, noćas... samo noćas želio je sve zaboraviti i ugodno se osjećati.

Pa ipak, nije se potpuno zaboravio. Duboka svijest o njegovu položaju naterala ga je da budno pazi na sve što se oko njega zbiva. Zamijetio je šest pušaka na stalku u sobi i nekoliko sanduka sa streljivom u kutu sobe. Zaključio je da su ti ljudi namjeravali tu ostati dulje vrijeme i braniti se ako ih tko napadne. Sam klanac bijaše prirodna tvrđava, dobro skrivena i teško ga je bilo pronaći.

Očito, nisu došli da bi se bavili stočarstvom; znači, došli su u potrazi za zlatom, a kako su već dulje vrijeme tu boravili, znači da su ga i našli.

Kola su sakrili, jer su se nadali da će im biti potrebna zbog žena ili zbog zlata.

— Prostrijet ćemo vam ležaj u sobi na podu, jer vam ništa bolje ne možemo ponuditi — reče Adam poslije večere.

— Mogu prespavati i u staji, na sijenu. To je bolje i za vas i za mene. Doduše, Shoyer me neće tako brzo stići, ali za svaki slučaj...

— Ovdje vas nikad neće pronaći. Nitko ne zna za ovo mjesto — reče Consuela.

— Shoyer će me naći, u njega je dobar nos — reče Taggart i ustane od stola.

— Ovdje ste sigurni... Apači ne znaju za ovo mjesto — doda Consuela kao da nije čula njegov odgovor.

Pokupio je svoje stvari i pošao prema vratima.

— Hvala za večeru — reče kratko.

Stark ustane i pođe za njim.

— Možete prenoćiti i u kapelici, ako želite — predloži.

— Kapelica mi baš ne odgovara. Radije ću prenoćiti u staji.

Izišli su iz kuće i pošli prema staji. Nebo je bilo vedro i obasjano zvijezdama.

Taggart savi svoj ležaj na sijenu; s mjesta gdje će ležati mogao je pogledom obuhvatiti cijeli klanac.

— Bit će vam tvrdo. Uzmite još sijena — reče Adam.

— Na premeku ležaju pretvrdo se spava, na tvrdu mnogo sigurnije — odvrati mudro Taggart.

— Možete slobodno ostati s nama, ako želite. Meni je samom teško brinu-

ti o ženama i raditi — nabaci Adam prije odlaska na spavanje.

— A Shoyer?

— Vaša briga. Nudim vam sklonište gdje se možete odmoriti. Ako za sobom niste ostavili tragove, Shoyer ih ne može ni naći.

Taggart ponovo izađe u noć i pođe prema svom konju, koji je stajao uz napajalište. Skinuo je s njega sedlo i žvale, dok je konj mirno žvakao sijeno koje mu je Adam dao. Taggart protrlja konja rukovetom sijena.

— Ovdje vam nije baš loše?

— Ne — odvrati Adam.

— Stara španjolska naseobina?

— Izgubljen samostanski rudnik... samo što fratri nikad nisu našli ono što sam ja našao — objasni mu Adam.

— Mene to ne zanima. Ja sam u biti stočar.

— Imate svoj ranč?

— Imao sam, prije nego su me s njega otjerali. — U Taggartovu glasu osjećala se tuga.

— Zbog ubojstva?

— Ne, ravnopravna borba, ali ubio sam čovjeka kojega nisam smio. Stoga me i traži Shoyer.

To se ponekad događa, pomisli Adam koji je predobro znao koliko je malo potrebno da čovjek nastrada ni kriv ni dužan.

— I ja bih želio kupiti ranč. Rudarstvom se bavim samo iz nužde.

— Valja da nađete ranč uz vodu. Bez vode sve vam je uzalud. Dugorođe će krave preživjeti bilo gdje, samo ako ima dovoljno vode.

— Znam kraj koji je bogat vodom.

— I tamo ste kupili ranč?

— Sad ga mogu kupiti... stoga sam i došao ovamo.

Kad se vratio u kuću, Adam je neprekidno razmišljao o ranču koji namjerava kupiti. Bilo mu je drago što je napokon mogao razgovarati s muškarcem. Žene nisu loši sugovornici, ali od vremena do vremena muškarcu je potrebno muško društvo. Odjednom se u duši ponada da će Taggart možda ostati s njima; ako Pete Shoyer i dođe, obračunat će se s njim ako već mora, ovdje kao i bilo gdje drugdje. Čovjek ne može cijeli život potratiti u bijegu.

Kad se vratio u kuću, Connie je već ležala u krevetu. Miriam je sjedila uza svijecu i čitala.

— Što misliš o njem? — upita je.

Djevojka podigne glavu, ne znajući što bi odgovorila. Onda reče:

— Pa, čini mi se da je dobar čovjek.

— Nikako se nisam mogao sjetiti gdje sam ga već vidio. Sada znam: pratio je poštanska kola od Cheyenna do Deadwooda.

— Ostaje li s nama?

Odgovorio joj je da ne zna što Taggart namjerava, što je bila istina. Počeo se skidati, a neprestano je mislio na tog tajanstvenog čovjeka. Ostane li, bit će mu od pomoći, ali ne smije mu pokazati svoje nalazište zlata. Jer, vidi li ga, mogao bi...

Pa i nije se baš mnogo žderao zbog tog rudnika. Svatko je mogao doći ovamo u potrazi za zlatom, ali rijetko bi se tko usudio poći po nj pod onu napuknutu stijenu. Jedino što se nadao bilo je da će ga ostaviti na miru dok ne pokupi svojih stotinu tisuća dolara.

Možda je nerazumno postupio što je Taggartu otkrio razlog zbog kojeg je došao u taj klanac, ali Taggart nije bio glup i sve bi mu ionako bilo jasno ujutro, čim ustane. A stara je drobljara još tu stajala i nitko ne bi bio toliko blesav da se zavyče u taj klanac ako u blizini nije našao zlato.

— o —

Cetrdesetak milja dalje prema sjeveru, Pete Shoyer izviri iza gromadne stijene i pogleda niz pustinju obasjanu mjesecinom. Konj je još uvijek stajao na mjestu na kojem ga je i ostavio, pa je bio siguran da nikog nema u blizini.

U isušenom koritu iza njega, gdje su se sklonili, ležao je mrtav Mark Billings, posljednji čovjek iz potjernog odreda što ga je sakupio u Crown Kingu. Prije tri dana bijahu s njim još trojica, premda se glavnina vratila natrag kad su zašli u divlje krajeve.

Prvog su ustrijelili još na konju, druga dvojica skočila su u zaklon, u neku spilju, i pokušavali odbiti Apače. Borba je trajala cijeli bogovetni dan. Uvečer jedan bijaše mrtav, a Billings teško ranjen.

Prebacio je Billingsa preko ramena i pod okriljem noći izvukao iz spilje i uspeo na greben; Shoyer bijaše krupan čovjek snažnih mišića, pa je Billingsa nosio s lakoćom.

Kad su skočili s konja i legli u zaklon, Pete se bojao da će se konji razbježati i da ih više neće naći. Na sreću, nisu. Jedan je bio ustrijeljen zalutalim zrnom.

Shoyer je znao da mu se crno piše ne izmakne li Indijancima. U životu je prolazio kroz mnoge neugodne situacije ali ovaj će mu put trebali sva njegova domišljatost da nadmudri Apače, da im pobjegne i stigne Taggarta.

Petražio je sva sedla i pokupio svu hranu i streljivo što je našao u bisagama. Uzeo je i čuturicu s vodom i nastavio traganje.

Zatim su ih ponovo napali Apaši. Ustrijelili su Billingsova konja i on i Billings jedva su izvukli glavu. Ali, Billingsa su pogodila još dva zrna. Kad je Mark izdahnuo, pokupio je njegovo oružje i streljivo, uspeo se uz strminu suha korita i odjahao.

Pokušavao je zamesti tragove kako je najbolje znao i mogao i istodobno nastojao da ga to predugo ne zadrži. Morao je priznati da ga je Taggart uvalio u gadnu gužvu, jer je skrenuo pažnju Apaša od sebe i natrpao ih na vrat svojih progonitelja.

Držao se zaklonjenih mjesta, jahao iza stijena i kaktusa, dok se probijao prema jugu, a gora Rockinstraw uzdizala se sve više i više pred njim.

Obazrivo se osvrtao na sve strane, ali Taggartovu tragu ni traga. Trag je naprosto iščeznuo neku milju ili dvije sjevernije od rijeke Salt, premda je čak posljednji dan ili dva dvoumio da li se opće nalazi na dobru tragu; trag je postao nekako drugačiji i jedva ga je prepoznavao, pronalazio, i u njem je sve više kipjela srdžba pri pomisli da ga je Taggart namagarčio.

Pošto je prešao rijeku Salt, jahao je neko vrijeme uz obalu, ali nigdje se nije vidjelo da je rijeku itko prije njega prešao, ni na tom ni na bilo kojem mjestu. Naišao je na tragove Apača... mora da ih je bilo barem dvadesetak... i bio je uvjeren da je to ista družba

koja ga je napala i ubila njegove drugove, samo sada popunjena.

Nestao je! Swante Taggart kao da je u zemlju propao.

Ali, ne i Apači.

Popeo se na sedlo hrpta i dalekozorom pomno promotrio kraj oko sebe.

Zalihe bijahu pri kraju. Južnije oдавde nalazio se Globe; ako je Taggart pošao prema jugu, onda je pošao u taj gradić. Apači će se uskoro smiriti i zaboraviti na nj. Spremio je dalekozor u kožnatu torbicu i sjahao.

Samo trenutak kasnije Adam Stark se uputio iz klanca prema gori Rockin-straw, predjelu koji je Shoyer promatrao samo trenutak prije toga. Kraj je bio ispresijecan suhim koritima i mjestimice obrastao pustinjskim raslinjem. Taggart bi se mogao pritajiti tu negdje u blizini, pomisli, i čekati da ga ubije iz zasjede.

Pete Shoyer bio je šerif samo zato što mu je to zvanje pružalo mogućnost dobre zarade. Njega nije zanimala sitna riba, osim ako je iz nje mogao iscijediti korisne obavijesti. Njega su zanimali samo oni na čije je glave bila raspisana visoka nagrada.

Mrzio je ubijanja i čovjeka bi ubio samo u krajnjoj nuždi, ali pri tom nije osjećao nikakve griznje savjesti i ustrijelio bi ga kao da ubija kojota ili štakora. Još kao dječak u Teksasu borio se s Komančima i postao vrstan snajperist, vješt poput rođena Indijanca.

Njega nije zanimalo Swante Taggart kao čovjek nego kao lovina vrijedna pet tisuća dolara... živ ili mrtav, a nagradu će isplatiti osobno Benettovi. Ako mu uspije da im ga izruči živa, onda će oni upriličiti vješanje; no, da bi to postigao, valjalo mu je da bude neprekidno na oprezu.

Doduše, neke se bjegunce može izručiti samo mrtve. On je više volio da ih izruči žive, jer mrtvaca nije lako prevesti pustinjom prebačena preko sedla, a u vrijeme velikih vrućina to je čak i neugodno. Nu, kad ih vodi žive, uvijek postoji mogućnost da mu pobjegnu, a tad ih netko drugi može uhvatiti i pokupiti nagradu. Sve u svemu, dosad je ubio devetoro ljudi, ne ubrajajući tu i Indijance.

Pete Shoyer bijaše neomiljen čovjek i opasan. Nije taj imao svoje životne filozofije, i za tu riječ zacijelo nikad nije ni čuo; da i jest, jamačno ne bi shvatio što ona znači. U njega nije bilo nekih skrivenih poticaja i poriva. Naprosto, hvatao je ljude kao i nekad bivole, jer mu se to isplatilo.

Odrastao je u lovu. Lovio je zečeve, jelene, antilope, medvjede i bivole, a sada i ljude. A počelo je sasvim slučajno.

Šerif Sjedinjenih Država stigao je u tabor gdje je logorovao kao gonič stoke i rekao da traži bjegunca za kojim je raspisana tjeratica i nagrada od pet stotina dolara, koju će dobiti onaj tko ga uhvati mrtva ili živa. Pete Shoyer počne računati koliko mjeseci mora raditi kao gonič stoke, koji zarađuje trideset dolara mjesečno, da bi zaradio pet stotina dolara, i zaključio da mu valja mijenjati posao.

Nije bio častohlepan. Nikad nije tražio prilike da se iskaže kao brz revolveraš. To mu je bilo smiješno. Ma što čovjek može time zaraditi?

Cesto se namjerno klonio tučnjave i pucnjave. Zacijelo, da je malo dublje promislio, zaključio bi da je Taggart bio u pravu kad je branio svoju zemlju, ali njega nije zanimalo tko je u pravu, a tko u krivu. On je poimao samo jedno: za čovjekom je raspisana tjeratica, nagrada je visoka, valja ga uhvatiti.

A njegovi zahtjevi bijahu mali: volio je žene, dobro se najesti, popiti koji gutljaj dobra viskija, premda se nikad u životu nije opio. Ponosio se svojim imenom i ugledom... da mu nikad nije pobjegao nijedan zatočenik ili čovjek za kojim je pošao u potjeru. Rijetko je kartao: mrzio je glupo izgubiti novac. Svi su vlasnici igračnica bili bogati što nije bilo bez vruga, a on nije želio nikom poklanjati svoj teško stečeni novac.

I, još nikad nije odustao od potjere. Lovio je bjegunce kô pas zeca, jer mu je to bilo u krvi i nikad nije razmišljao o tom je li to dobro ili loše. Lovio je zločince, bjegunce od zakona; kad se već netko morao time baviti, zašto to ne bi bio on?

Nije bio okrutan čovjek. Nikad niko-
ga nije kaznio bez razloga. Svoj je
posao obavljao savjesno. Nije bio po-
dao ili zločest s ljudima koje je lovio,
osim ako su ga pokušali ubiti; ako su
bili ratoborni, ubio bi ih, jer je to za
nj bilo najjednostavnije rješenje.

Dobro je razumio ljude koje je lo-
vio i dobro je poznao način njihova
razmišljanja i rasuđivanja, jer bijahu
grabežljivci poput vukova i medvjeda
koje je nekad lovio. Znao je što žele
kamo će poći da bi se tog dočepali.

A žene koje je volio bijahu lake
žene koje je uzimao, platio i ostavio.
Jer je i pio, spavao sa ženom kad mu
se prohtjelo, odmarao se ponekad i
lješkario, živio životom koji sebi ne bi
mogao priuštiti da se sa svojim dru-
gim manje unosnim poslom.

Bio je odličan strijelac i rijetko bi
kad promašio; bješe i odličan tragač i
rijetko bi kad naletio na bjegunca po-
put Taggarta.

Malo bi se koji bjegunac usudio
sam zaći u apačku zemlju. Stoga se
Shoyer bojao da će Taggarta naći
mrtva, tako iznakažena da ga nitko
neće moći prepoznati.

Prvi put mu je izgubio trag u prolaz-
u kroz Horse kanjon, onda ponovo
kad su izbili na Aqua Fria, ali nijed-
nom nije pomislio da odustane od pot-
jere. Pet tisuća dolara bijaše najveća
nagrada za koju je ikad pošao u lov
na čovjeka. Onog dana kad je ustanov-
vio da je Taggart skrenuo prema isto-
ku i pošao u srce apačke zemlje, shva-
tio je da čovjek koga progoni nije obi-
čan bjegunac, nego izvanredan čovjek.

Kad je Pete Shoyer odjahao sa svo-
je promatračnice u blizini Squaw Pea-
ka, odlučio je da pođe prema jugu, u
Globe.

No, vratit će se uskoro.

VI

Swante se naglo trgne iza sna... u
mraku, blizu vrata u staji. Neko je
vrijeme mirno ležao, napeto osluškuju-
ći i ruke položene na revolver. Čuo je
kako se vrata na kući polagano otvara-

ju. Netko je izišao i pošao prema vre-
lu. Slušao je pozorno i čuo šuštanje
suknje.

Odjednom se sjetio, i bi mu neugod-
no, da je potrošio svu vodu iz vjedra
u kuhinji i da ga nije ponovo napu-
nio.

Ustao je i izišao u noć obasjanu zvi-
jezdama. Stao je načas i načulio uši,
da bi čuo što se sve zbiva na dvoru;
tek pošto je hitrim pogledom pregled-
ao ulaz u klanac pođe za djevojkom.

Čuo je kad je voda pljusnula u vje-
dro i kad je djevojka ponovo prolila
vodu. Zeljela je da ga dobro propлах-
ne, kako bi voda u njemu bila bistra i
svježja.

— Ja ću ga ponijeti. Oprostite, zabo-
ravio sam. Trebalo je da ga napunim
još sinoć — počeo se ispričavati Tag-
gart.

— Umori ste. Zašto se ne odmarate?
— prekori ga djevojka.

— Ja sam ranoranilac.

Stajali su jedno uz drugo u tami,
svjesni jedno drugoga, zbunjeni.

— Ide li rano na posao?

— Adam?

— Da.

— Uvijek nastoji za mraka stići u
rudnik. Tako mi živimo... skrivamo se
i nastojimo da se što manje krećemo
naokolo.

— Ali, vi živite na ovoj zemlji?

— Connie poznaje biljke... mnogo je-
stivih biljaka. Jedemo ih da bismo za-
štedjeli zalihe hrane koje smo donijeli
sa sobom.

— Ona je Indijanka?

— Meksikanka, ali odrasla je među
Apačima. Poznaje ih dobro i boji ih se
ko vruga.

Podigao je vjebro, pa su krenuli pre-
ma kući.

— Ostat ću kod vas dok mi se konj
odmori — reče Taggart.

— A potom?

— Tko zna? Možda ću odjahati u
Morenci, kako sam u početku naumio,
a možda ću se vratiti na zapad. Dok
mi je Pete Shoyer za petama, moram
biti vrlo oprezan. Okretan je tragač,
vješt kao Apač i zna kako rezoniraju
oni koje lovi. Čim smislite neki plan,
on ga otkrije i uhvati vas u stupicu.
Svi bjegunci pokušavaju zamesti trag
tako da se vraćaju putem kojim su

već prošli. On to dobro zna i teško ga je prevariti. Najčešće se dogodi da čovjek pođe kroz vodu kako ne bi ostavio tragove, a izađe na obalu točno na onom mjestu gdje ga Shoyer čeka.

— Ma, kako je to moguće?!

— Ne znam. BjeGUNac koji neprekidno mijenja smjer putovanja mora se uvijek domisliti što namjerava čovjek koji ga lovi. Svakako, ne smije ga spopasti paničan strah, ne smije biti brzoplet; uvijek mora smireno promisliti kojim smjerom valja poći, mora činiti neočekivane i iznenadne zaokrete, najneobičnije kojih se nitko ne može dosjetiti.

— Sve mi to zvuči poprilično zamršeno.

Zastali su pred vratima kao da im se ne da prekinuti taj kratak susret. Stajali su jedno uz drugo, u tišini i gledali se.

Odjednom mu se obratila šaptom, kao da se bojala da će ih netko čuti.

— Zar je Adam doista ubio Toma Sanifera?

— Čuo sam to na putu ovamo, u Crow Kingu. Takve se priče brzo proširuju. Mislim da je istina.

— Nemojte o tom ni riječi pred Connie, molim vas. Connie i ja o tom nismo ništa znale.

— Priča se da ga je ubio zbog neke žene.

— Znači, Adam je... Ne, nisam iznenađena — reče Miriam kao za sebe dok je gledala u tamnu površinu vode u vjedru.

Otvorio je vrata i ušli su u kuću. Ostavio je vodu na postolje uza zid. Samo je treptava svjetlost svijetle osvjetljavala tišinu u sobi.

Kleknuo je pred ognjište, pročačkao po pepelu i žaru što je ostao od prošle noći, a potom na vatru bacio suhih grančica i kore od drveta. Na vrh stavi cjepanicu cedrovine. Plamen stade lizati cjepanicu crvenim i dugim jezicima.

Swante podigne pogled i zapilji se u oči djevojke koja je stajala uza nj. Potom svrnu pogled natrag na vatru, ustane i pođe prema vratima.

— Kava će biti gotova za koju minu-tu.

— Dobro.

Tiho je zatvorio za sobom vrata i pošao u staju. Kad se god nije usudio sasvim razodjenuti, zbog opasnosti koja mu je noću prijetila, na noge bio obuo mokasine umjesto teških čizama; hitrije se u njima kretao i osjećao se udobnije, a korak mu je bio nečujan.

Otišao je do svog konja i bacio pred nj još sijena, razgovarao s njim nekoliko minuta, a onda ga poveo na napajalište. Kad se vratio s napajališta, pregleda sedlo, a pušku položi iza vrata, gdje ju je mogao u hipu dohvatiti.

Klanac se kupao u jutarnjem sivilu i sve se već razaznavalo premda sunce još nije bilo izašlo i nekoliko je zvijezda još jasno svjetlucalo na jutarnjoj svjetlosti.

Stao je i oslušnuo, a potom krene prema ulazu u klanac. Tu, šćućuren u zaklonu, dugo je ostrim okom promatrao što se zbiva u krajini, pazeći ne samo na najmanje sumnjiv znak da bi se u blizini mogli nalaziti Apači ili Shoyer, nego je i nastojao dobro upamtiti svaki prolaz, svaku strminu, svaku prepreku koja mu se mogla ispriječiti u bijegu ili iza koje se mogao skrivati. U većini slučajeva, znao je to iz iskustva, ishod borbe ovisi o poznavanju terena, a on nije želio da presudan trenutak dočeka nespreman.

Doručkovali su u tišini. Kad su se najeli, Stark ga pogleda i upita.

— Ostajete, zar ne?

— Neko vrijeme.

— Drago mi je. — Adam odgurne stolac i ustane od stola. — Miriam će vam pokazati put do Rockinstrawa, kad bude imala vremena. Mi nastojimo da se što manje pokazujemo, što manje bučimo i ne palimo vatru. I, redovno stražarimo na sljemenu.

Pošto je Stark otišao, Taggart izađe. Consuela mu dobaci brz pogled, a onda pogleda Miriam.

— Mislim da ti se sviđa — reče.

— Nismo se još pravo ni upoznali — branila se djevojka no Consuela je bila u pravu: taj ju je čovjek uzbudio, dopadao joj se.

— On je dasa. Nije mlakonja... kao Adam.

— A što ti znaš o Adamu? Baš ništa! Čovjeka se ne cijeni po vanjšтини — arđito će Miriam.

— Znam da mu je Tom odbrusio što ga je išlo, a Adam se nije ni pomaknuo. Čuješ li? Ni pomaknuo! A što bi, molim te, Adam učinio da se Tom pojavi ovdje, u klanцу?

— Otjerao bi ga ili ubio; ako ne bi on, onda bih to ja učinila! — odvrati odrješito Miriam, pa nastavi:

— Ti si obična koza, Connie, jer ne možeš shvatiti da si se udala za dobrodušna i plemenita čovjeka. Zasljepljuje te lažni sjaj, poput kakve šiparice. Bojim se da ćeš na kraju ostati praznih ruku... na cesti i bez lčega.

— Razmišljala sam i o tome. Ali, žudim da upoznam život. Što sam imala od života? Brige, samo brige, malo radosti, malo plesa, puno suza i kratak provod s muškarcem u krevetu. A žena začas ostari. Još se nikad nisam istinski zabavljala. Želim se smijati, slušati glazbu, veseliti životu. Želim doživjeti nešto uzbudljivo prije smrti.

— A djeca?

— I o tome sam razmišljala, ali mislim da nisam dobra. Želim pripadati jaku čovjeku. Nije važno i da mi nanesu bol, samo nek' bude jak. Adam je dobar čovjek... čak predobar... ali boji se Toma. Priča o našoj budućnosti, a tko zna da li ćemo ikad doživjeti tu budućnost. A ja želim mnogo lijepih haljina, želim jesti fina jela koja ne moram sama kuhati, želim ustati iz kreveta a da ne moram misliti tko će ga ponovo namjestiti. I, ne želim razmišljati o sutrašnjici.

— Sutrašnjica dolazi, željela to ili ne.

— Znam, luda sam. Ja znam da sutrašnjica dolazi, ali dobijem li danas sve za čim žudim, briga me za sutrašnjicu.

— Misliš da bi Tom Sanifer sve to pružio?

— Tom je zaprijetio Adamu da će me odvesti, a Adam se ponio kao kukavica. Kakav je to muž?

Miriam se jedva svladavala da joj ne kaže istinu, ali odlučila je da će to prešutjeti i pustiti Consuela da sama otkrije istinu o svom mužu. Pa ipak nije odoljela da je ne upita:

— Reci, zašto je Adam onomad išao u Fort Bowie?

Consuela se trгла, a njezine su tamne oči sijevnule.

— Uplašio se... uplašio se da se Tom vratio! — gotovo poviče.

— Jesi li baš u to sigurna?

— Oh, baš me briga! Želim otići odavde. Bojim se. Svakog dana, svake noći, umirem od straha. Ako me Adam ne odvede, pobjeći ću sama. Oh, zamolit ću senora Taggarta da me povede sa sobom — uskliknula je, a oči joj se zaokriše.

Miriam osjeti kako joj je srdžba ukočila kralježnicu, ali nije se okrenula. Ostala je leđima okrenuta Consueli i nije se ni pomaknula, premda joj je bol stegla srce. Znala je kako Consuela vlada muškarcima. Vidjela je to svojim očima. Svi su podlegli njezinim čarima. Imala je predivne oči, savršeno građeno tijelo, a i znala je da se dopadne. Nijedan joj nije mogao odobljati.

— Ne misliš valjda da je ostao ovdje zbog tebe? — upita je zajedljivo Consuela.

Djevojka se prisjeti tiha razgovora u mraku i odjednom shvati da je zaljubljena u Swantea Taggarta. Glupo, zapravo, ali... Ma, kako da se zaljubi u muškarca kojeg jedva poznaje, o kojem ništa ne zna? Ali, u onoj noći, vani u prirodi, nešto ih je privuklo, povezaloo... neki nevidljivi lanci. Zbogga, kako se to sve zbilo kad joj u onom mraku nije mogao ni vidjeti lice?

— Ostao je zato što to želi. I mislim da će otići kad bude želio otići, ali ne vjerujem da će sa sobom povesti tuđu ženu — odgovori najzad mirno.

— Uistinu? Bože, kako si ti naivna. Baš si prava budala! — odvrati s puno prezira Consuela.

— o —

Swante je ponio sobom pušku, dalekozor i čuturicu s vodom i počeo se uspinjati uz strminu klanca, odmah iza kapelice. Verao se uz kamenite stijene, a dvaput čak i potrbuške puzao uz vrietnu padinu. Naposljetku se uspeo na vrhu hrpta.

Nalazio se na visokoj litici, jugoistočno do Rockinstrawa, na mjestu s kojeg je pucao pogled na cijelu krajinu, osim na onu stranu koju je Rockinstraw zaklanjao.

Pošto je sjeo u sjenu razgranata cedra, položio je pušku na koljena i izvađio dalekozor.

Cijeli je sat promatrao krajinu.

Mjesto na kojem je sjedio bilo je ko stvoreno za skloništa i promatračnicu.

Gurnuo je šešir na potiljak, zamotao cigaretu i zaškiljivši oštro promatrao krajinu.

Sjeverno od mjesta na kojem je sjedio pružao se kraj kojim je dojahao ovamo, a južno... čak mu se činilo da u daljini može razabrati tanki sloj dima... ležao je Globe; po tako bistru danu daleko se vidjelo.

Adama Starka nigdje nije bilo vidjeti. Vjerojatno je zamaknuo duboko u neki klanac.

Počeo je razmišljati o ženama. Ta Meksikanka... pravo žensko! U toj se kući događalo nešto što nije razumio. Očito, Stark im nije rekao ni riječi o svom obračunu sa Saniferom. Vjerojatno je i požurio u pustinju da o tom ništa ne čuju.

Miriam je to primila za gotovo... kao da joj je bilo drago kad je to čula. Znači, nije bila ona posrijedi nego Consuela.

U daljini nad obzorjem počeli su se skupljati crni oblaci. Suša je predugo potrajala. Ova je godina bila jedna od najsušnijih u posljednje doba. Dobra bi kiša napunila isušena korita vodom, napojila žednu zemlju i, što je najvažnije, isprala sve tragove koje je za sobom ostavio.

Ali, Swante se nigdje nije mogao osjećati sigurnim, nigdje osjećati slobodnim. S tog je mjesta vidio da su fratri izabrali odlično mjesto za sklonište, ali ipak se nije smio prepustiti lagodnosti, nije se smio zaboraviti. Pete Shoyer nikad neće odustati od tako bogate nagrade. Čak ako ga kroz neko vrijeme zaokupi nešto drugo, ponovo će na lov na Taggarta čim uzmogne.

Swante ustane i pođe rubom hrpta. Preskoči zmiju čegrtušu, svijenu u hladu... samo nekoliko trenutaka na vrelu suncu i vrućina bi je ubila.

Odjednom zamijeti nečiji obris na padini iznad koje je stajao.

Consuela. Odmah ju je prepoznao. Nosila je rukom ispletenu košaru od šiblja i skupljala neko zelenje, vjerojatno za jelo. Kročila je laganim kora-

kom poput Indijanke, ali na njoj se vidjelo da se ne osjeća lagodno. Kretanje joj bijahu nervozne. Odjednom shvati da je svjesna njegove nazočnosti u toj divljini. Zar je ona njega prva ugledala?

Ta mu se pomisao nije svidjela; čovjek u bijegu nikad ne smije biti zatečen.

Stao je i promatrao je.

Kretala se gipkošću divlje životinje, a kad su im se pogledi susreli, osjetila ga izaziva. Bila je prava ženka... dražesna, ali i opasna.

Ponovo je pogledom zaokružio daleke obronke gore, ali nigdje ništa nije zamijetio... nikakva pokreta. A oblaci su se sve više gonili nebom i gomilali, donoseći kišu.

Brzim korakom, gotovo trčeći, pođe niz padinu prema Consueli.

Okrenula mu je leđa, ali znao je da ga je vidjela kako prilazi. Koraćao je lagano i tiho. Pazio je da ne otkotrija nijedan kamenčić niz padinu, niti da zgazi suhu granu ili graničicu.

Ponovo je zastao i opet je pomno promotrio okolinu.

Počeo se dizati svjež vjetrović, prethodnik kiše. U daljini bljesnu munja, a grom odjeknu kroz daleke prazne klance.

Zastao je kraj Consuele i upozorio je tihim glasom:

— Požurite kući. Dolazi oluja.

— Ne plašim se oluje.

Vjeter je bivao sve jači. Zavillao je krajevima njezine suknje, a ona je podigla glavu da joj ponese njezinu vranu kosu s lica i vrata. Na sebi je imala otvorenu rubaču, koja je otkrivala gola ramena i dug vrat.

Munja sijevnu kroz crne oblake sa zapada, a vjeter zašušti u cedrovima i zanjše granama. Na gore u daljini već se spustio sivi zastor od kiše... kratki pljusak koji bijaše upozorenje da se oluja sve više približava.

Stajali su jedno uz drugo i šutjeli, privučeni prijetnjom oluje i zastravljeni ljepotom gorja utonula u tamne sjene.

— Brzo se približava — primijeti Consuela, ali se ni ne pomakne.

On je stajao uz nju i šutio.

— Kad odlazite? — upita ga iznenada.

— Za tjedan ili dva, ne znam još — odvratio je kratko.

— Vi ste pravi sretnik, možete otići kad hoćete ... A ja? Mrzim ovo mjesto!

Taggart ne reče ni riječi. Promatrao je crne olujne oblake kako po nebu grade i razgrađuju kule i gradove, strašni, puni prijetnje, dok se u daljini već proljevao pravi vodopad od kiše.

— Pođimo kući — reče, uhvati je za nadlakticu i povede niz strminu u klanac.

Poslije nekoliko koraka morali su se odvojiti. Staza je bila preuska i prestrma za oboje, pa je pazio da joj se ponovo odveć ne približi. Onda su potrčali niz strminu, da bi što prije pobjegli pred kišom.

Zastali su načas da bi odahnuli, prije nego se spuste na dno klanca. Consuela ga je pogledala značajno svojim crnim očima.

— Predosjećam da ću uskoro i ja odavde otići... jer ostanem li, umrijet ću ovdje. Bojim se — zavapi.

— Pođimo — reče kratko da bi se izvukao iz te neugodne situacije.

Hodala je pred njim. Kad su stigli pred kuću, počele su padati prve krupne kapi kiše. Potrčali su kroz vrata, a za njima se razli pravi prolom oblaka.

U gorskim su krajevima kiše snažne i kratke i rijetko potraju dulje vrijeme. Ali, gdje li se sklonio Adam od te snažne oluje?

Primijetio je da ga je Miriam presjekla prijekornim pogledom kad su utrčali u kuću.

— Gdje je Adam? — bilo je prvo što ju je upitao.

— Vjerojatno se sklonio pod stijenu — odgovori djevojka i krenu se k ognjištu.

— Popeo sam se na najviši vrh, ali nisam primijetio da itko dolazi — reče Taggart da prekine šutnju.

Razmišljao je o putu kojim je stigao ovamo. Sad na njemu više nije bilo njegovih tragova; isprala ih je kiša. Ali, ako je Pete Shoyer stigao do rijeke Salt, onda je bio dovoljno blizu da zapazi svaki pokret u tom kraju. A Shoyer je znao čekati... strpljivo, poput Indijanca.

Sjeo je za stol, a Miriam postavi pred nj lončić s kavom. Počeo je srkati vrelu tekućinu i razmišljati o Consueli. Zavodila ga je i izazivala, premda mu još nije bilo sasvim jasno zašto. To ga je uzbuđivalo, morao je sam sebi priznati, ali i plašilo, jer je osjećao da je situacija u kući vrlo napeta. Te se dvije žene baš odveć ne vole, to je bilo očito, a on je dobro poznavao ljude Adamova kova: mirne, nasmiješene, dobroćudne. Zaključio je kako je najbolje da se u to sve ne miješa.

Tada je odjednom shvatio da je učinio glupost što je ostao ovdje. Ali kamo bi mogao poći? Ipak, mora otići i to odmah, što prije, to bolje. Odlučio je krenuti čim prestane oluja.

Drombunjanje kiše po krovu zatomilo je škripu vrata kad su se otvorila, ali na nenadan i snažan zapuh vlažnog i svježeg zraka, Taggart se naglo okrenu.

Na vratima je stajao, s rukom na revolveru, Pete Shoyer.

— Zdravo Taggarte! — bilo je sve što je reako.

VII

Tajac zavlada u sobi. Svi su se ukočili od iznenadna zaprepaštenja. Shoyerov krupni, četvrtasti lik doimao se većim i tamnijim u sivom otvoru vrata. Lice mu bijaše nevidljivo, potpuno u sjeni. Doimao se, u tom času, čvrst i nerazoriv, ko od stijene odvaljen, zlokoban ko sam usud. Njegovo naglo iskrsnuće iz tamne oluje, nazočnost njegova lika u prostoriji utonuloj u polutamnoj oluje, njegovo zatamnjenje lica, sve se to doimalo nekako sablasno i strahotno.

Miriam zaprepašteno pogleda u Taggarta, koji je stajao, miran i visok, u solumraku sobe, istodobno na sve preman i opušten.

Samo jedan nesmotren pokret, znao je, mogao bi rasparati tišinu u sobi utonuloj u polutamu, obasjati je bljeskom revolverске pucnjave.

— Uđite. Kava je gotova — čula je Miriam svoj glas kako govori.

— Hvala. Baš će mi dobro doći — reče Shoyer i zakorači preko praga u sobu.

Lice mu je bilo široko, tamno, ozbiljno. Imao je krupne oči, koje su se doimale kao u kopca. Bio je u otrcanoj odjeći, uprljan, na košulji je imao tamnu mrlju od krvi. Kišni mu ogrtač biješe otkopčan i svjetlost vatre na ognjištu bljesnu na mješanim čahurama metaka na njegovu pojasu, ko red zlatnih zubi.

Kad je ušao, smirenim je pokretima skinuo kišni ogrtač i objesio ga o klin zajedno s mokrim klobukom.

Swante mu se primakne da ga bolje pogleda, ali Shoyer se napravi kao da to nije primijetio.

Kad je objesio ogrtač i klobuk, okrenuo se i pogledao u Taggarta.

— Došao sam po tebe.

— Pokušaj li me odvesti, ubit ću te — odgovori Taggart bez srdžbe u glasu.

Shoyer se nasmije, a zubi mu bljesnu.

— To još nikom dosad nije uspjelo, pa neće ni tebi — reče, a zatim se obrati Miriam: — Koliko se sjećam vi ste me pozvali na kavu, gospođo. Dobro bi mi došla šalica tople kave.

Zatravljena susretom lovca i bjegunca, Miriam je potpuno zaboravila na kavu.

— Oh... oprostite. Odmah — počela se ispričavati.

Položila je lonac s kavom na stol i donijela lončić za došljaka.

Shoyer privuče stolac i sjedne uz stol.

— Gadno si me namučio — obrati se Taggartu.

— Ne bih želio ustrijeliti čovjeka sa zvijezdom. Nekad sam je i ja nosio.

— Čuo sam nešto i o tom.

Shoyer pokuša srknuti vrelu kavu. Potom, da bi je rashladio, nalije je u tanjurić i počeo u nju puhati.

— Zašto bismo proljevali krv kad možeš lijepo i mirno početi sa mnom?

— O tom ćemo raspraviti kad za to dođe vrijeme.

Obojica se trgnu i okrenu prema vratima. Ušao je Adam Stark. Nasmiješio se prijateljski ali malčice podrugljivo.

— Vidim, vas ste se dvojica napokon našli — reče umjesto pozdrava.

Objesio je ogrtač i šešir o klin te obrisao pušku prije nego ju je položio na stalak.

— Držao sam vas na nišanu dok ste se uspinjali u klanac. Ispočetka sam mislio da dolazi neki Apač — obrati se Adam Shoyeru.

— Na nišanu? — začudi se Shoyer, kome se nije svidjela pomisao da ga je netko mogao ustrijeliti.

— Motrio sam vas otkad ste prešli rijeku.

Shoyer se oprezno osvrne po sobi. Odvagivao je snage i procijenjivao situaciju u kojoj se našao. U njegovim su se tamnim očima zrcalile sumnja i nevjerica.

— Ovi su me ljudi ugostili kao i tebe i njih se sve ovo baš ništa ne tiče. Želim da ti neke stvari odmah budu jasne — pokušao je Taggart objasniti svoj položaj u toj kući.

— Doista? — upita kao u nevjerici Pete.

— Slušaj, odjaši kad se smiri oluja i ostavi nas u miru — predloži mu Taggart dok je stavljao žlicom med u kavu.

— Ti za me vrijediš previše novaca, Taggarte, da bih te tek tako ostavio. U svakom slučaju, ne mogu otići. Moj konj je slomio nogu prošle noći, inače bih već sada bio u Globeu.

— Kako ste nas našli? — upita Stark.

— Čovjek koji se bavi mojim poslom mora pamtiti mjesta gdje se može skriti u slučaju nevolje. Nekoć, dok sam još izviđao za vojsku, gotovo sam pao s litice u ovaj klanac i tako sam ga se sjetio.

— Za vama se podigla velika prašina. Privukli ste pažnju Apača i sad vas traže. Savjetujem vam svima da se nitko ne pokazuje živ dok se Indijanci ne smire. Kad jednom pođu u pohod love kao gladni vukovi, a ja moram misliti na ženu i sestru — upozori ih Stark.

— Meni baš to i odgovara. Krov nad glavom i ženska podvorba... kô stvoreno za odmor — reče Shoyer, žvačući čačalicu među zubima.

Kiša je još uvijek romorila po krovu, a Consuela je podmetnula posudu

pod raspuklinu na tavanici. Od vremena do vremena debela bi kaplja pljusnula u posudu i narušila tišinu u sobi.

Mutan tanak potočić jurio je dnom klanca, ali zgrade što su u njem bile podignute svjedočile su da takvi potočići nikad ne nabujaju u bujicu koja bi im mogla ugroziti živote; da nije tako, već bi davno snažna bujica poslije kiše odnijela i staju i ostale zgrade. Duboke kanjone i vododerine koje su brazdale pustinju izduble su baš takve snažne bujice, koje bi potopile i odnijele sve za sobom, a poslije se istočile, osušile i nestale. U tim krajevima poslije velikih oluja bujice su bile tako snažne da bi razarale i brane te brisale s lica zemlje i ljude i zgrade.

Swante je stajao kraj prozora i promatrao potok brzac kako hita mimo kuće i pušio, duboko utonuo u misli. Od tog trenutka, znao je, za nj više nema mira, jer ga Shoyer neće pustiti s oka. Pa ipak, nije bio previše zabrinut ni potišten. Životno ga je iskustvo davno već naučilo da se svi problemi najlakše riješe kad za to dođe vrijeme, pa mu je još samo da čeka kad će kucnuti presudan trenutak, koji će sve preostalo riješiti. Čekati, strpljivo čekati, ne prenatgiliti se i budno paziti na svaki pokret koji bi iznenadno mogao učiniti Shoyer.

Nije se bojao Shoyera; pucali su u nj i prije. S malo sreće, izvući će se iz tog škripca u koji je protiv svoje volje upao, pa će opet na nj pucati, pomisli s porugom. Ako se ne izvuče, onda će umrijeti... a tada će mu sve biti svejedno. Nije bio budala, ni sebičnjak i dobro je poznavao sebe i svoju sposobnost da se brani kad ga napadnu. Duge godine izvježbale su njegove mišice i njegovu prisutnost duha, pa je znao što mu je raditi u slučaju smrtno opasnosti. Živio je u stanju neprekidne spremnosti i budnosti.

Nikad sebe nije smatrao dobrim revolverašem, pa je revolver potezao samo onda kad je to bilo neizbježno, u samoobrani. Nastojao je kloniti se revolveraških obračuna kao što se svaki pametan čovjek kloni šumskog požara, stampana, bujica... naprosto zato što je to najpametnije što čovjek u takvim prilikama može učiniti. A ako bi se i našao u škripcu, uvijek je na-

stojao sačuvati prisebnost. I, nikad sebe nije smatrao hrabrim čovjekom. Čim bi netko spomenuo tu riječ, osjećao se neugodno, jer je znao da ljudi ne mogu jednostavno biti podijeljeni u hrabre i kukavice, u dvije odvojene skupine. Jer, hrabri nisu baš uvijek hrabri, a kukavice nisu uvijek kukavice... ta, čovjek se snalazi u životu kako najbolje zna i može.

Uostalom, razmišljajući o Shoyeru, Taggart ga je uzimao onakvim kakav je taj čovjek i bio. Nije ga smatrao čovjekom ni dobra, a ni loša značaja. On je jednostavno lovio ljude; to je bilo njegovo zanimanje, kojim je zarabivao kruh. I onda, pa što i ako lovi ljude? To mu nije mogao zamjeriti. Neki ljudi love bivoale, drugi vukove, treći... Lov na ljude mnogo je opasniji, zapravo najopasniji. Neki su smatrali taj posao prljavim, nečasnim nedostojnim čovjeka... ali ne i Taggart.

Shoyer je volio svoj posao. U tom je čovjeku bilo nešto što je taj posao učinilo nekom vrstom umjetnosti. Nesumnjivo, Pete je pohlepan, ali on, Taggart, bio je lakouman. Bilo kako bilo, Shoyer nije bio šarlatan u svom poslu i teško ga je bilo namagarčiti, nasaditi ili prevariti na bilo koji način. Taj je čovjek dobro znao što želi i dobro je znao svoj posao. Dođe li do pucnjave, Shoyer će izložiti i život pogibelji samo da postigne što je naučio. No, Taggart je znao i to da će Shoyer nastojati da izbjegne pucnjavu.

O ne, Pete Shoyer nije bio kukavica. To jednostavno nije bio njegov način rada, jer je mogao biti ranjen i onesposobljen da sprovede zatočenika ili čak da ga nastavi loviti. Shoyeru nije bilo stalo do ugleda, a nije bogme bio ni šeprtlja; Pete bijaše lovac na ljude, i to prvorazredan.

Kad se Taggart okrenuo od prozora, učas u bljesku munje ugleda lice Adama Starka i osta osupnut napetosti koja se očitovala na tom licu, nečim što još nikad na njem nije zamijetio. Tada uoči, što mu dotad nije upalo u oči, da je Stark silno mršav, da su mu oči upale, a vrat izduljen. Čudnovati, Stark se inače doimao jak kô gorski medvjed, kao jedan od onih otpornih ljudi, čvrstih i prekaljenih, koji su

navikli da podnose i najgore nedaće života.

Očito, nešto ga je žderalo, razdiralo mu nutrinu, ali to nisu mogle biti kućne ili braćne brige.

Zapravo, od onog dana kad je stigao u klanac jedva je imao vremena bolje upoznati Adama Starka. Međutim, Taggart bijaše vrlo osjetljiv čovjek, poput životinje, svjestan neprijateljstva koja su se sukobljavala oko njega. Ali, mora da je posrijedi vrlo ozbiljan problem. To ga zabrine, jer je osjećao da se dogodilo nešto što je pogodilo Starka.

I Miriam se doimala zabrinuta dok je kupila suđe sa stola. Consuela je šutke sjedila i krpala Adamovu košulju. Povremeno bi značajno pogledavala Taggart, što nije izmahnulo Shoyeru i po očima mu se vidjelo da ga to zabavlja.

Stark je izvadio karte iz ladice stola i počeo slagati pasijans. Swante ustade i navuče kišni obrtač.

— Izlaziš? — upita ga Shoyer.

— Da.

— I ja ću s tobom... odsad ćemo svuda zajedno. Postat ćemo nerazdvojni — reče uz posrpan osmijeh Shoyer.

— Nemaš pojma kako me to veseli — odvrati mu istom mjerom Taggart.

— Slušajte, Stark, da li biste mi mogli prodati jednog konja? Tada bih odveo ovog gospodina i riješio vas nepotrebnih i neugodnih briga — obrati se Shoyer Starku.

Adam otpuhnu dim iz lule i zagleda se u karte, prije nego mu je odgovorilo.

— Ne, neću vam prodati konja. Posudit ću vam ga, ali kad za to dođe vrijeme; dotad ništa nećete dobiti ni kupiti od mene. Ukradete li mi konja, prijavit ću vas šerifu.

— Ja sam šerif.

— Ali ne za mene. Za mene ste običan lovac na ljude. Stoviše, dvojim da uopće imate bilo kakvu vlast na ovom području — odvrati Stark, otpuhne još jedan dim iz lule i zagleda se sugovorniku u oči.

— Dohvat ću vam... — počne osorno Shoyer.

Stark podigne ruku, da ga ušutka.

— Niste me razumjeli, gospodine. Ja vam ne poričem pravo da lovite ljude,

ali sumnjam da na to imate pravo na ovom području. Da sam na vašem mjestu, ne bih se pre naglo. Ako sam dobro shvatio, vi hvatate ovog čovjeka zbog obračuna koji se dogodio u New Mexico?

— Da.

— Koliko je meni poznato — nastavi mirno Stark — javno mnijenje u Arizoni gleda naklono i s razumijevanjem na obračune u kojima jednog čovjeka napadne cijela družba, a on izvuče živu glavu. Mislim da ćete se namučiti prije nego ga izvučete iz Arizone.

— Fućkam ja na to — prezirivo će Shoyer, pa nastavi. — Za njim je raspisana tjeralica. Nije me briga zašto i kako: O tom neć odlučiti porota i sudac!

Swante se nije uopće obazirao na njihov razgovor. Otvorio je vrata i izašao na kišu. Bujica što ju je stvorila kiša nabujala je u potok i on ga preskoči, pa pođe u staju. Dok je vodio konja na napajalište, ugleda Shoyera kako izlazi zagrnut u kišni obrtač. Lovac na ljude stajao je trenutak neodlučan u zaklonu, pod strijehom. Pomno je pratio svaki Taggartov korak dok je napajao konja i kad ga je odveo natrag u staju, gdje je napunio jaslje sijenom.

Krme nije bilo mnogo, tek toliko koliko se moglo skupiti na padinama brda i po livadama oko klanca... dovoljno tek za dan, dva. Taggart se postavio na vrata staje i zabuljio u kišu. Uto se ponovo otvore vrata na kući i izađe Miriam.

Dotrčala je u staju.

Stajali su zajedno i buljili u kišu.

— Što namjeravaš? — upita ga napokon Miriam.

— Ostajem. Dosta mi je bježanja.

— A ako te pokuša odvesti?

— Neće, nadam se.

— Bojim ga se. U njemu ima nešto što... hoću reći, doima se neumoljiv, nekako. Gledaš ga i čini ti se da mu nitko nije ravan.

— Dosad mu je sve polazilo za rukom.

— Reci mi kako da ti pomognem. Znam put iz klanca koji izlazi u goru. Pješice bi mogao stići tamo... i ako bi uspio prijeći preko sjemena, mogla

bih ti tamo dovesti konja, dočekati te...

— Nemoj se u to miješati.

— Ali, što namjeravaš?

— Čekati.

Shoyer je cijelo vrijeme stajao na kućnim vratima i pozorno ih promatrao.

— Čekat ću da on učini prvi korak...

— Ubit će te.

— Na svoj način, možda.

Pogledao je u nebo. Iznad njih vukli su se tamni, teški, niski, golemi oblaci koji su prijetili kišom.

— A ti, dokle ćeš ovako živjeti? — upita djevojka.

— Živim kako najbolje znam i mogu i ne tužim se — reče Taggart i pogleda je u oči.

— A kad kidneš odavde?

Šutio je.

Odgovorila je sama, protupitanjem.

— Reci, što namjeravaš? Govorio si o nekom ranču... je li to bilo samo naklapanje ili imaš ozbiljne namjere?

— Ozbiljne namjere. Već sam jednom imao svoj ranč, s kojeg su me nasilnici otjerali i jedva sam spasio živu glavu. Sad sam običan bjegunac na čiju je glavu raspisana nagrada — reče, zureći zamišljeno u daljinu.

Zamotao je cigaretu i zapalio, pa polagano povukao prvi dim.

— Ako želiš da ti kažem istinu, znaj, više ni u što ne vjerujem, ničemu se ne nadam. Možda ću se nastaniti ovdje, u Arizoni, ili ću poći u Kaliforniju. To je sve što ti zasad mogu reći.

— Razgovaraj s Adamom. On nije stočar kao ti. Mogli biste se uortačiti i...

— Ima li Adam pričuva konja? Mislim, konja za nj?

— Ima jednog, ne baš dobrog.

— Mogli bismo zajedno odjahati odavde... mislim, Shoyer i ja... i obračunati se negdje u pustinji. Ostaviti vas na miru.

— Nemoj to učiniti, molim te!

Kiša je počela jenjavati, premda su neboj još uvijek brodili crni oblaci, a brzac u klanu još nije otekao. Gore u brdima, iza male brane skupilo se jezerce, pričuva za suhe dane, iz kojeg se napajala stoka i iz kojeg su se natapile livade.

— Uvijek nastojim izbjeći sukobe, bilo s kim, ali ako me netko napadne, moram se braniti — reče Taggart.

— Znam.

— Ovdje cijene čestita i hrabra čovjeka, i to je dobro. Život je ovdje težak i opasan, stoga se svaka žena želi udati za odvažna muža. Nema te žene koja bi pošla u kolima preko pustinje u pratnji muža kukavice koji će zbrisati pri prvoj gužvi...

Ovdje i poslovan čovjek mora držati svoju riječ. U ovoj pustoši nema sudova i sudaca koji će krojiti pravdu i reći tko je prav, tko kriv. Ako od nekog kupimo stado i on veli da je u stadu deset tisuća grla... ne, nemojte ih prebrojavati, jer u stadu doista i ima deset tisuća grla stoke.

— Sad znaš što to znači ako nekog ovdje nazovu kukavicom ili prevarantom? Svi će ga se kloniti. On je za nas propao čovjek.

Swante izađe iz staje i ponovo pogleda u nebo. Na zapadu oblaci su zaklonili gore, ali vjetar je promijenio smjer i naoblaka je počela pucati.

— Ova zemlja vrvi nasilnim ljudima i počnu li se laktati, moraš im vratiti milo za drago, inače će te izgurati s tvoje vlastite zemlje.

Stajali su u tišini nekoliko trenutaka, a onda Taggart prošapće Miriam u uho:

— Moraš upozoriti brata. Čovjek koji lovi ljude i koji bi ubio bjegunca za nekoliko stotina dolara, mogao bi odlučiti da ubije bližnjega kako bi se dočepao njegova rudnika zlata.

— Misliš da on već zna?

— Da, zna. Štoviše, možda već zna i gdje se nalazi rudnik. Pete Shoyer je možda ubojica, ali nije budala!

VIII

U ranu zoru Swante je, obuven u mokasine da bi se lakše kretao, kliznuo iz staje gdje je noćio i pošao uz klanac te izbio na mjesto o kojem mu je govorila Miriam. Uspeo se uz strmnu liticu klanca i šćućurio u zaklonu odakle je pucao pogled na cijelu krajinu.

Shoyer ga je vidio kad je izišao, ali je pomislio da Taggart pomaže ukucanim u traženju i sakupljanju hrane, otišao je bez konja... a bez konja, u toj divljini, čovjek nije mogao daleko stići. Da je Shoyer bolje poznao Taggarta, ne bi ga baš mirna srca pustio da ode, jer rančer je bio čovjek koji je odrastao u lovu i, poput Apača, mogao je više propješačiti nego projahati u jednu danu.

Stark je bio uvjeren da se Apači još uvijek motaju oko klanca, a Taggart je znao da se Adam nije prevario. Iako je tek nedavno stigao na zapad, u Starka je bio oštar dar zapažanja i dobro je poznao prirodu Indijanaca.

Pa ipak, Stark je tog jutra otišao u brda, premda ih je sve sinoć upozorio neka ne izlaze iz klanca, pa je Taggart bio zabrinut za nj, a i znatiželjan kamo li je Stark otišao.

Čak ni žene nisu pravo znale gdje se nalazi rudnik. Možda su i znale, ali nisu htjele reći, pa je to još više dražilo njegovu radoznalost. Jer, Stark je inače imao povjerenja u ženu i sestru, pa ako je i od njih krio gdje se rudnika nalazi, onda je za to imao i razloga.

Prema Taggartovu mišljenju rudnik se nalazio oko tri milje od klanca s kapelicom... negdje u brdovitu kraju istočno od Horseshoe Benda na rijeci Salt.

Promatrao je okolinu nekih pola sata, ali ništa nije primijetio. Onda, držeći se izbočina u stijenama i skačući s kamena na kamen, gdje je to mogao, Taggart se počeo probijati preko brda. Neke kanjone koji su se ulijevali u rijeku Salt poznao je već iz prijašnjih razgledavanja krajine, prije nego što je do njih i stigao.

Pješačio je oko dva sata, a prevalio manje od četiri milje, jer je povremeno skakao u zaklone, kako bi provjerio da li ga tko prati ili zato da promotri kraj kojim je valjalo proći.

Kiša je isprala sve tragove, probistrila zrak i zemlja se doimala svježom i novom. Nalazio je samo na svježije tragove životinja.

Udarce budakom po stijeni čuo je prije nego je vidio Starka. Sklonio se u zaklon i počeo ogledavati, da vidi gdje bi se mogao nalaziti rudnik, ali

negdje nije zamijetio nikakvih tragova kopanja. Udaranje je za trenutak prestalo i on osta miran na svom mjestu.

Južnije od mjesta gdje je stajao i malčice prema zapadu izdizala se vrletna litica u obliku svinuta prsta, kao da visi u zraku, a pod njom se spuštala strma padina. Uzeo je vinčesterku u desnu ruku i počeo se s mukom spuštati niz padinu.

Kad je ponovo začuo budak kako udara o liticu, zastane i osjeti kako mu se odjednom koža počela ježiti. Čuo je tiho pucketanje u stijeni, kakvo se često čuje duboko u rudarskoj jami kad grede počnu popuštati pod pritiskom i težinom zemlje. Pošao je još nekoliko koraka niz brdo, a onda opet stao i osluškivao.

Pred njim se ustobočila stijena koja se nagnula niz padinu. Njezini su temelji bili potkopani; u njima je zjapila golema jama.

Pogledao je ponnije u vrh stijene i vidio da je cijela stijena ispucana i izbrazdana pukotinama, trošna. Stijena se mogla svaki čas osipati i urušiti. Bila je ispucana i gnjila. Dok je promatrao stijenu, ugleda Starka kako pogrbljen izlazi iz otvora jame s vrećom prebačenom preko ramena. Kad se uspravio, Adam se zaprepašteno zapilji u Taggarta.

Jedan su se trenutak nijemo promatrali, a onda Stark polagano odahne.

— Našao si me. Nije čudo, ti si nekad bio kopač zlata — reče mirno Adam.

Taggart pode mimo njega netremice gledajući u nakrivljenu i ispucanu stijenu. Usta mu se osuše, a čelo oznoji hladnim znojem pri pomisli da bi morao ući u tu jamu.

— Lud si! Stark, nema tog čovjeka koji ne bi poludio od straha što mora kopati u toj jami.

— Unutra je zlato... mnogo zlata.

— Zar ti je zlato milije od života?

— Ovisi o tome kako na to gledaš. Sve ovisi o tome što želiš i zašto. Ja znam što radim i znam kako radim. U tom je zlatu moj ranč, moje stado, lagodan život za moju ženu... putovanje u San Francisco, možda čak i u Evropu.

— A možeš isto tako ostati pokopan u toj jami za sve vjeka vjekova.

— I to se može dogoditi.

Ušutjeli su. Adam napuni lulu. Lice mu bijaše izduženo, obrazi upali, blijedi na jutarnjem suncu. Swante je znao koliko ga snage i živaca stoji kopanje u toj jami.

— Zato nikad nisi ženama pokazao rudnik?

— Da. Još dva tjedna i imat ću ga dovoljno za cijeli život.

— Dva tjedna!

— Žila je sve bogatija. Pogledaj, molim te. — Adam zagrabi šaku rude iz vreće.

— Ja... — zausti Taggart, ali odmah ušutli.

Ruda bijaše puna zlatnih zrnaca, kao u priči koju čovjek sluša cijeli život i rijetko, ako ikad, vidi. Bila je teška nevjerojatno teška, čak i za nj koji se razumio u kopanje zlata. Grumen bijaše protkan zlatnim žilicama... ne jednim sićušnim vlaknom, kako se to najčešće vidi, nego cijelom mrežom debelih žila. Kad ga je stisnuo, grumen se počeo osipati među prstima.

Swante Taggart nije bio poklonik zlata, ali ga je uzbudilo ovo što je vidio. Kad takvi osjećaji zakolaju čovjeka u krvi, onda je izgubljen. Poznao je ljude koji su cijeli život protraćili u potrazi za zlatom u najudaljenijim i najneobičnijim krajevima. Nu, premda je dobro znao vrijednost zlata, znao je da je cijena koju valja za nj platiti previsoka. Stoga je počeo žudjeti za zemljom, stokom, napajalištima bogatim vodom, šumom. Iivada-ma.

Međutim, za zlato, kao što bijaše grumen koji je držao u ruci čovjek bi bilo što učinio. Pa ipak, Adama Star-ka nije zahvatila zlatna groznica, jer je bio najuravnoteženiji čovjek kojeg je Taggart ikad upoznao.

— Bogata žila, doista. Prvi put vidim tako bogatu rudu. Ali zar vrijedi riskirati život za nju? Kad pogineš, nećeš s njime moći kupiti nijedan dan života više.

— Znam.

— Znači, zbog žena, je li?

— Zbog Connie, ne zbog Miriam... ona je poput nas, tebe ili mene. Ona se zna rvati sa životom i ne traži bljeba nad pogačom. Ali, Miriam nije provela djetinjstvo u bijedi kao Connie;

njezina je priroda divlja, ne može se nigdje skrasiti. Kad proživlji svoje, onda će se tek smiriti... nadam se.

— Varaš se.

Adam ga ozbiljno pogleda.

— Connie govori ono što misli i vjeruje u ono što misli i govori na određen način, ali ono što ona doista želi to je da se može u te pouzdati — doda Swante.

— To ne ovisi o meni.

— Dovedi je ovamo da vidi što zbog nje riskiraš.

— Ne!

— Pazi da te Shoyer ovdje ne zateče.

— A ti? Ti sad sve znaš. — Stark se osmjehne.

— Zlato je tvoje i svatko tko ga iskopava iz te jame ima na nj pravo, ali da sam u tvojoj koži, ne bih nikome vjerovao. Čovjek s tolikim zlatom ne smije nikom vjerovati.

Jutarnje je sunce ogrijalo brda. U daljini Four Peaks boli su plavičasto nebo. Dolje, nizbrdica se strmo rušila u rijeku River, jedva jednu milju niže.

— Zašto joj ne priznaš da si ubio Sanifera?

— A odakle ti to znaš?!

— Zavoljela bi te da zna.

— Možda... a možda bi me zamrzila. On u njezinoj mašti ima veliku ulogu. A zapravo je bio ništarija... umišljena, napuhnuta budala koja je blebetala gluposti. Običan praznoglavac... a i ponio se kao kukavac kad je valjalo da se sa mnom obračuna.

Zašutio je načas, napunio lulu, zapalio i nastavio:

— Pobjegao je od straha preda mnom iz saluna i kad sam izašao, pokušao me ubiti iz zasjede.

— Trebalo bi da joj to kažeš. Neka zna istinu.

— Radije ne bih. Ona to mora sama saznati, jer ne shvati li neke stvari sama, ni riječi neće mnogo vrijediti — reče odlučno, pa ustane i istrese lulu; odjednom mu se više nije pušilo.

Poslije oluje vrijeme je bilo predивно vedro. Tišina se spustila na krajinu, a sunce je ogrijalo posljednje ostatke hladovine što osta iza noći. Visoko iznad njih zakriješti na nebu orao. Sunce se zrcalilo na vodi rijeke Salt.

Znao je da ih je i Stark spazio. Izišli su iz udolice u šamarku sjeverno od rijeke da napoje konje. Apači, bilo ih je tridesetak, i vodili su sa sobom pričuvene konje. Zastali su na obali i počeli promatrati krajinu. Taggart je sjedio miran, a srce mu je počelo snažno lupati.

Pojašu li vodom uz najzapadniji rukavac Horseshoe Benda, izjahat će iz vode na puteljak što vodi prema Mud Springs Washu, između gore Rockinstraw i klanca s kapelicom. Ako je Miriam tog jutra odjahala na stražu na sljeme Rockinstrawa, nabasat će na njezine tragove.

— To je posao za jednog čovjeka. Poći ću uokrug i popeti se na brdo iznad klanca. Odande ću ih vidjeti i znat ću da li su naišli na njezine tragove — reče Swante.

— Jedan na tridesetoricu?

— U ovom slučaju jedan može učiniti koliko i dva. Poginemo li obojica, žene će ostati same sa Shoyerom... ili s Apačima.

Pođe niz padinu. Čim je preskočio hrbat, potrči.

Trčao je brzo, dugim koracima. Padinu je bila strma i krševita. Načas pogleda što rade Apači. Upravo su se spremali da pojašu niz rijeku. Skrenuo je u kanjon koji je vodio prema jugu, a kad je izašao iz njega, počeo se uspinjati na brdo iznad klanca s kapelicom.

S brda nad klancem pružao se vidik na stazu prema Mud Springsu i Taggart je imao povoljan položaj za pucaanje. Čuñno je iza drveta i promatrao Indijance.

Napredovali su polako i oprezno; vjerojatno su tražili najpogodnije mjesto gdje bi prešli rijeku. Po krvavoj mrlji na Shoyerovoj košulji Taggart je znao da se Pete sukobio s Indijancima i sad su oni pošli u lov na lovca.

Dok se skrivao iza stabla, ugleda Miriam koja je upravo izašla iz kuće, dolje u klancu. Nabacio se na nju kamenčićem, a kad se okrenula, upozori je rukom da im se približava tridesetak Indijanaca. Miriam brzo utrča u kuću.

Ma kakav inače čovjek bio, Shoyer je bio prekaljen graničar i Taggart pomisli da je dobro što je s njima u

tom trenutku. Predosjećao je da ih Indijanci ovaj put neće mimoići.

Čim su stigli do izvora na Mud Springsu, Apači su sjahali i počeli pregledavati zemljište, da vide je li u posljednje vrijeme tko navraćao na izvor.

Stanovnici klanca izbjegavali su taj izvor, ali Shoyer... da li se on zaustavio na izvoru prije nego je došao u klanac? Ako jeste, je li kiša isprala sve tragove?

Sa svog mjesta na brdu Taggart je vidio ulaz u klanac, ali ne i što se zbiva pod liticom točno ispod njega.

Indijanci su se, jedan po jedan, vraćali k Mud Springsu što je značilo da nisu našli nikakvih tragova. Skupili su se oko izvora u bivač, ali nekoliko je ratnika ipak odjahalo u potragu za Shoyerom. Znači, odlučili su ovdje proboraviti dulje vrijeme, pomisli Taggart, što zacijelo nije bez razloga.

Zamotao je i zapalio cigaretu dok je budnim okom motrio što rade Indijanci. Znao je da će doći do pucnjave, ali to za nj ne bi bilo ništa novo. Borio se on već i s Apačima, Kijovama, Komancima, Siouxima i Modoksima. Sjećao se smrdljiva zadaha po dimu njihovih tjelesa, njihove brzine i iznadnih napadaja.

Stark se vjerojatno već vratio kući i sprema se da dočeka Indijance, zajedno sa ženom i Shoyerom. Dva muškarca i dvije žene, iako dobro zaklonjeni, nisu se mogli nadati da će se izvući; izgledi da se izvuku gotovo su ravni ništici.

Počeo je razmišljati kako bi se ipak mogli spasiti ako ih Indijanci pronađu i napadnu. Neko će se vrijeme braniti i nastojati ubiti što više Indijanaca. Nacerio se kad se sjetio Shoyera. Taj je bogme upao u gadnu kašu i bit će presretan ako se živ iz nje izvuče.

Apači su zapalili logorsku vatru i zaklali jednog od pričuvenih konja; za Indijance je konjetina poslastica.

Pošto je ugasio cigaretu, izvadio je nekoliko metaka i poslagao ih na stijenju uza se, a onda opet svu pažnju usmjerio na Indijance oko vatre u bivaču.

Tada primijeti da se jedan od ratnika zagledao naviše točno prema mjestu na brdu gdje je čuñao. Taggart se ne usudi da bolje pogleda, kao da bi nje-

gove oči mogle privući Indijančeve, premda je znao da je u savršenu zaklonu i da ga odozdo ne mogu primijetiti.

Odjednom se Indijanca izdvoji iz družine oko vatre i počne se polako i oprezno uspinjati uz strminu.

Taggart zaškilji, da bi ga bolje vidio. Kako se Indijanac približavao, uzeo pušku i nacilja. Na toj ga udaljenosti nije mogao promašiti. Apač je dolazio sve bliže... bliže. Kad je stigao na nekih dvadesetak metara od mjesta gdje je bio Taggart, odjednom bez neka vidljiva razloga stane.

Bio je nizak i čvrsto građen i sad je Taggart već jasno razabirao crte njegova lica sa širokim jabučicama. Apač je netremice gledao u brdo i Taggart primijeti bljesak u njegovim očima. Tad ga netko pozva iz doline i Indijanac se okrene i potrča nizbrdo. Taggart spusti pušku i nasloni se na najbližu stijenu. Bilo mu je vruće. Sav se lupao u znoju.

Iz klanca se nije čulo ni glasa. Gole kamenite litice bacale su uski trak sjene uz rub klanca, a bujica, koja je klancem brzala iza kiše, presušila je. Podnevne su ure tihe i vrele pod užarenim suncem Arizone, bez daška vjetera. Čulo se jedino cvrčka kako cvrči negdje u travi.

Miriam je prišla vratima i bacila kosu koja joj je pala preko očiju. Pogledala je prema ulazu u klanac, ali sve bijaše mirno. Adam i Shoyer ležali su tamo u zasjedi, a Adam im je rekao da Taggart stražari na brdu iznad klanca.

— Ne brini, on će se već snaći — sokolio je Adam sestru.

No, djevojka je ipak bila zabrinuta. Mora da je već i ogladnio.

Prošao je sat vremena, pa još jedan. Apačima se, očito nije žurilo da odu. Izležavali su se u hladovini oko Mud Springsa, dok su drugi pretraživali brda.

Pete Shoyer je pošao prema kući, krupan i uprljan.

— Bognu je ovdje vruće — nasmijesho se Miriam.

Consuela je izašla na vrata i Shoyer je počne pažljivo promatrati.

— Teško je izići nakraj s tim vražjim Apačima. Sigurni su da se negdje ovdje krijem i neće odustati dok me ne nađu — reče kad je došao do kuće.

Consuela mu je donijela tanjur pun graška, a njegove su oči neprestano strijeljale niz i uz klanac dok je jeo.

— Taggarta će uhvatiti i privezati za kaktus — reče i zlobno se naceri.

— Neće ga uhvatiti. Ne morate se za nj brinuti. Kad sve ovo prođe, on će sigurno jedini ostati živ — primijeti Miriam i posprdno mu se nasmiješi.

— Čini mi se da vam je mnogo stalo do njega.

— Nemojte me izazivati! Ja jedino znam da je prekaljen borac i dobar čovjek. Nije zločinac. Nije ubojica. Ubio je nasilnika u samoobrani, nasilnika koji ga je htio otjerati s njegove zemlje — odvrati Miriam pomalo srdito.

— Gospodice, ja nisam sudac. Ja ga moram predati u ruke pravdi — odvrati pomalo uvrijeđeno Shoyer.

— Ili ga ubiti... a sve za novac! — podigla je glas Miriam.

Shoyer osta miran ali vidjelo se da mu nije drago što djevojka tako s njim razgovara.

— Prestanite mi predbacivati novce. Čuo sam to već tisuću puta. Ja samo radim svoj posao od kojeg živim. Radim ono što najbolje znam raditi. I to radim dobro.

— Zašto ga ne ostavite na miru? Kad se izvučemo odatle, otidite... zaboravite ga! — predloži Miriam.

— Vama je doista mnogo stalo do tog momka, a meni se činilo da i ova druga gospoda čezne za njim — reče i pogleda iskosa u Consuelu.

— Vi ste bezobrazni — procijedi kroz zube Consuela.

— Možda... ali imam dobro oko. Što kažete. Meksikanko?

— Ja sam udata žena!

— Ne bi bila prva koja je prevarila muža. Naočit muškarac, taj vražji Taggart... a na mene se žene nikad ne osvrnu, osim kad sam pun novca. Čim izručim Taggarta, imat ću novca da se dobro zabavim.

Ispraznivši tanjur, oblizao je usne i ruke obrisao u hlače. Potom je prihvatio ponuđen lončić s toplom kavom.

Kad je progutao prvi gutljaj, klancem odjekne pucanj.

Odjeknuo je oštro i glasno, u dnu klanca, ko grom među kamenitim liticama.

Shoyer baci lončić, pograbi pušku i potrča prema ulazu u klanac.

Miriam zatvori za sobom vrata kuće, dohvati pušku i stane uz prozor.

IX

Došao je ponovo... Isti onaj Indijanac koji se maločas verao uz strminu. Taggart ga je vidio. Kad se vratio među ostale, nešto je ponovo privuklo njegovu pažnju, nešto što se pomaknulo na ulazu u klanac. Indijanac se ukoči i trenutak, dva svi su stajali ko skamenjeni. Zatim su se počeli šuljati prema ulazu u klanac.

Taggart podigne pušku i nacilja.

Negdje prasnu hitac.

Indijanac poklekne, digne ruke u zrak i poljubi licem zemlju još prije nego je prasak zamro među stijenama.

Jedan trenutak Taggart pomisli da ga je pogodio metak iz njegove puške.

Sve osta mirno.

Taggart baci pogled na skupinu Indijanaca oko Mud Springsa... ali, tamo više nije bilo nikoga, osim konja i dima s logorske vatre.

Znoj mu je curio niz lice. U udolju bljesnu sunčev odsjaj na puščanoj cijevi, ali on odluču pričekati, neće još pucati. Nije želio da oda svoj položaj dok to ne bude neizbježno.

Indijanac osta ležati na mjestu na koje je i pao, prostrijeljen jednim zrnom.

Škanjac preleti plavičastim nebom. Nekoliko se bijelih oblacića nagomilalo uz vrhove Four Peaksa. Taggart osjeti da su mu noge protrnule, pa promijeni položaj.

Dakle, borba je neizbježna, pomisli. Ali, neprijatelju ni traga ni glasa. I oni dolje u klanecu zacijelo napeto čekaju kad će početi napadaj. Što je mrtav Indijanac vidio, ili vjerovao da vidi, ostat će tajna, jer nije imao vremena to saopćiti svojoj subraći. Stoga

su vjerojatno najprije pošli u izviđanje.

Vidljivost više nije bila dobra. Zrak je treperio od vrućine i kraj je bio posut niskim žbunjem, a ulaz u klanac obrastao u gusto šipražje.

Swante se neprestano osvrtao na sve strane, jer nije želio da ga Indijanci iznenade, osobito ne sleđa.

Upravo kad je htio zapaliti cigaretu, spazi jednog Apača kako se iskrađa iz grmlja i trči preko strmine. Pođe li malo dalje, uskoro će doći do ruba klanca i s te visine će vidjeti zgrade i kapelicu.

Podigne pušku k ramenu, nacilja i opali.

Indijanac posrne, okrene se hitro ko ranjena mačka i podigne pušku da nacilja na napadača. Taggart ponovo opali. Indijanac učini još jedan korak, a potom padne na koljena i ruke.

Taggart se ni ne pomakne s mjesta. Vidio je da Indijanac krvari, pa prestane pucati. Ranjeni Indijanac dvostruko je opasan, ali Taggart nije htio utaman rasipati streljivo ako je čovjek mrtav.

Indijanac se počeo podizati, ali učas klonu. Sve je dugo bilo mirno. Mrtva tišina ponovo zavlada krajinom.

Taggart odluči promijeniti položaj. Potrčao je uz strminu i kad je našao dobar zaklon, legao je u nj i čekao.

Znao je da se Indijanci motaju oko klanca s kapelicom... mora ih biti oko tridesetak. Zaškiljio je, kako bi zaštitio oči od sunca, i obrisao znoj s čela.

Dva su Indijanca ubijena. Nije loše, premda neprijatelja još nisu pravo ni vidjeli. Ali, to ih neće spasiti. Taggart je znao da su Apači vrsni gerilci i da ih očekuje teška borba na život i smrt. Na sreću, i on i Shoyer dobro poznaju taj način ratovanja.

Kad je pogledao dolje, prema izvoru Mud Springsa, vidje da su apački konji još uz vodu... samo, sada ih je bilo mnogo manje. Da li su pobjegli ili ih je netko odveo? Brzim je pogledom promotrio kraj oko izvora. Nigdje ni traga konjima, kao da su u zemlju propali. Kad je ponovo svrnuo pogled na Mud Springs primijeti da nedostaje još jedan konj, pa odluču dobro motriti što se zbiva na izvoru.

Odjednom primijeti grm kako se miče... metar po metar, sve bliže izvoru.

Podigne pušku i opali. Grm nije bio daleko i vjerojato je pogodio metu, jer iz grma iskoči Indijanac i stade posrćući bježati u šipražje iza sebe. Uspjelo mu je skočiti u zaklon prije nego je Taggart dospio ponovo opaliti.

Ne oklijevajući ni trenutka, potrči prema klanцу, kako bi se našao što bliže ostalima kad dođe do otvorena okršaja.

Sunce se počelo spuštati prema zapadu kad se vratio na mjesto s kojeg je ustrijelio prvog Indijanca ... ali, tamo više nije bilo nikakva Indijanca; kad god mogu, Indijanci odnose svoje mrtve.

Zacijelo Indijanci nisu znali za klanac s kapelicom; da su znali, već bi ih davno napali. Ovako su samo izviđali i željeli otkriti sklonište neprijatelja i koliko ih ima. Prvi hici nisu im ništa otrili. Oni su, najvjerojatnije, lovili Shovera i sad su ostali zbunjeni i nisu znali imaju li pred sobom jednog ili više protivnika.

Mrtva tišina počela je Taggartu ići na živce, pa se stane nabacivati kamenjem po žbunju, ne bi li šuškanje grančica još više zbunilo Indijance i navelo ih na pogrešne pretpostavke. No, ništa se ne dogodi. Možda su Indijanci odlučili napasti u zoru, pomislili, jer je sunce već dobro oslabilo.

Dobro je znao da za njih postoje samo dva izlaza: ostati u klanću i boriti se do kraja ili pobjeći iz klanća. I jedno i drugo bilo je opasno. Nisu se mogli nadati da će im itko doći u pomoć, jer nitko nije znao gdje se nalaze, niti bi tko mogao naći ulaz u taj klanac. Njihovi životi ovise o njima samima.

Sunce se već nisko spustilo i sjene su postajale sve dulje. Napokon, posljednje su sunčane zrake izbrazdale nebo dugim crvenim trakovima, a oblake obrubile u srebro. Kad zanoći, Apači bi se mogli povući u svoj bivač uz Mud Springs... ali i ne moraju.

Miriam je spomenula prečac kojim bi mu dovela konja, prečac što vodi preko gore i spušta se prema Globu.

Došlo je i vrijeme da se vrati u klanac... ako odluči da se uopće vrati.

Zašto ne bi sada pobjegao Shoveru, putovao noću, skrivao se danju? Ta, dovoljno se oporavio da izdrži taj napor, a Globe nije bio daleko. Odbaci pomisao i počeo se šuljati prema rubu klanća. Cučnuo je iza jednog cedra prije nego će potrčati do stijena uz sam rub klanća. Trčao je pognut koliko su ga noge nosile i kad je već pomislio da će se naći u zaklonu, preda nj iskoči Apač s puškom uperenom u njegova prsa, a drugi potrči za njim niz strminu. Opalio je iz puške, a da je uopće nije podigao k ramenu; međutim, prije nego je opalio, učini mu se da je Indijanac pao pogođen s leđa i svalio se preko stijene.

Drugi mu Indijanac pritrči. Taggart mu zarije cijev puške u trbuh, a potom udari kundakom pod bradu. Apač posrne unatrag hvatajući zrak širom otvorenih usta i lamatajući rukama. Taggart ga udari još jednom kundakom i Indijanac se ispruži na zemlju.

Tane zazviždi kraj uha; pucali su na nj s brda. Istoga trena puška zapred njega među stijenama odgovori vatrom.

Puzajući više nego trčeći, Taggart požuri prema rubu klanća u zaklon i tu nađe Miriam koja ga je cijelo vrijeme štitila vatrom; stisnula se u kut između dvije stijene i pucala ko prekaljeni ratnik. Za trenutak, kad ju je ugledao, prisjetio se svoje majke, svoje sestre... svih onih žena graničarki koje su svoje muževe pratile na njihovom pohodu na zapad.

Najprije je sjeo, a potom se podigao na noge. Drhtao je.

Miriam je bila mirna i staložena, ali blijeda u licu. Otresao je sa sebe prašinu i razmišljao o njoj kao pravoj ženi pred kojom valja skinuti šešir.

— Jesi li ranjen? Kako se osjećaš?

— To bih ja tebe morao upitati.

Pogledali su se u oči i prasnuli u smijeh.

— Jak si ko bik. Rođen za ovu zemlju.

Začas umukoše. Pozorno su promatrali strminu. Apači su se opet pritajili. Posljednje zrake svjetlosti treperile su uz rubove oblaka. Vrhovi gora uzdizali se ko tamne sjene, nadvijajući se nad njih. Priroda je utonula u večernju tišinu, spremala se na počinak.

Očistio je pušku od prašine i pregledao revolver. Napunio ih je i čekao. Indijanci, činilo se, odlučili su da se povuku... možda bi i oni mogli poći...

Slijeme Rockinstrawa bijaše okrunjeno crvenom krijestom posljednjih sunčevih zraka. Negdje u noći javila se prepelica, izazivajući tišinu noći. Prve zvijezda zatrepala visoko na nebu.

— Podimo, bolje je — predloži Taggart, ali se ipak ne pomakoshe s mjesta.

Pustinja pod njima bijaše tiha i mirna... samo je večernji povjetarac šušкао u granju smreka tihim šaptom.

— Ostanimo još malo. Sviđa mi se ovdje. Mislim da nigdje drugdje i ne bih mogla živjeti... ne više, sad kad sam upoznala ovaj kraj i zavoljela ga — reče tiho Miriam.

— Izbraždan je starim stazama, pa je čak i kamenje na njima prekriveno drevnom patinom prošlosti. Mogao bih ih slijediti danima.

— A kamo vode te staze?

— Na vodu, u brda, u borike, a neke samo idu dalje... sve dalje, kažu, čak do pacifičke obale.

— Što sad namjeravaš? — upita iznenađeno Miriam.

— Misliš, kako ću se otarasiti Shoyera?

— Poslije toga.

Nasmiješio se kad je čuo to pitanje.

— Vjerujem da se neću tek tako riješiti Shoyera. On je vrlo uvjerljiv čovjek kad drži revolver u ruci.

— Mrzim ga!

Uhvatio je djevojku za ruku.

— Ako ne želimo pasti sa staze u klanac, bolje da pođemo kući — reče.

Počeli su se spuštati u svježinu i tamu klanca. Staza se sada nazirala još samo kao bjeličasta nit što je zakretala niz strmu liticu. Gdje-gdje je bila usječena u kamen živac, a gdje-god se vukla rubnjakom koji je sama priroda isklesala.

Kad su se približili napajalištu, začuše kapkanje vode u nakapnicu.

Adam Stark istupi iz tame iza kape-lice.

— Već sam se zabrinuo za vas.

— Jeste li svi živi i zdravi? — upita Taggart.

— Da, a vi?

— Sve je u redu. Čini mi se da smo barem trojicu poslali na vječne pašnjake.

Zastali su pred vratima kuće i pričekali Shoyera, koji je dolazio s ulaza u klanac.

— Nitko nek' ne ide prema ulazu u klanac bez mene. Postavio sam zamku. Privezao sam žicu za kokot na sačmarici i takne li tko žicu, puška će opaliti. Mislim da bismo morali ozbiljno porazgovarati — reče Shoyer čim im se približio.

— Ja, pak mislim da bismo morali kidati odavde ... svi, i to što prije — ozbiljnim glasom odgovori Taggart.

X

Vatra s ognjišta bacala je sjene koje su plesale po zidu sobe u kojoj su se svi okupili. Consuela je užgala svijeću, a Adam je sjeo na stolicu da se odmori.

Više se nije postavljalo pitanje što im valja činiti, nego što prije učiniti. Više od dvadesetak Apača odsjeći će im svaku odstupnicu čim svane. U klancu nisu smjeli ostati, jer čim Indijanci stignu do ruba klanca, branitelji se moraju povući u kuću, gdje će ih Apači žive spaliti.

Jedini je izlaz bio u bijegu prema jugu, u Globe. Najkraći put prolazio mimo Mud Springsa preko rječice Pinal, gdje su se utaborili Apači, ili pak oko gore Rockinstraw, prečacem koji je Miriam spomenula Taggartu.

Pođu li prečacem, pred njima se pružalo dvadesetak milja vrlo naporan puta, pa bi zato morali krenuti kroz koji sat.

— Spremite hrane za četiri dana, a ja ću pripremiti konje — reče Taggart.

— Četiri dana — začudi se Shoyer, pa nastavi: — Ne stignemo li u Globe do sutra uvečer, bit ćemo mrtvi ili ćemo žaliti što to nismo.

— Četiri, pet dana. Možda ćemo se skrivati, a uvučemo li se u neku rupu, morat ćemo i jesti — objasni Taggart.

— Imate li konje za sve nas? — upita Shoyer Starka.

— Da. Taggart ima svog konja.

Čim je izašao u noć, zastade da mu se oči priviknu na tamu. Istina, Apači nikad nisu napadali noću, jer su vjerovali da duše ratnika poginulih u noći lutaju noćima bez zvijezda, ali Taggart je više volio biti siguran da se neki od njih nije predomislio.

Na brzinu je osedlao svog konja, potom pregledao i napunio svoju pušku a pušku Indijanca koju je kupio na strmini spremi u navlaku na sedlu. Džepove je natrpao streljivom.

Nekoliko je puta zastao i osluškivao, ali sve je bilo tiho i mirno. Skupio je potom Adamove konje i mazge pa ih odveo u staju: Shoyer mu je pomogao da ih osedla a čim su završili, pođe do vrela da čuturice napuni vodom.

Odjednom Taggart osjeti da netko iza njega stoji. Naglo se okrenuo i rukama pograbio nezvana gosta. Ali čim ga je uhvatio, odmah ga je pustio. Pred njim je stajala Consuela.

— Ništa baš previše razumni. Mogli ste nastradati — opomenu je.

— Swante Taggart, želim pobjeći s tobom! Povedi me sa sobom... molim te! — Consuela se privije uza nj.

— Vi ste Adamova žena.

— Njega će Apači ubiti, ali ti ćeš se izvući, znam.

— Vi ste lijepa žena, ali ja ne otičam tuđe žene.

Zgrabila ga je za ruku.

— Adam je bogat. Uzmi njegovo zlato i mene. Ti možeš pobjeći. Adama će ubiti, ja to znam. On se neće spasiti, on je slabiji — šaptala je Consuela.

— Gospodo, varate se. Uzbudeni ste i prestrašeni. Saberite se. Smirite. Vjerujte mi, imate najboljeg muža na svijetu. Ostavite li ga, završit ćete na cesti, odbačeni i prezreni. Držite se Adama i sve će biti dobro.

— Budalo, što čekaš? Bježi! Povedi mene sa sobom. Što im duguješ? Osta-neš li, Peter Shoyer će te ubiti! Uzmi zlato i mene, pa bježmo. Tako i tako kaže da ga je za mene iskupao. On će umrijeti, a ja želim živjeti!

Taggart je ostao bez riječi. Vidio je on već mnogo preplašenih žena, ali ova bijaše izbezumljena od straha. A kako nije imala povjerenja u Starka,

obratila se prvom muškarcu za kog je vjerovala da ju je kadar spasiti.

Kad se Shoyer vratio, Consuela se već izgubila u mraku klanca.

— Pazi, pokušaš li pobjeći u ovoj gužvi, ubit ću te i odsjeći ti glavu, kako bih dokazao da zaslužujem nagradu.

— Umukni! — zareža na nj Taggart, pun gnušanja.

U to se pojavio i Stark. Dolazio je iza kuće i nosio je vreću na ramenu, malenu ali vrlo tešku. Privezao ju je za samar na jednoj mazgi. Shoyer ga je promatrao razrogačenih očiju. Prišao je vreći i opipao je.

— Što misliš što je unutra?? — upita Taggart, pošto je Stark otišao po drugu vreću.

— A što se to tebe tiče? — primijeti kiselo Taggart.

— Šest mazga, a pet natovarenih vrećama sa zlatom. Taj je bogme bogat — primijeti Shoyer kad je Stark natovarao sve mazge.

Pošto su Miriam i Consuela natovarile svoje stvari na konje, počeli su se spremati za pokret. Jer, čim jednom izađu iz klanca, ostat će nezaštićeni, nesigurni. Adam je jahao na čelu, za njim su išli Consuela i Shoyer, onda mazge s tovarima i na začelju Taggart i Miriam.

Takva se kavalkada teško može nečujno kretati, no oni su nastojali da ih se što manje čuje. Sedla su škripala, kopila topotala po kamenitu tlu: to je bilo sve što ja narušavalo tišinu noći.

Taggart obriše hladan znoj sa čela, jer je očekivao da će ih na izlazu iz klanca dočekati bljesak iz pušćanih cijevi.

Poslije nekog vremena počeli su se uspinjati strmom stazom, sve do ruba klanca. Tad podoše nizbrdo, u tamni bezdan gorškog ždrijela. Kad su se ponovo počeli uspinjati, nadesno od njih uzdizala se tamna sjena visoke gore. Stali su trenutak i Stark ih obide da vidi nije li se tko možda izgubio.

— Sad krećemo prema jugoistoku, oko pola milje, a onda ćemo skrenuti prema jugu, uz podnožje litice. Kad prođemo Rockinstraw, popet ćemo se

uz liticu i izbiti na stazu što vodi u zavalje. Kad jednom tamo stignemo, postoji nada da izvučemo živu glavu — objasni im Stark.

Sporo su odmicali. Pazili su da se ne razdvoje. Oprezno su sjedili u sedlima, spremni na najgore.

— Hoćemo li se izvući? — upita Miriam Swantea.

— Adam ne poznaje baš dobro put i mogao bi lako zalutati. Stoga je i zabrinut, premda je ovuda već jednom prošao danju.

— Noću se teško snaći... okolina se doima drukčijom nego po danu.

Neko su vrijeme jahali u tišini, zadubljeni svaki u svoje misli. Njezina ga je nazočnost uzbuđivala i nikako se nije mogao pribitati.

Ponovo su stali. Upravo u času kad je već Taggart htio pojahati naprijed, da vidi zašto su zasta, pojavio se Shoyer.

— Strak je pošao u izvidnicu. Misli da smo već prije morali skrenuti.

Taggart ne reče ni riječi. Zanimalo ga je što se Shoyeru mota po glavi. Sad su jedan drugom bili potrebni, osjećali su se sigurni jedan uz drugoga.

— Razidemo li se, idi svojim putem. Ti mene ostavi na miru, a ja ću tebe — odjednom će Shoyer.

Taggart mu ne odgovori i Shoyer odjaše naprijed, u tamu.

— Što li je samo time htio reći? — upita Taggarta Miriam.

— Možda je odlučio da te pusti na na miru.

— Ne. Ne pušta taj nikoga ako za to nema valjana razloga, ako nije našao nešto bolje.

Mazge su se razvukle po stazi i oni za njima. Zaustavljali su se nekoliko puta, a dvaput su mijenjali smjer kretanja, u tami.

Ponovo su stali. Stajali su i čekali.

Odjednom Taggart pogleda u zvijezde i prokune, a tada baci brz pogled na liticu s desne strane. Trgnuo se kad mu je ta primisao pala na um, premda mu se prvi tren učinila nevjerojatnom.

— Pričekaj me ovdje — dobači Miriam i hitro odjaše naprijed.

Mazge su se razvukle po po stazi i kad je stigao na čelo kolone, našao je

prvu kako lijeno pase uz stazu. Nigdje ni žive duše.

— Stark! — pozva tiho u noć, ali ne dobi odgovora. Pozva ponovo, malo glasnije, ali mu se nitko ne odazove.

Tad je počeo dozivati Shoyera, pa Consuela. Odjednom ga zahvati panika da se što ne dogodi Miriam i brzo odjaše natrag.

— Što je, Swante? Što se dogodilo? — upita ga djevojka čim se vratio, pomalo prestrašena.

Prvi put ga je nazvala imenom, primijeti, premda je bio uznemiren onim što je vidio.

— Ostali smo sami!

— Sami?!

Ponovila je riječ tako da pravo ne shvaća njezino pravo značenje.

— Ne razumijem, kako sami?

— Nestali su... svi. Ostali smo sami.

— Čula sam kako ih dozivaš... ali kamo su mogli otići... kud skrenuti? — upita poslije kraće šutnje začuđena.

Nije čuo što ga pita. Zadubio se u misli. Noć je bila tiha. Čulo se samo žvakanje mazge koja je pasla travu uz stazu. Noć je bila tamna ko u rogu, a stazu nisu poznavali. Apača nije bilo u blizini, ali kamo su ostali mogli nestali.

U tami nije mogao slijediti njihove tragove, a zapaliti luč bila bi prava ludost.

— Miriam, u gadnom smo škripcu — prošapće tiho.

XI

Nalazili su se najviše osam do devet milja od indijanskog bivaka na izvoru Mud Springsa. Put je bio težak, staza nepoznata. Uostalom, možda su ostali odjahali naprijed da izvide put i sad čekaju da im Miriam i on slijede, da ih sustignu. Ali, kuda da pođu? Svuda naokolo bijaše mrkla tama i nigdje nisu vidjeli staze.

— Što ćemo sada? Adam nas jamačno nikad ne bi ostavio same — reče Miriam.

— Čekat ćemo.

Svaki korak naprijed bio je korak bliže spasu i nisu smjeli dugo čekati, ali u mraku bi mogli zalutati u prolaz bez izlaza, u kojem će ih uhvatiti ko u stupici.

Skupio je sve mazge zajedno i tek tada primijetio da nedostaje jedna s tovarom zlata.

— Do vraga, ta je mazga nosila zlato u vrijednosti od dvadeset tisuća dolara! — prošapće Taggart.

Među brdima bilo je hladno. Uskoro je izišao mjesec i gole se vrleti sablasno doimahu na njegovoj blijedoj svjetlosti. Iznad i oko njih borovi bjenu plavocrni, a vjetar je kroz njih šumio poput neke daleke glazbe.

Ostavio je Miriam na straži uz mazge, a on je odjahao u izviđanje. Ništa osobito nije našao.

Kad se vratio, nije znao što će; da pođu naprijed ili da čeka ju. Naposljetku odlučio da produže tom stazom. Moraju što prije naći neko sklonište gdje će sakriti mazge. Hrane su imali dovoljno i s malo sreće mogli bi izdržati nekoliko dana u brdima.

— Idemo dalje — rekao je Miriam. Sutke ga je slijedila. Za nju je bilo dovoljno što je Taggart odlučio da pođu dalje. Imala je u nj neograničeno povjerenje.

Vezali su mazge u niz konopom jednu za drugu, da se ne izgube. Sad je Taggart jahao na čelu, a Miriam na začelju povorke. Mjesečina im je donekle osvjetljavala put, dok je Taggart cijelo vrijeme pogledom tražio pogodno mjesto za sklonište gdje bi mogao skloniti Miriam i mazge, pa da pođe u potragu za ostalima.

Odjednom staza pođe uz strmu uzbrdicu. Premda je strmina bila samo stotinjak metara visoka, trebalo im je cijeli sat da se uspnu. Taggart je prosudio da se tim putem već dugo nitko nije uspinjao i to ga je donekle snirilo.

Kad su se popeli na vrh, zastali su da odahnu. Svuda oko njih pružao se sablasan krajolik obasan mjesečinom, vrhovi, nazubljeni hrbati, mračne uvale... Vjetar je svijao rijetke borove.

Taggart uskoro ugleda u blizini plosnat vrh čunjasta brda, nizak i širok, koji se uzdizao iznad vispoljane na

kojoj su stajali. Nalazili se na istoj visini sa sljemenom Rockinstraw, koji se uzdizao sjeverozapadno od njih.

Pošli su prema čunjastom vrhu i na ravni sljemena našli dobar zaklon, pravo skrovište gdje se moglo sakriti mazge, a uza nj je bila mala mlaka vode.

Pošto su sakrili mazge, Miriam i Taggart počnu promatrati okolinu. Zrak je bio čist i svjež, a na nebu tek nekoliko oblaka. Ispod njih pružalo se more tame i mraka. Osjećali su se izgubljeni, kao da se nalaze u nekom drugom svijetu.

— Pete Shoyer ubijao je ljude i za nekoliko stotina dolara nagrade, zašto onda ne bi i za tovar zlata? — upita iznenada Miriam.

Taggart uzdahnu, kao da mu se svaljuje kamen sa srca.

— Consuela me nagovarala neka s njom pobjegnem. Možda je nagovorila Shoyera, kad nije uspjela mene. Preplašena je nasmrtna i nema povjerenja u Adama. Misli da je nije kadar zaštititi.

— Ali gdje je nestao Adam?

— Moram ti priznati da me to brine. Ustao je.

— Morat ću te ostaviti neko vrijeme samu. Čekaj me ovdje. Nadam se da te ovdje nitko neće naći.

— Kad će svanuti?

Pogledao je u zvijezde.

— Za sat vremena, otprilike. Ja ću sići i potražiti Adama.

Stegnuo je uzice na sedlu i zajahao.

— Miriam, molim te, ne pokazuj se i drži oči otvorene. Sada valja da se čuvamo i Shoyera i Apača.

— Misliš da će se Shoyer vratiti?

— Vjerojatno.

— Misliš da je ubio Adama?

— Ne. Siguran sam da je Adam živ.

Zelio je utješiti djevojku, no nije bio baš previše siguran da Shoyer nije ubio Adama. Čovjek koji je spreman da ubije bjegunca za novac, neće mnogo oklijevati da ubije i druge ljude ako mu to može donijeti neku korist.

Mahnulo joj je rukom na pozdrav i odjahao niz strminu, pošto je obećao da će se sigurno vratiti. Nije htio sići istim putem kojim se i uspeo, jer bi ga neprijatelj mogao dočekati u zasjedi, ali druge staze nije poznavao.

Znao je da jaši u dvostruku opasnost. Bio je svjestan da se Shoyer na neki način oslobodio Adama, a isto tako i da će se vratiti po ostale mazge. Zar mu na rastanku nije rekao: »Razidemo li se, idi svojim putem. Ti mene ostavi na miru, a ja ću tebe.«

Znači, Shoyer je skovao plan unaprijed. Spetljao se s Consuelom i sad su negdje skriveni zajedno, u neku mračnu kanjonu.

Na istoku pucala je zora; najprije se krajinom razlilo sivilo, a potom neka svijetložuta boja, sve dok zvijezde na nebu nisu ugasle. Taggart se skupio na sedlu, skutren. Bilo mu je hladno dok je promatrao kako svjetlost s istoka obasjava gorske vrhunce. Sakrio se među drveće, čekao i osluškivao. Ništa nije mogao poduzeti dok ne svane.

Bio je napetih živaca i vrlo uznemiren. Sve mu se to nije ni najmanje dopadalo, a istodobno je znao kako bi za nj bilo najbolje da bježi u Globe, a ne da tu stoji i čeka. Nije ga brinuo Shoyer... taj će se već snaći... ali Adam Stark je bio nešto drugo; njega je bilo šteta. Možda su ga zarobili Apači ili leži mrtav u nekom kanjonu. Čim svane, poći će ga potražiti.

Pozorno je strijeljao očima po okolini. Tražio je da vidi diže li se negdje stup dima. Pogledavao je na Rockin-straw. Predosjećao je da bi otamo mogla doći najveća opasnost. Apači su bili preopreznici. Jučer su im, doduše, uletjeli u zasjedu. Danas će oprezno ući u klanac s kapelicom, a to je značilo da će im za to biti potrebno mnogo vremena. A Taggartu je trebalo vremena, što više vremena.

Ako Shoyer odluči da se vrati po ostatak zlata, pronaći se Miriam samu u skrovištu. A kad takav čovjek odluči da se odmetne, može biti opasniji od bilo kojeg zločinca.

Zora je zarudjela škrbate hrbati dalekih brda i u krv namočila vrletne strmine visokih gorskih šiljaka, kao da se niz njih sliježe užarena lava.

Taggart dahnu u ruke da ih ogrije, a potom s puškom u ruci pojaše niz stazu.

Tragovi su bili nejasni i ispremiješani; tragovi ljudi, konja i mazgi, koji su ostali na stazi od prošle noći. Na-

šao je mjesto gdje su se njihovi tragovi odvojili od ostalih. Vraćao se polagano putem kojim su došli, pomno prateći tragove i pozorno motreći krajinu oko sebe.

Postao je uznemiren. Vrijeme je odmicalo, a on je znao da će Apači uskoro poći njihovim tragovima. Svaki čas je očekivao da će na nj pripucati iz busije. I konj je osjetio njegovu uznemirenost.

Došao je do mjesta gdje su prošle noći stajali i čekali, mjesta na kojem su ustanovili da su ostali sami na stazi. Osvrnuo se i pogledao prema čunjastu sljemenu, gdje je ostavio Miriam. Sve je bilo mirno i tiho ko na groblju. Vrh sljemena vinuo se u nebo i po njem se prolijevala prava svjetlost jutarnjeg osvita.

Produži i uskoro naiđe na mjesto gdje su se raspoznavali tragovi borbe i čizama uz rub staze. Tu se netko rvaio, tukao ili je netko pokušao nekog baciti u provaliju. Teško je bilo prosuditi što se zapravo dogodilo, jer se padina strmo rušila, a klisura nadvila nad padinu.

Pozorno se ogledavao. Bio je živaca napetih kô u preplašene mačke. Već se dugo nije osjećao tako nelagodno, svjestan opasnosti koja mu prijeti na svaku koraku. Oblizivao je suhe usne i nije se usudio zapaliti cigaretu.

Mora nekako naći put niz tu strminu. Ako se ne vara, Adam Stark leži na njezinu dnu, živ ili mrtav. Ako je pao s te visine, jamačno nije ostao živ, pomisli. Okrenuo je konja i pošao tražiti stazu niz tu strminu.

Na sljemenu čunjasta brda Miriam se brinula za mazge. Govorila im je, timarala ih. Bilo joj je prehladno da bi sjedila na jednom mjestu, a još je valjalo pričekati koji sat prije nego će sunce ogrijeti to zavalje. Tlo ovdje bijaše uglavnom pokrito tankim slojem zemlje, a mlaka je ležala u kamenitu prirodnu koritu crnoplava kamena vulkanskog podrijetla i bijaše hladno kô led.

I mazge i konji bijahu sretni, poslije naporna noćnog putovanja, što su mogli pasti rijetku travu ili brstiti grančice rijetka grmlja. Ostavila ih je, uzela pušku pa se uzverala uz obrub malena zavalja i zagledala u daljinu.

Na istoku, blijedožuta svjetlost prelazila je u grimiznu.

Buljeti tako u rano jutro, Miriam je znala da je zaljubljena, zaljubljena kao nikad dotad. Tako se malo toga dogodilo među njima; izmijenili su tek nekoliko riječi, a ipak je znala da su stvoreni jedno za drugo. A bio je previše plah i skroman za tako hrabra i odvažna čovjeka kakav je doista bio. Ustručavao se da je čak takne, a ipak je znala što se u njem zbiva i što ona za nj osjeća u svom srcu. I sad je išao dalje, daleko od nje, u opasnost, da pretraže kanjone i nađe njezina brata.

Njezino je skrovište bilo dobro odabrano. Svatko tko ga je vidio mogao je pomisliti da plosnato sljeme čunja-sta vrha ne može pružiti nikakva zaklona, pa ih zacijelo tu nitko i neće tražiti. Međum, znala je, najsigurnije mjesto za njih bijaše gradić Globe.

Sunce je odjednom odskočilo. Nebo bijaše vedro i gorski vrhovi izgubeše tamne sjene i obojiše se prirodnim bojama. Dolje, ispod nje, sve je bilo mirno, sve je bilo tiho. Osjećala se tako sama na svijetu, napuštena.

Ogladnjela je, a nije se usudila naložiti vatru, premda je unaokolo bilo dosta suhih grančica. Da bi zaboravila na glad, pošla je trgati travu i bacati je pred mazge.

Kad je oko podneva ponovo pogledala preko ruba sljemena, ugleda u daljini oblačić prašine na stazi kojom su stigli na sljeme prošle noći. Zauzeta promatranjem, prekasno je čula korake iza sebe. Kad se okrenula, našla se pred revolverskom cijevi Petea Shoyer-a.

— Još nikad nisam ubio ženu, ali zbog zlata na tim mazgama to mi ne bi bilo teško učiniti — opomenu je ozbiljnim glasom. — Gdje je Taggart? — Sa Shoyerom bila je samo Consuela.

— Nisam ni u snu mislila da si takva — bilo je sve što joj je Miriam predbacila.

— Hoću da pobjegnem što dalje odavde. Dosta mi je tebe i tvog brata. Želim živjeti. On će me spasiti.

— Ako bude imao vremena — reče Miriam, a potom se obrati Shoyeru: — Zašto ste se vratili? Zar vam nije dovoljno ono što ste već uzeli?

— A zašto ne bih pokupio sve, ako mogu? — odvrati Shoyer dok je pritezao mazge vezane konopom.

— A sad će vas loviti za nagradu — opomenu ga Miriam.

Zastao je trenutak kao da mu je ta primisao sad tek prvi put pala na um.

— Nikad nitko o tom ništa neće saznati. Nitko uopće ne zna za vas i da ste ovdje i nikad nitko neće povjerovati da ste imali toliko zlata sa sobom — odgovori naposljetku.

— Ja znam.

— Lako meni za vas.

— A znaju Taggart i Adam, pa i Consuela.

— Na Adama više ne treba računati. Uskoro će i Taggart poći za njim, ne opameti li se, a što se tiče Consuele, ona je uza me.

— Zar si dopustila da ubije Adama? — upita zaprepaštena Miriam.

— Nije ga ubio. Adam je pao. Počeo se povlačiti kad je Shoyer pošao na nj i pao preko ruba staze.

— Bez obzira na to, Shoyer i ti odgovarate za njegovu smrt. Vi niste samo kradljivci, nego i ubojice! — poviče djevojka.

Pete Shoyer se zlobno naceri.

— Mene ne možeš ni preplašiti, ni uvrijediti. Mi ćemo uskoro sjediti na terasi hotela u San Franciscu i uživati. Zovi ti mene kako hoćeš.

— Zar ti Adam nije bio dobar, Connie? Adam nikad nikoga nije povrijedio bez razloga, kao tvoj prijatelj Tom Sanifer, na primjer — dobaci Miriam zaovi.

Consuela se trgne i ponosno podigne glavu.

— Prestani blebetati! Adam se plašio Toma.

— Vrijeme je da doznaš istinu, Connie. Adam se nikad nije pravio važan pred ženama niti se u njihovoj nazočnosti svađao. Kad je izazvao Sanifera, Tom je pobjegao od straha.

— Lažeš! — poviče srdito Consuela.

— Ne lažem! Adam je ustrijelio Toma kad se sakrio iza nekih bačvi i htio ubiti Adama iz zasjede, kukavički. Ali, Sanifer je promašio, a Adam nije. Zato i nije Sanifer nikad došao po tebe... on je mrtav.

— Ne vjerujem ti!

— Pitaš Taggarta. On je čuo što se dogodilo još prije nego što je došao k nama u klanac. On mi je to i rekao.

— Obična laž! — tvrdoglavo će Consuela.

Miriam se tad obrati Shoyeru:

— Kažite joj onda vi. Zacijelo ste čuli cijelu tu priču.

— Sanifer je bio obično praznoglavo blebetalo. Njega je mogao ubiti tko je htio — suglasi se Shoyer.

— Nije istina! Lažete, oboje! — Nije se dala uvjeriti Consuela.

Zamukli su. Kako je vrijeme odmičalo, Miriam je pokušala da sazna za njihove namjere i da ih zadrži što duže.

— Taggart će se vratiti i onda će poći za vama u potjeru.

— Mi ostajemo ovdje, da mu priredimo dobrodošlicu i dok ne budemo sigurni da su Indijanci otišli. Tvoj Taggart će biti presretan što je ponovo slobodan i zbrisat će i ostaviti te dok još ima vremena. Mi smo se već o svemu dogovorili.

Okrenula je glavu od njih samo da ih ne mora gledati. Nije vjerovala ni riječi od onog što je Shoyer rekao o Taggartu. No, ako su odlučili ostati u njihovu skrovištu, mora Taggarta na to nekako upozoriti prije nego se vrati. Otišao je u ranu zoru, a još se nije vratio, premda je već prošlo podne. Samo da mu se nije što dogodilo, sreća bila je Miriam.

— A što ako vas uhvate Apači? — upita Shoyera, sjetivši se onog oblačića prašine što ga je vidjela na stazi, a na kojeg je potpuno zaboravila kad su je iznenadili Shoyer i Consuela.

— Taggart je našao dobro skrovište i vjerujem da nas Apači ovdje neće naći. Ostajemo dok se smrkne, a čim padne noć idemo dalje. Sutra u svitanje bit ćemo u Globeu.

Znači, Taggart bi mogao stići prije nego oni odu. Možda je već našao Adama. Nije joj nikako išlo u glavu da bi njen brat mogao biti mrtav i neće u to vjerovati sve dok ne vidi leš.

Shoyer joj je oduzeo pušku, pa joj je preostalo još samo da čeka kad će

se Taggart vratiti, nadajući se da će ga na neki način upozoriti na Shoyera. Mora to izvesti lukavo, na način koji će iznenaditi Shoyera i zateći ga nespremnog... ali, kako?

Morala je svakako pokušati da makar pridobije zaovu za sebe. Connie inače bijaše vrlo odvažna žena; Miriam se u to već nekoliko puta uvjerila, usprkos njezinu gotovo bolesnu strahu od Apača. Zacijelo, taj smrtni strah od Apača i bijaše glavni razlog zašto je izdala Adama i pokušala pobjeći se Shoyerom. A to što se sada našla tu s njim potvrđivala je da tim svojim djelom nije baš mnogo postigla.

A zar za Shoyera štovanje zakona i reda nije bilo prvo i glavno načelo u životu? Zar nije dosad odano službu zakonu? I to zlodjelo koje je sada počinio moralo je za nj biti samo privremena, prolazna zabluda i možda ga već sad zbog tog peče savjest? Zar ga nije ozbiljno dirnula njezina primjedba da će odsada on biti plijenom lovaca na nagrade! A on je predobro znao što to znači.

Odjednom primijeti da se Shoyer napeo i načulio uši. Kad je ustala, dao joj je znak rukom nek se ne miče. Počela je i ona napeto osluškivati.

Consuela se ukočila od straha. Ona je bolje od njih poznavala te glasove koji su do njih dopirali. Čuli su prigušene, grlene glasove Apača, koji su o nečem razpravljali. A potom opet njih zavlada mrtva tišina.

— Jesi li razumjela što su govorili? — upita Shoyer Consuela.

— Sve. Misle da smo negdje u blizini. Utaborit će se i poći u izviđanje — odgovori drhtavim glasom Consuela.

— Znači, naći će nas. Izvidnica će doći i ovamo gore. Morat ćemo se braniti — reče Shoyer pošto je razmislio.

— Vratite mi pušku — zatraži Miriam.

— Kad dođe vrijeme, ne prije.

Uzverao se na obrub sljemana, legao u zaklon i razgledavao krajinu. Miriam je znala da sada više ne može upozoriti Taggarta o Shoyerovoj nazočnosti.

nosti. Morala je misliti na vlastitu kožu. Najprije da se riješe tih Indijanaca, a potom će se lako raspraviti međusobno.

Consuela je zbog lakomislenosti iz jedne neugodne situacije upala u drugu, još goru. Da im nije zamijesila kašu, sad su svi već mogli biti nadomak Globeu i izvan opasnosti, umjesto da se bore za goli život. Samo, s njima više nije bilo ni Adama ni Taggartta.

— Da je makar Adam s nama! — uzdahne Miriam.

Consuela prkosno podigne bradu, ali ne izusti ni riječi. Djevojka nije željela propustiti tu pogodnu priliku, pa nastavi:

— Adam je pametan. Uvijek je pazio da ne upadnemo u neku opasnost i sad si mogla već biti u Globeu da se nisi uortačila sa Shoyerom.

Consuela se okrenula prema njoj i ošinula je pogledom svojim prekrasnih crnih očiju. No, nije se usudila prosvjedovati. Šutjela je.

Kako se primicalo podne, bivalo je sve toplije i konji su postali nemirni. Mazge, sretne da ne moraju ništa raditi, skupile su se oko mlake. Sve je utonulo u tišini i Miriam pođe prema rubu sljemena. Južnije od njih, prema Globeu, uz obzorje vukla se maglica od dima.

Shoyer je prišao Consueli. Gurnuvši klobuk na potiljak, reče:

— Ne brini, izvući ćemo se oдавde sa zlatom.

— Misliš? — upitala je podrugljivo, što Shoyer nije primijetio, pa nastavi: — Da smo uzeli samo jednu mazgu, već smo mogli biti u Globeu.

— A njima da ostavimo ostalo? Zar si poludjela! Na tim je mazgama više novaca nego u nekoj banci; a sve je to naše, svaki cent.

— Baš me briga.

— Sad te nije briga, ali bit će te briga čim se riješimo Indijanaca.

Miriam se osvrne i pogleda svoju pušku naslonjenu na stijenu uz rub sljemena. Okrenula se i polagano pošla prema njoj. Upravo kad je htjela da je dohvati, podigne pogled.

Apač na konju ustobočio se na hrbatu pljosnata sljemena.

Taggart je našao Adama negdje oko podneva; otkrio ga je prema polomljenim granama i iz korijena iščupanu grmu iznad mjesta pod kojim je ležao Adam i prema slomljenim granama bora odmah ispod ruba staze.

Sjahao je i pješice se spustio niz stijene i kamenje stare lave koja se nekad davno skrtnula pod liticom. Tu i tamo rasli su borovi između hrga crne lave, kao da rastu kroz gomilu starih prepečenih opeka.

Čim je ugledao iščupan grm i slomljene grane bora, Taggart se ponadao da Adam nije poginuo, jer je znao da u padu takve prepreke mogu ublažiti pad i čovjeku spasiti život. Iščupan je grm usporio Adamov pad kad je skliznuo sa staze, a borove su ga grane skrenule. Zaustavio se u pijesku na dnu isušena vodopada kojim su u vrijeme velikih kiša s brda protjecali brzaci.

Trebalo mu je skoro sat dok se spustio do mjesta na kojem je ležao Stark. Našao ga je kako leži potrbuške ispružen na pijesku, zakrvavljene kose i glave, a pod njim je ugledao poprilično veliku mrlju od krvi. Pošto je preskočilo preko oveće gromade lave, Taggart klekne uza nj i oprezno ga prevrne na leđa. Još dok ga je okretao, Adam zastanja i otvori oči. Trenutak je nepomično buljio u nebo, a potom se zagleda u Taggartta.

— Ne miči se. Preživio si težak pad — reče mu Swante.

Na brzinu ga je pregledao, ali nije našao težih ozljeda ili lomova, samo modrice i ogrebotine. Ipak, Starkovo ga je stanje zabrinjavalo. Često je vidio ljude koji su dobro prošli poslije teška pada i odmah se ustajali na noge, ako bi im štogod ublažio pad, ali ipak unatoč svemu, Stark je mogao pretrpjeti teške unutarnje ozljede.

Da bi odgovorio na Starkov brižan pogled, Taggart ga počne sokoliti.

— Miriam je na sljemeni brda, a mazgama. Nestala je samo jedna. Ne brini, na sigurnom su mjestu.

— A Connie?

— Shoyer ju je odveo sa sobom. Vrlo je preplašena. Stark, ne shvaćam kako si je uopće nagovorio da dođe s tobom ovamo kad se boji Apača kao živog vraga.

S mukom, Stark se podigne i sjedne. Taggart ga je brižnim okom promatrao da vidi je li zadobio neke unutarnje ozljede. Pustio ga je da sjedi na miru neko vrijeme dok su razgovarali, zato što je želio da se Stark malo pribere, ali i zato da bi mu potanko objasnio cijelu situaciju u kojoj su se našli.

— Cijeli kraj vrvi Indijancima. Valja da se odavde izgubimo što prije i popnemo na vrh brda, a po bijelu danu za to će nam trebati podosta vremena.

Bio je ponjo sobom pljosku i sada je pružio Starku da se napije. Pošto se napio i začepio pljosku, Adam reče:

— Hajde, podimo!

Osovio se na noge uz Taggartovu pomoć, posrtao nekoliko koraka, a onda se nenadano skljkao na zemlju kao da su mu koljena popustila.

— Vrtoglavica — objasni. — Sve mi se okreće u glavi.

Taggart ga je pustio da se malo odmori i pošao u potragu za Starkovom puškom. Našao ju je slomljenu, neuporabivu, ali iz magazina je istresao petnaestak metaka i pružio ih Adamu, koji ih spremi u džep.

Opasac je bio na mjestu i Stark nije izgubio revolver dok je padao. Izvadio ga je iz korica i pregledao.

— Ostao je cijel. Oh, glava će mi puknuti od boli.

Na glavi, gotovo na tjemenu, imao je krvavu ranu, a na mjestu gdje mu je bio rasparan kaput, vidjela se tamna krvava mrlja. Poslije će zacijelo na njemu pronaći još ozljeda, ali Taggartova je namjera bila da pođu što prije s tog mjesta, prije nego se Adam sasvim oporavi od šoka i rane ga počnu boljeti.

Neko su vrijeme išli bez zastajkivanja. Makar ga je brinulo Starkovo zdravstveno stanje, Taggart se nikako nije mogao osloboditi misli na Miriam. Zacijelo, čuli bi pucnjavu da ju je netko napao.

Morali su ići zaobilaznim putem, barem nekoliko milja, prije nego stignu do staze što je vodila na sljeme čunjasta brda gdje ih je čekala Miriam. Pomogao je Starku dok su se verali uz stijene i odmah je primijetio da mu je jedna noga odrvenila. Znao je da nije slomljena, ali ju je vjerojatno dobroano natukao.

Kad je stigli do konja, reče:

— Uzjaši! Ja ću te pratiti pješice.

Usprkos Starkovim prosvjedima bilo je nedvojbeno da će brže napredovati ako Adam jaše. Uz to, Taggart nije želio da obojica preopterete konja... još ne.

Swante je išao ispred konja s puškom u ruci.

Pažljivo se probijao i pomno promatrao put kroz drveće ispod litice. Sad je već litica bila nešto manje strma. Držeći se neprekidno zaklona iza borova, zastajkujući svakih nekoliko koraka da bi promotрили okolinu, približavali su se mjestu s kojeg se Taggart spustio s brda.

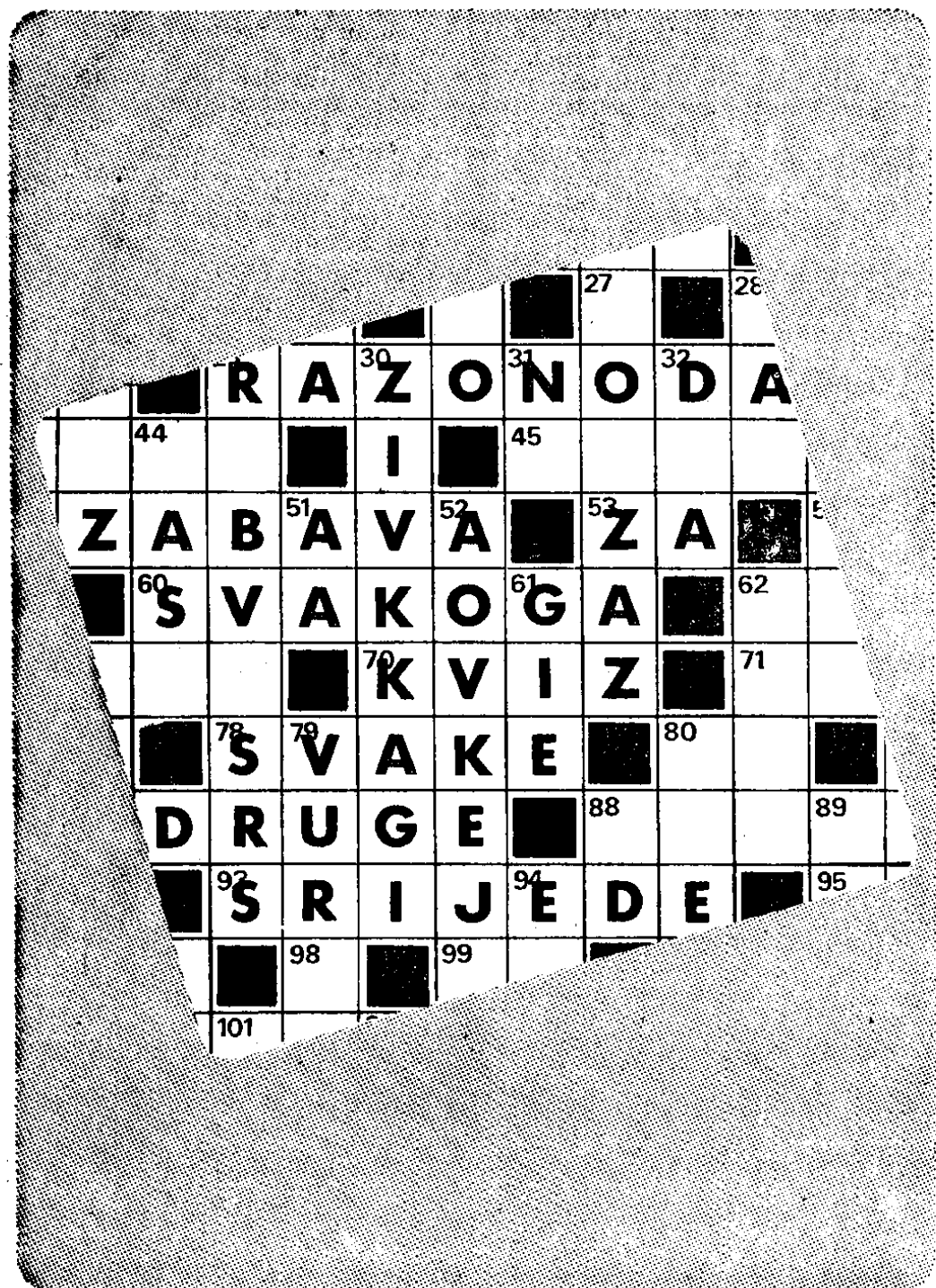
Sunce je već odskočilo visoko na nebu i Taggarta su sve više i više počele mučiti brige. Sad se više nije mogao nadati da će se spasiti bijegom. Stark je mogao pucati iz zaklona, ali koliko je mogao vidjeti, trpio je teške bolove.

Uskoro će doći do područja koje vrvi Apačima i postat će ko divljač koju gone lovački psi. Nigdje nisu našli ni traga Shoyeru, ali zašto bi se on motao uz područje brda?

Stali su pod razgranatim borom i Taggart je pomno razgledao okolinu. Točno pred njim vijugala je neizgažena staza i penjala se kroz šipražje prema uvali među brdima. Nije se mogao sjetiti da ju je ikad dotad vidio, premda je to vjerojatno bila staza koja je vodila do Wood Springs Washa. Ako je to doista ta staza, onda ih mora odvesti do sljemena brda na kojem je Miriam.

Ostavio je Starka skvrćena od boli na konju i pošao u izviđanju. Činilo mu se da već dugo nitko nije pošao tom stazom. Vratio se k Starku i poveo konja stazom.

Staza je bila dobro zaklonjena. Borik se pružao uzduž staze ko neprozi-

ran zid, a na nekim su mjestima platan dugim granama i širokim lišćem zasjenile stazu. Sve je bilo mirno i tiho; zapravo pretiho.

Taggartovi živci bijahu napeti kao strune, pa je svaki čas zastajkivao, pokušavajući se smiriti, ali pušku je ipak neprekidno držao spremnu u ruci i pažljivo razgledavao okolinu, ne bi što primijetio ili čuo. Stark se zgrčio na sedlu. Očito, nije se osjećao dobro.

Staza je sad sve više zakretala prema sjeveroistoku i već su stigli sasvim blizu podnožja brda na kojem ih je čekala Miriam. Taggart je pronašao prečac i poveo konja sa staze.

— Stark — reče tada — odavde dalje smrt vrebala na svaku koraku. Ako misliš da nećeš izdržati, ostani ovdje, a ja ću se vratiti po tebe.

— Ni govora. Moram izdržati. Nikad nisam ni pomislio da čovjek može pretrpjeti toliko boli, ali ti se na obaziri na mene. Idemo, samo naprijed — reče Stark i pokušao se uspraviti na sedlu.

Svaki korak bijaše opasan, što mu se činilo nevjerojatno, jer je priroda u tom kraju bila pitoma i tiha, okupana u toplo podnevno sunce. Zrak je mirisao po borovima i kadulji, a sve što su čuli bijaše tiho šuštanje vjetra među granama drveća.

Odjednom, neka ptica poleti ravno prema nebu, a Taggart se nagoniski baci u zaklon iza debela stabla, s vinčesterkom u ruci. Stark osta nepomičan sjediti, jer se bojao da bi sedlo moglo zaškripati, ali za svaki slučaj izvuču revolver.

Čekali su koji tren, a onda Taggart podođe naprijed na prstima, od stabla do stabla, i stane.

Ni tridesetak metara od mjesta na kojem je stajao ugleda tri Apača. Bill su okrenuti leđima i gledali su u suprotnu smjeru, uz brdo ispred njih. A to je bilo brdo na kojem je ostavio Miriam! Očito, Indijanci su nešto nanjušili. Povukli su se u grmlje i potom su hitro krenuli uzbrdo.

— Čini mi se da smo stigli točno na vrijeme — reče Taggart i oni podođoše za Indijancima.

Prosudili su da u okolini i nema baš mnogo Indijanaca. Nedvojbeno raspr-

šili su se da prekriju što veće područje i čim netko od njih spazi povorku s natovarenim mazgama, poslat će u zrak stup dima i pozvati ostale u borbu. Ako su točno pretpostavljali, uskoro će se stup dima vinuti nebu pod oblake.

Borik je bivao sve rjeđi i ispred njih izdigla se gola vrlet čunjasta brda s ravnim sljemenom na vrhu. Još je i sada svuda oko njih vladala mrtva tišina. Taggart izvede konja onkraj posljednjih borova šumarka i povede ih među rijetko grmlje.

Apači su ostavili konje stotinjak metara dalje; čuvao ih je jedan Indijanac, koji je konjima nešto tepao da ih umiri. Dok su Taggart i Stark čekali u grmlju što će se dogoditi, iz šumarka je izišao drugi Indijanac i prišao konjima.

Tada, odjednom, na sljemenu brda odjeknu puška. Prasak je zadržao među stijenama. Taggart vidje kako jedan Indijanac pada niz strminu, sve dok se nije zaustavio na izbočenoj stijeni. Pokušao je ustati, ali snage su ga izdale i on ponovo pade. Puška mu je ispala iz ruke, otkotrljala se i odzvektala niz kamenito stijenje.

Druga dvojica odmah istrče. Taggart podigne pušku i pomno nacilja. Meta nije bila daleko, ali htio je biti siguran da će ubiti još jednog protivnika. Smaknuo je prvog, ali kao da je prasak njegove puške čarobno uplašio drugog, i on nestade.

Stajali su nepomično. Nigdje više nisu vidjeli ni žive duše.

— U redu, podimo! — reče Taggart.

Indijanac je istrčao iz grmlja, pognut, znajući da što je više zgrbljen to ima veću mogućnost da pobjegne, a da protivnik ne vidi. Ali, već nakon desetak koraka zrno udara u stijenu uz njega i odzvižda kroz žarko poslijepodne; Stark je pucao za njim iz revolvera.

A onda i iza ruba sljemena prasnu puška. Swante se zaprepasti.

Miriam nije sama! Znači, Shoyer se vratio.

Popeli su se na strminu, Stark na konju, a Taggart trčećim korakom, pa preko ruba sljemena dok ih je štittila puščana vatra s vrha brda. Taggart je

trčao koliko su ga noge nosile i kad je stao vidje Miriam kako pomaže Adamu da siđe s konja.

Kad se spustio na zemlju, pogledao je u Taggarta i rekao:

— Sve će biti u redu — Onesvijesti se.

Consuela čim je vidjela da je Adamu zlo, dotrčala je da mu pomogne.

— Dopusti ja ću... — zamolila je Miriam.

Djevojka je pogleda, oklijevajući trenutak što da učini, i Consuela pomisli da će je odbiti.

— Molim te! — poniznuo će Consuela.

Miriam se povuče jedan korak.

— Dobro, Connie — reče, okrene se i podigne svoju pušku.

Taggart i Shoyer stajali su jedan nasuprot drugom i gledali se ravno u oči.

— Pribrde vrvi Indijancima. Moramo što prije pobjeći, inače ćemo ovdje ostaviti kosti — reče ozbiljno Taggart.

— Poći ćemo kada ja to kažem. Nema-mo nikakvih izgleda da se izvučemo — odvrati strogim glasom Shoyer.

— Mi odmah polazimo, jer nemamo drugog izlaza. Učas će Indijanci dimom pozvati ostale da se skupe i imat ćemo protiv sebe gomilu Apača iz cijele Arizone. Ti ostani ovdje, ako ti se mili, a ostalo vodim sa sobom i mazge sa zlatom.

Gledali su se u oči kao dva razbješnjela pjeticla na vrućem poslijepodnevnom suncu, napetih mišića i ukočena pogleda. Po prvi put Pete Shoyer upozna pravu narav Swantea Taggarta. Shvatio je napokon da pred njim stoji odlučan i opasan čovjek... čovjek čije je mišljenje bilo ispravno.

— Zlato nije tvoje. Ni žena. Pokušaj li još jednom da nas izigraš, postat ćeš zločinac — odsiječe mu glasno i jasno Taggart.

— Ja ne odustajem. Uzet ću zlato i ženu. Sve je moje. Ti si proigrao priliku da se spasiš. Upozorio sam te da me se kloniš i da se ne miješaš u moje poslove... dobro, znači želiš kavgu. E pa, dobit ćeš što si i zaslužio kad nisi pobjegao na vrijeme — odvrati hladno Shoyer.

— Hajde, da vidimo. Potegni, ako se usuđuješ!

— Prestanite vas dvojica. Ubit ću prvog tko se maši revolvera. Zar ste zaboravili na Indijance? — poviče Miriam, s puškom uperenom u njih.

Taggart se prene, okrene i pođe do mazgi, pa počne stezati vezice na samarima. Pete Shoyer zabuljio se za njim tamnocrvena lica, ali miran, smrtnohladnih očiju.

— Ubit ću te! Tako mi boga, ubit ću te! Odnijet ću tvoj sklap natrag u New Mexico i za nj dobiti nagradu —

Taggart se na nj više nije osvrtao. Prišao je svom konju i uzjahao ga. Još su im se jednom sreli pogledi puni mržnje.

— Pogledajte! — poviče iznenada Miriam.

Tanak stup dima dizao se u zrak i lomio.

Taggart pođe preko ruba sljemena brda i odjaše niza stazu. Drugi krenu za njim. Zurili su. Stigli su gotovo do polovice puta kad je počela pucnjava.

Stark je bio prvi koji je na vatru odgovorio vatrom i zrna su prašala među stijenama. Stark je bio odličan strijelac. Jedan Apač ispadne naglavačke iz zaklona. Zrna ga prorešetaste te osta ležati.

Jureći nizbrdice, Taggart uleti u šipražje, okrene se hitro i ispali tri hica u smjeru ruba šume, odakle su na nj pripucali.

Consuela je držala pušku ravno uz bok i pucala i jahala istodobno ko prava Indijanka. Dojurili su ko vikor do staze što je vodila prema Nugget Washu, tjerajući mazge pred sobom. Shoyer je čuvao zalede, pucajući na napadače. Jedna je mazga bila pogodena i teško je krvarila. Krv je šiljala po stazi.

Taggart je jurio naprijed, na čelu povorke. Upravo je ubacio metak u cijev vinčesterke kad je jedan Indijanc izvirio iza stijene, da bi lakše pogodio metu. Držeći pušku u ruci kao da je revolver, Taggart opali i kamenita prašina stijene rasprši se Indijancu u lice. Apač se trgnuo unazad, izložio tako svoje tijelo zrnima i Consuela ga ustrijeli. Apač pade i svali se ploštini-ce uz stazu.

Bijaše to divlja trka, taj spust niz stazu što je vodila preko strmine

obronka prema Nugget Washu. Kad su izbili na čistinu, Taggart pred sobom ugleda tri stupa dima, pa naglo skrene sa staze. Izjahao je uz stranu vododerine, a ostali pojuriše za njim, goneći mazge.

Jedna se mazga spotakne i padne. Taggart se u hipu stvori uz nju, prerezavzece samara i čim je skinuo s mazge vrece ugurao ih je u neku pukotinu među stijenama i pokrio pijeskom i oblucima.

Doimnat će se kao pješčani gruh što je pao sa staze i nitko neće posumnjati da se pod njim krije zlato, pomisli. Pokazao je rukom na bijelu stiježu iza zatrpane pukotine.

— Zapamti taj znak i vrati se po nj kad nastupe bolja vremena — dovikne Starku.

Skrenuo je sa staze i poveo ih prema zapadu, preko neprohodna i divlja kraja. Gdje kad se nalazio na čelu povorke, gdje kad na začelju, tjerajući mazge pred sobom.

Ali, još su se nalazili u opasnom području.

Iznebuha, iza velika grma jedan Apač s nožem u ruci iskoči na Taggartu. Prvi se snašao Stark. Ubio ga, ispalivši u nj tri zrna, i tako ga skinuo s Taggartova vrata.

Indijanci su navirali iz šipražja i u jednom trenu sve se izmiješalo... i konji, i ljudi, i bljesak vatrena oružja.

Taggart okrenu konja i pogna mazge ravno na napadače, ispalivši metak jednom Indijancu ravno u lice. Stark je čuvao jedno krilo; postavio se uspravno na sedlu, i postojano sipao vatru iz revolvera na Apače.

Pete Shoyer, je, zajedno s mazgama naletio ravno na Apače, pucajući cijelo vrijeme. Jedan mu je Indijanac skočio ravno na cijev puške, koja mu propara grlo iz kojeg šiknu debeo mlaz krvi. Shoyer ga udari pod bradu i skinuo s cijevi puške.

Consuela, koja je začudo zaboravila na strah od Apača čim je borba počela, pucala je ko muško i jahala kroz neprijatelja ko zloduh.

Borba je trajala najviše minutu ili dvije. Odjednom sve se stiša, naglo kako je i počelo.

Taggart je iskoristio predah i napunio pušku i revolver. Konji bijahu zapjenjeni, a izgubili su i jednu mazgu: taj put onu koja je nosila tovar s hranom i ostalim stvarima.

Pretrčali su taj kraj, jurili bespućem kojim, pod normalnim uvjetima nikad ne bi pošli, čak ni sporim korakom. Jašući na čelu povorke, Taggart se žurio da što prije stignu do Pinal Creeka gdje, koliko se sjećao, mora biti nekakav ranč na kojem su se mogli privremeno skloniti.

Pete Shoyer dojaše do Consuela.

— Hajde, idemo! Bježimo odavde! Uzet ćemo jednu mazgu i odjahati — zapovijedi joj.

— Ostajem uz muža — odvrati mu Consuela.

Za trenutak Shoyerovo se lice iskri- vi od bjesomučne srdžbe.

— Neće ti to upaliti, ljepotice! Hajde, idemo! povišenim će glasom.

Sćepao ju je za ruku i povukao, a ona se trgnu i ljuta guja i zamahnu nožem na nj; da se nije na vrijeme povukao, ubola bi ga u ruku.

Tad mu lice postade kruto i hladno, oči staklene.

— Dobro, kad baš hoćeš! Ali osvetit ću ti se, zapamti! — zaprijeti joj.

Consuela ga ostavi i stade uz Starka, koji se pravio kao da ne primjećuje Shoyera. Revolveraš je ostao stajati na mjestu neko vrijeme, a onda okrenu konja i odjaše natrag prema brdima. Ostali, okupljeni u skupinu, šutke su gledali za njima, ali nitko ga ne zovnu da se vrati, niti spomenu njegovo ime.

Kad se popeo na uzvisinu, pretegao je uzde i stao. Gledali su u nj zatravljeni, u taman i zlokoban lik na crvenom nebu predvečerja. Miramiinom kralješnicom prođe zimica dok ga je promatrala.

I stajao je tako trenutak na tom mjestu kao da je nerazdvojan dio večernjeg neba, kao da visi u zraku, a potom nestade i obzorje je opet zjapilo prazno.

Biblioteka kriminalističkih romana

**Izlazi svakih 14 dana
(u ponedjeljak)
Cijena 7 dinara**

XIII

Swante Taggart uveo je povorku tovarnih mazgi u Globe. Sjedio je u sedlu ravan kao svijeća, sa šešironi nabitim na oči i vinčesterkom preko sedla. Noge mu bijahu obute u lake mokasine i zadjenute u stremena. Konj na kojem je jahao bijaše iscrpljen, a čak su i mazge od umora objesile glave i vukle se s noge na nogu u grad.

Miriam je jahala iza njega, također s puškom preko sedla, a iza djevojke vukle su se mazge. Na začelju povorke tovarnih mazgi jahali su Consuela i Adam Stark.

Gradić Globe bijaše gomila ruševina i šatora na istočnoj obali rječice Pinal; zabačen grad, a njegova mu zabačenost bijaše i najbolja obrana. Svaki građanin držao je pušku uvijek nadohvat ruku, jer mu je mogla zatrebati svakog trena. Grad je neprekidno živio u ratnom stanju s Apačima i napadajući su mogli uslijediti svakog časa. Kadikad su u nj naišle karavane teretnih kola iz Silver Cityja, a postojala je i redovna veza s Tucsonom i Prescottom.

Dolazak iscrpljene, prašne i zakrvavljene povorke tovarnih mazgi ili teretnih kola nije bio osobit događaj za stanovnike Globea u vrijeme prvih godina njegova postojanja, pa se građani Globea na njih nisu ni obazirali.

Povorka s Taggartom na čelu uputila se ravno prema uredu prijevoznog poduzeća Wells Fargo.

Rijetki prolaznici koji su se ipak osvrnuli na povorku tovarnih mazgi bijahu iskusni rudari koji su znali što se prevozi u teškim vrećama koje bijahu privezane o samare. Njihovo iskustvo oko odmah je moglo otprilike i procijeniti vrijednost svakog tovara. Jer, vreće su najteže kad se u njima prenoši zlato.

Pošto je ostavio žene i Starka da čuvaju mazge, Taggart pođe u najbližu i, vjerojatno, jedinu krčmu u Globeu. Gurnuo je niska dvokrilna vrata, ušao u zadimljenu prostoriju i pošao prema šanku. Za trenutak u krčmi

nasta tajac. Svi se zagledavši u visoka čovjeka, neobrijana lica, s krvavim zavojem oko lijeve ruke i puškom u desnici.

— Gdje bih mogao naći službenika poduzeća Wells Fargo? — upita Taggart pipničara.

Pipničar, neki ćelavac ružičastih obraza i gusta brka, pokaže glavom na stol u kutu, a potom glasno poviče:

— Joe, neki gospodin traži predstavnika poduzeća Wells Fargo!

Sad svi pogledaše prvo u Joca, a potom opet u Taggarta, kojeg odmjeriše hladnim pogledom.

Joe bijaše onizak čovjek, čvrsto, graden, četvrtasta lica i ride kose.

— Što želite? — upita.

— Pohraniti robu.

Izišli su zajedno iz krčme. Jedan je gost ustao i pošao za njima do vrata. Nešto je dobacio ostalim gostima u krčmi, onako preko ramena, pa je nekoliko njih krenulo prema vratima da vide kako će se istovarivati mazge. Onda su izišli iz krčme i prešli na drugu stranu ulice, nasuprot predstavništvu poduzeća Wells Fargo.

Taggart stade na nogostupu što je vodio prema prometnom uredu i zauzvisti ih na pola puta.

— Gospodo, molim vas, vratite se u krčmu. Ovo je privatni posao, a ne javna priredba — strogim ih glasom upozori.

— A što ste dovezli u tim vrećama?

— Te su vreće pune buha, čuvajte se ako se razbježe — posprdno odvratit Taggart.

— A zar u njima nije zlato?

— Ne, gospodo, u njima su zmije otrovnice i Apački skalpovi, ako baš želite znati. Ogulili smo i jedne i druge i pođe li netko sutra u brda našim tragom, Apači i zmije će mu prirediti topao doček. Nismo baš obljubljeni u tim krajevima — reče Taggart sa smiješkom na usnama.

Čim su se znatiželjnici razišli, vreće su unijete jedna po jedna u ured, a Taggart je pred njim stražario. Znatiželjnici su se vratili u krčmu i čekali da se vrati Joe kako bi čuli najnovije vijesti o tom tovaru. Joe nije mogao držati jezik za zubima... volio je pričati

Čim bi iskapio koju čašicu viskija. Svi su bili spremni da ga časte.

Samo, nade su im se izjalovile. Kad je zlato iz posljednje vreće bilo izvađano i pohranjeno u veliku i tešku željeznu blagajnu i kad je izdao i zadnju potvrdu o primitku zlata, Joe žurno zaključa ured. No, kad je pošao natrag prema krčmi Taggart mu puškom prepriječi put.

— Ne, večeras. Večeras ste naš gost — reče Stark i nasmiješi mu se.

— Ali, tamo me čeka moje piće, već sam platio cijelu bocu — pobuni se.

— Večeras ćete piti s nama. Platit ćemo vam koliko god možete popiti.

Premda se bunio, odgurali su ga preko ulice u daščaru na kojoj je stajao natpis: KONAČIŠTE. Stark je zakupio cijelo konačište za tu noć, a onda naručio da mu donesu nekoliko boca viskija. Kad je piće stiglo, pružio je jednu bocu Joeu.

— Željeli ste piti, zar ne? Izvolite, napijte se. Napijte se kô vreća na naš račun, ali pokušate li pobjeći oдавде prije nego sutra stigne kočija, prosvirat ću vam olovom tintaru.

— Slušajte, gospodine, molim vas ... ja... — pokušavao je Joe.

— Živjeli, gospodine! ... odvrati mu Stark i prvi potegne iz boce.

Prosjedili su i probdjeli cijelu noć. Žene su drijemale na stolicama uza zid, a Taggart i Stark izmjenjivali su se na straži.

Čim je počelo svitati, Taggart izide iz konačišta i protegne se, zijevnuvši. Gledao je blijedu svjetlost rane zore kako plazi sivom ulicom, uz daščare i uz kuće, išibane od vjetra i isprane od kiše. Peteu Shoyeru nigdje ni traga.

I Miriam izide i stane uza nj.

— Očekuješ da će se vratiti, zar ne? — upita kao da je čitala njegove misli.

— Vratit će se on, vratiti, ne boj se. Taj se uvijek vraća.

— Kad stiže kočija?

— Odmah poslije devet sati i tada ćemo mi uzjahati. Vas dvije u kočiji, a Adam i ja svaki s jedne strane kočije ... Adam bi mogao prodati mazgo. Cijena im je ovdje vrlo visoka.

— A potom?

— Ravno u Tucson.

Miriam je zašutjela. A što će biti kad jednom stignemo u Tucson? Taggart se nikako nije htio izjasniti što namjerava kad tamo stignu. Zacijelo, ni sam još nije znao. Doimao se vrlo samouvjeren, vrlo odvažan, ali znao je dobro da mu ne gine Shoyerova osveta.

Većina dobrih revolveraša izbjegavaju jedan drugog. Miriam je to znala. Tu i tamo znali su se susresti, ali uglavnom su nastojali da se jedan drugog klone ... jer prečesto se događalo da obojica ostanu mrtvi poslije takvih obračuna.

Negdje su zalupila vrata. Zaškripao je vjetrokaz. Negdje u susjedstvu zakukurijekao je pijetao. Onda opet zavlada tišina. Zalutali pas istrčao je na ulicu i počeo se valjati u prašini.

— Čovjeku mnogo treba da stigne dokle sam ja u životu stigao — reče Taggart.

— Shoyer je opak čovjek.

— Ne, nisam na to mislio. Mislio sam na tebe kad sam to rekao. Ti si divna žena, Miriam, koju svaki muškarac može samo poželjeti.

— I djevojka mora dugo čekati — primijeti tihim glasom Miriam.

Neki usamljeni jahač projaha ulicom i sjaha pred krčmom.

Popeo se na drven nogostup ispred krčme i stao lupati po vratima. Kad mu nitko nije otvorio vrata krčme, okrenuo se i s druge strane ulice ugledao natpis KONAČIŠTE.

— Gdje čovjek može dobiti nešto za doručak? Gladan sam kô vuk — povika preko ulice.

Taggart mu puškom pokaže malu trošnu kućicu koja je u prozoru imala čašu. Nalazila se jedva dvadesetak metara niže niz ulicu, ali neznamac svejedno ponovo uzjaše i odjaše do nje.

— Adam ti je vrlo zahvalan za sve što si za nas učinio. Da nije bilo tebe, nikad se ne bismo izvukli s brda.

— Zaboga, da nije bilo mene ne biste imali neugodnosti kroz koje ste morali proći ... zbog mene.

— Ne, nije istina. Ti to dobro znaš — uvjerljivo će Miriam.

Nepoznati jahač prekinuo je njihov razgovor, a Miriam se željela vratiti na temu razgovora od maločas, ali

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

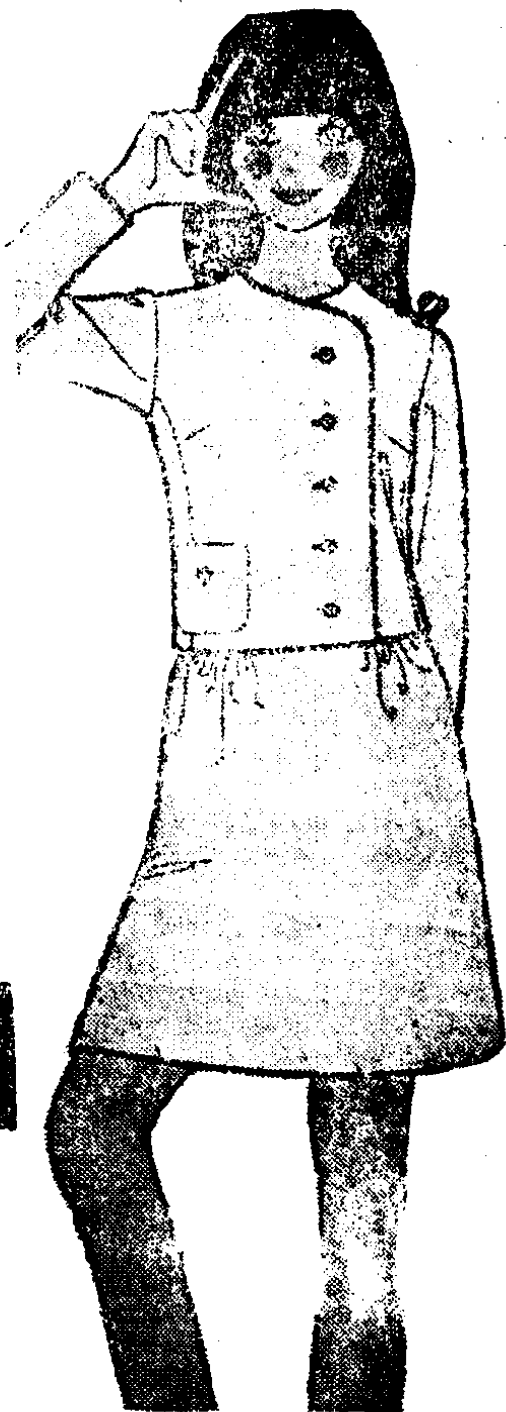
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ZENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

nije znala kako da to izvede. Ona je uvijek o svemu s muškarcima razgovarala otvoreno, mnogo otvorenije nego druge žene, a u njega je sad gledala kao žaba u jaje i nije znala što da kaže. Osjećala se vrlo neugodno, odjednom i vrlo mlada i neiskusna. A morala se doimati užasno. Ma, kako da muškarac bude s njom romantičan dok je tako neuređena, nepočestljana i prašna.

Na vratima KONACISTA pojavio se Adam, a iza njega Consuela. Meksikanka se potrudila da bude što ljepša i Miriam se zavidno zabuljila u nju, kad ju je ugledala uređenu i počestljanu, začuđena kako joj to tako lako uspijeva.

— Gdje je Joe? — upita Adam.

— Mrtav je pijan. Cini mi se da ćemo sami morati zlato natovariti u kočiju — odgovori Stark, pošto je najprije pokazao glavom prema kući gdje je ležao pijani službenik prijevoznog poduzeća Wells Fargo.

— Pomoći će nam kočijaš.

— Da. Neću biti miran dok to zlato ne pohranim u banku u Tucsonu.

— Poduzeće Wells Fargo jamči za siguran prijevoz — podsjeti ga Taggart.

— Mi ćemo svejedno na nj paziti. Ti ćeš poći sa mnom i pomoći mi, zar ne? — upita Adam Taggart.

— Da, ali samo do Tucsona.

Znači, ide s nama, pomisli Miriam, premda se trsila da ne oda ono što je za nj osjećala, a poslije, će ih ostaviti ... poslije svega što su zajedno prošli. Doduše, još se ništa znamenito nije među njima dogodilo ... samo su razgovarali, izmijenili koju riječ, gore u brdima, u noći. A zar je to uopće važno? Zar to doista nešto znači?

Ipak, mučila ju je pomisao na Taggarta. Ma, kakav je to život što ga on ima? Bez reda, bez redovne i dobre ishrane, bez prava konačista, bez topla doma, bez igdje ikog svog, kô pas, s ranjenom rukom ... lavav, s otvorenom ranom, sve dok ga ona nije previla.

Ulica je pomalo oživjela. Ostavili su KONACISTE i pošli prema gostionici. Dok su Adam i Consuela doručkovali, Taggart i Miriam su vani stražarili.

— Jedino što sam u životu želio bio je mali komad zemlje i nekoliko kra-

va. Dojadio mi je samotani život — reče Taggart.

— Znam.

— Čovjek mora zarađivati kruh svojim rukama, obrađujući zemlju i uzgajajući stoku. U većini slučajeva to je daleko od ostalog svijeta ... na osami, bez susjeda, bez ikog s kim bi mogao porazgovarati. Rijetko kad čovjek koji živi takvim životom može naći ženu.

— Ako žena voli svog čovjeka, poći će s njim i na kraj svijeta.

— Čovjek koji voli svoju ženu želi da joj sve pruži, da je dariva. Želi da mu bude lijepa ... da joj kupuje haljine i druge stvari. A čovjek koji živi od svog rada na ranču ne može zaraditi mnogo u prve tri ili četiri godine ... ne živi u obilju.

Zagledao je zamišljeno preko ulice dok je govorio, te brže-bolje nastavi:

— Zato je za muškarca najbolje da se ne ženi, nego da luta, putuje svijetom. Tada ga ne salijetaju raznorazne misli. Čim se negdje skrasi, počne gnjiliti, ulijeni se i izgubi volju za životom.

Stark i Consuela iziđu iz gostionice, a Taggart i Miriam pođu prema njima.

— Ponijela sam se kao budala. Oprostite mi — obrati se Consuela Miriami i uhvati je za ruku.

— Svi se ponašamo kao budale, ponekad. Neki čak i cijeli život, i žene i muškarci bez razlike, a neki su uz to čak i tvrdoglavi kô mazge — odgovori djevojka.

Taggart otvori vrata i zakorači u gostionicu, a onda ga obli rumen, pa se brzo vrati, pridržati vrata i propusti Miriam naprijed.

U prostoriji bijahu samo tri stola pokrita stolnjakom. Čim su sjeli, prišao im je konobar u uprljanoj pregači, da bi čuo što žele naručiti.

— Već danima nismo imali svježih jaja, sve do danas. Ostala su još samo tri — ponudi im konobar.

— Priredite jaja za gospodina Taggarta. Meni donesite bilo što drugo — brzo će Miriam.

— Imamo svježeg mesa ... goveđeg, svinjskog, ovčjeg i divljač. Sve vam mogu preporučiti — reče konobar.

— Skinite rogove s tog ovna i donesite nam ga, a najprije ispržite ta jafa i podijelite na dva jednaka dijela; jednu polovicu donesite gospođici, a drugu meni — reče Taggart.

Konobar se zagleda u njih razrogačivši oči.

— Pazi, molim te, kako ste vi uljudni jedno s drugim! A što mislite gdje ste? U Bostonu? — podrugljivo upita.

Kad se konobar oddegao, Taggart i Miriam se pogledaju i prasnu u glasan smijeh. Djevojka osjeti kako joj obraze oblijeva rumen i čedno spusti pogled u tanjur pred sobom. Ruke je držala u krilu, sklopljene i spletenih prstiju. Osjeti se nelagodno u društvu tog čovjeka s kojim je provela toliko dana — i noći.

Moglo bi se čak reći da su na neki način i spavali već zajedno. Od te joj pomisli obrazi opet zažariše, još jače nego malo prije. Ali, sve je to bilo bezazleno. Bili su zajedno, to je bilo sve, i zaspali su zajedno. I nisu spavali baš jako dugo.

Doručkovali su u tišini. Taggart je bio čovjek koji je znao uživati u dobru hrani, a i kava je bila izvrsna, baš onakva kakvu je najviše volio. Potkova bi na njoj mogla plutati, toliko je bila gusta. Znao je on kako se kuha dobra kava. Meće se mnogo kave, promiješa i pusti da voda zakipi. Najukusnija se kava skuha u staroj posudi.

Kad su isoraznili tanjure, konobar se opet stvorio pokraj njih. Donio je pun pladanj pite od jabuke i stavio ga pred njih.

— Ispekli smo je vama u čast. Prvi put u životu dvorio sam ovdje dvije tako lijepe žene, vas i onu Meksikanicu što je bila ovdje prije vas — reče konobar.

Pogledao je u Miriam, a potom u Taggarta.

— Vas dvojica ste pravi sretnici što imate tako lijepe žene. U Globeu žive samo tri neudate žene, a jedna od njih je dovoljno stara da bi mogla biti baba Georgeu Washingtonu — požalio se.

Kad su izišli iz gostionice, kočija je upravo prispjela u Globe. Pomoćni kočijaš istrčao je iz neke dašćare. Jed-

nom je rukom u trku trpao košulju u hlače, a u drugoj je ruci držao remen s revolverom.

— Ma, što me ranije nisu probudili — gundao je naglas sam za sebe, a kad je ugledao Starkove i Taggarta, upita: — Vi ste putnici?

Ne čekajući da mu odgovore na pitanje, počeo je nadzirati kako se upreže svježa zaprega u kočiju. Konji su se doimali divlji i nemirni.

Potom se uputio u KONACISTE i počeo je drmati pijanog službenika poduzeća Wells Fargo, koji je bučno hrkao na stolcu, da bi iz njega istresao ključeve od uredskih prostorija i blagajne. Kad ga je probudio, nije čekao da pođe s njim, nego je sam pošao do zgrade u kojoj je bio ured. Otvorio je vrata i otključao tešku veliku željeznu blagajnu.

Uz pomoć Taggarta natovarili su zlato u kočiju. Žene su se popele u kočiju, a Stark je stražario sve dok sve vreće nisu bile natovarene u prtljažnik.

Pred sam polazak pojavio se još jedan ostariji čovjek, žutih brkova, i popeo se na sjedalo uz kočijaša. Bio je oružana pratnja kočiji i teklić prijevoznog poduzeća Wells Fargo. Čim se udobno smjestio, položio je sačmaricu u krilo preko koljena i strogo pogledao Taggarta i Starka.

Swante i Adam uzjašu na svoje konje. Kočijaš pukne bičem i povika konjima da krenu, a životinje pojure kô da ih goni sam vrag. Kočija, u pratnji Taggarta i Starka, otpraši prema jugu.

— o —

Prvih nekoliko milja putovanje prošlo je bez neugodnosti. Taggart i Stark bijahu umorni i neispavani, jer su prošlu noć uglavnom probdijeli, a sad ih je sunce sve jače grijalo svojom jutarnjom toplinom. Zadržimali su u sedlu. Povremeno su se prenuli, da pogledaju gdje se nalaze, a onda ponovo zadržimali. Malo-pomalo zaoptimali su za kočijom.

Cesta je u početku išla uz korito rijeke Pinal, zasjenjena gustim prošnjama hrastova, platana i topola, a potom se počela vijugavo penjati kroz

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINIćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

zeleno gorje Pinal. Mnogo gorskih potočica rušilo se kroz pukotine u stijinama i preko glatkih litica, gdje gdje i sa stotinjak metara visine. Napokon podvečer ponovo su se spustili u dolinu, gdje se nalazila postaja Dripping Springs. Onkraj doline nazirale su se gole, neprohodne padine gorja Mescales, crvenordave na večernjem grimiznom suncu.

Kočija je pristala uz dugu, usku zgradu postaje i tu se zaustavila. Nekoliko trenutaka kasnije, dojahali su za njom najprije Stark, ukočenih udova zbog modrica i natučenih mišića, a za njim Taggart.

Taggart skoči sa sedla. Odjednom ga svlada umor. Uzbuđenost i nape-
tost u kojoj je živio proteklih tjedana ostavili su na njemu trag. Naslonio se, jedva se držeći na nogama, na konja, da bi se malo odmorio. Kad se ponovo pribrao, odveo je konja u staju. Staja se nalazila odmah uz postaju, a bila je slupana od starih dasaka. Zavezao je konja o jaslje i vilama ih napunio sijenom.

Miriam je sišla i stajala nedaleko kočije, Consuela je ušla u zgradu, a Adam je nešto raspravljao s brkatim pratiocem kočijaša.

Sunce je taman počelo zapadati. Nebo bijaše vedro, zrak čist. Negdje iz pokrajnjeg gajica oglasila se prepelica. A kad se Pete Shoyer pojavio iza ugla zgrade, Taggart ga prvi ugleda.

Stali su kao ukopani i promatrali se neko vrijeme na daljini od stotinjak metara. Jamačno, obojica su pomislila da je došao trenutak obračuna. Taggart se uz to još prisjeti da taj trenutak nije mogao doći u nepovoljnije vrijeme za nj, jer je bio užasno umoran, ali ujedno i svjestan da ga više ne može odgoditi. Sad ili nikad, odlučio.

Čuo je kako negdje u blizini žubori voda, konje kako žvaču sijeno, i zuj velike muhe zuzare, tu negdje pokraj njega. Svi su mu ti zvuci do ušiju dopirali jasni i glasni. Konj je udario kopitom o zemlju, a Miriam se polako okrenula, očiju uprtih u Taggarta. Potom je bezglasno zinula i zaklopila rukom usta od zaprepaštenja kad je ugledala Shoyera. Stark je tog trenutka izišao na trijem postaje, a za njim se pojavila i Consuela.

Shoyer zakorači naprijed.

— Došao sam po tebe, Taggarte — reče glasno, da su ga svi mogli čuti.

— Dobro. Dođi i uhiti me — odvratila Taggart, pomno motreći svaki Shoyerov pokret.

Tada, iznenada, Shoyer trgnu glavom prema naprijed i malo se savi. a njegova desna ruka poleti prema revolveru. Istog trena Taggart odskoči udesno i još u skoku povuče revolver. Osjetio je teški revolver u ruci i trzaj pucnja, a potom osjeti još jedan trzaj koji ga obrne.

Počeo je padati. Pokušao je ukočiti koljena i zaustaviti ili usporiti pad, pa zapuca po drugi put. Shoyer mu zai-
gra pred očima i postade nejasna meta, magličasto mutan. Idući ga hitac pogodi, a treći zavila oblak prašine pod njegovim nogama. Taggart poskoči tri lagana, hitra koraka udesno i ponovo zapuca.

Potom se sruši na zemlju. Osjeti smrad prašine i zadah krvi i bi mu jasno da je pogođen. Čuo je još jedan hitac iz revolvera. Prašina mu se sasu u lice, a on se okrene i sjedne, pa podigne svoj revolver šestoperac.

Opali u Shoyera jednom, pa još jednom, i još jednom...

Zrno mu prozviđa uz glavu, a on počne grozničavo puniti revolver. Potom klekne na jedno koljeno i počne se podizati na noge. No, koljena mu popuste i on se ponovo skljojka u prašinu. Počeo je pucati iz ležećeg položaja, prevrnuo se na bok, podlaktio, kleknuo na koljeno i ustao ... Ovaj put mu je uspjelo, na noge.

Krv mu je curila niz lice. Obliznuo je usne i osjetio njezin okus, a u cijelu tijelu čudnovatu klonulost. Uperio je preda se revolver i ogledao se za protivnikom, ali nigdje ga više nije vidio.

Miriam je pritrčala i grčevito ga uhvatila za ruku, sva u suzama, a on je pokušao da je se otrese, ustrašen da će ga Shoyer svaki čas ustrijeliti.

Tada ga ugleda. Shoyer je ležao ispružen u prašini uz ugao postaje. Podigne revolver da će naciljati.

— Dosta je bilo. Mrtav je — upozori ga glasno Stark.

— Tko ga je ubio? Što se miješate u moje poslove? — poviče srdito Taggart.

Osjeti da ga noge izdaju, ali ipak pokuša naciľjati u Shoyera. I, dok se rušio i padao u nesvijest, čuo je kao kroz san kako Stark ogovara:

— Pa ti si ga ubio, čovječe! Tko bi drugi? Odlično si to izveo. Čestitam!

Netko je podmetnuo ruku pod njegovu glavu. Netko je uza nj ridao. Čuo je kako drapaju košulju s njega, da mu očiste rane, a potom nogavice hlaća. Htio se pobuniti. Želio je jedino da ga ostave na miru, da ga ne diraju, ali nije imao snage. K tome, rasparali su mu jedine hlaće koje je imao.

Čuo je i sam sebe kako govori:

— Adame, hoćeš li mi dati sestru za ženu?

Tok trenutka ničega nije bio svjestan. Kad je poslije toga ponovo otvorio oči, svi su bili okupljeni oko njega, a on je ležao na stolu u čekaonici postaje.

— Ja sam te bio nešto upitao? — podsjeti Taggart Adama čim se malo pribrao.

— A ja sam ti odgovorila da ću rado poći za te — odgovori Miriam.

— To rješavaju muškarci. Pitao sam tvog brata i želim čuti njegov odgovor — reče Taggart.

— O, da! Miriam nigdje neće naći boljeg čovjeka od tebe. Pristajem uz uvjet da ostaneš s nama, da se uortačimo i zajedno kupimo ranč negdje nedaleko od Tucsona. Potreban nam je netko tko se razumije u stočarstvo — reče Adam uz smiješak.

Taggart polagano okrene glavu. Vrat mu se ukočio, u glavi mu je šumilo. Znao je da je ranjen, ali poslije Adamova odgovora osjećao se vrlo čio, kao da mu ništa nije.

— Pristajem — reče, a potom se obrati Miriam: — Vjenčat ćemo se čim prizdravim toliko da mogu stajati na nogama. Uzet ćemo se i živjet ću samo za tebe.

Buncao je u bunilu, ali nije se bojao da će izlanuti nešto što ne osjeća. U bunilu ili od sreće, ili oboje, bilo mu je svejedno, a potom mu glava ponovo klonu na stol.

— Donio sam vam njegov revolver. Konj ga čeka u staji — čuo je kako netko govori kao iz velike daljine.

Njegov konj i njegov revolver, pomisli. To je bilo sve što je imao kad je ujahao u klanac s kapelicom, a sad još ima i konja i revolver, ali uz to je našao dobru ženu i stekao odana prijatelja.

KRAJ

ljetna iznenađenja vjesnikovih revija

ROMANI I STRIPOVI

Popaj – popularni junak stripa i njegovi prijatelji, novo je izdanje koje će se pojaviti na kioscima već 23. lipnja!

Sirius – biblioteka znanstvene fantastike najboljih svjetskih autora, izlazi 5. srpnja.

BIS – biblioteka izabranih stripova, na povećanom broju stranica uz nepromijenjenu cijenu i u novu ruhu!

•KVIZ• – NE ZABORAVITE!

U srijedu, 7. srpnja, na svim novinskim kioscima naći ćete jedinstveno izdanje **•LJETO 76•**. To je almanah zabave, odmora i rekreacije. Na 80 stranica, **•LJETO 76•** objavljuje skandinavske križaljke s temom Montreala i ljeta!

S **•KVIZOM•** NA MORE, U PLANINE, NA VIKEND!

•FOKUS•

Događaji koji su uzbudili svijet! U svakom broju, na posebnih 6 stranica ljetne razonode: zagonetna priča, križaljke, otgonetke...

•IZBOR•

Svijet sažet na 200 stranica – **•Izbor•** u ruci, svijet na dlanu! Turizam u svijetu i kod nas – poseban prilog u srpanjskom broju!

•TINA•

•TINA• LIST ZA MLADE – ČITAJTE **•TINU•** – UPOZNAJTE SEBI SLIČNE. Serija reportaža o mladima na ljetovanju, savjeti i upute kamo i kako putovati, ljetna moda i kozmetika te ostala sadržajna i grafička iznenađenja.

ČITAJTE **•TINU•** DA VAS BRIGE MINU!

•VIKEND•

Za one koji žele pravi odmor, **•Vikend•** je, za ova tri ljetna mjeseca, pripremio posebno izdanje na 112 stranica. Zabavite se na plaži, uz zanimljiv kviz što ste bili i kakvi ste, uz savjete kroz igru iz kineske knjige mudrosti I Čing, uz najbolji humor svijeta, uz zanimljive romane i novele, uz 40 receptata za roštilj i gradele te uz mnogo drugih ugodnih iznenađenja.

NE ZABORAVITE: REVIJA **•VIKEND•** – NAJJEFTINJI VIKEND NA SVIJETU!

Informativno-revijalna izdanja NIŠP »VJESNIK« pripremila su za ljetnu sezonu brojna iznenađenja. U trenucima odmora očekuju vas raznovrsni i zanimljivi sadržaji koji će vas informirati o događajima u zemlji i svijetu, ali i obilje zabave i razonode. U doba velikih turističkih seoba, vaša omiljena izdanja bit će vam nadohvat ruke i pomoći će vam da uspješnije provedete ljetni odmor. Želimo vas upozoriti na samo neka iznenađenja koja vas očekuju, a sve ostalo prepustit ćemo vašem »otkrivanju«!

»STUDIO«

»STUDIO« LJETUJE S VAMA; LJETUJE I VI S REVIJOM »STUDIO«. »STUDIO« u ljetnom ruhu: vaše olimpijsko ljeto u koloru, »Studijska« priča, ekskluzivni feljtoni, »STUDIO« vas vodi kroz najpopularnije ljetne priredbe i događaje. SA »STUDIJEM« NA ODMORU SVAKODNEVNO PLANIRAJTE VEČER PRED TELEVIZOROM!

»START«

List modernog čovjeka. U ljetnim brojevima »STARTA« očekuju vas brojna iznenađenja — više razonode, humora, informacija o ljetnim zbivanjima kod nas i u svijetu... Startajte uspješno u turističku sezonu s magazinom »START«!

»SAM«

SA »SAMOM« NIKAD NISTE SAMI — bilo da svoje ljeto provodite radeći i gradeći, ploveći ili putujući! Redakcija magazina »SAM« u ljetnim će mjesecima javno demonstrirati i testirati brojne proizvode. Možda ćete i vi prisustvovati nekoj od tih akcija. Na licu mjesta, ili s vašim i našim časopisom u ruci — SA »SAMOM« SE UVIJEK ZNA VIŠE!

»ARENA«

»Arenina« akcija »LJETO 76«: kako jeftino i ugodno ljetovati na Jadranskome moru, u kućnoj radinosti i u auto-kampovima? »Arena« i ove godine traži najboljeg turističkog radnika i najbolje turističko mjesto.

Na stranicama vašeg lista uvijek nove i korisne rubrike: razbi-briga na ljetovanju može vam donijeti 1000 novih dinara! Ako se pronadete u krugu na fotografijama s utakmica našega nogometnog prvenstva, bit ćete gosti »ARENE« na finalnoj utakmici prvenstva Evrope u nogometu! Ako ste štediša i ako kupujete »ARENU«, možete dobiti na poklon štednu knjižicu s tisuću novih dinara pologa!

»ARENA« — VAŠ OBITELJSKI LIST

»SVIJET« — jugoslavenska ženska revija Zagreb

Vaš pomoćnik, savjetnik, vaša razonoda

»SVIJET«, jugoslavenska ženska revija Zagreb

U trenucima odmora i zabave — ne propustite reviju »SVIJET«.

»SVIJET« kupuje ona, a čitaju svi!

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

98. B. Arthur: DVA REVOLVERA
99. Dudley Dean: TVRD ORAH
100. D. S. Newton: POVRATAK OSVETNIKA
101. H. S. Sharon: OSVETA BUNTOVNIKA
102. H. S. Sharon: PLJACKA U LOS ALAMOSU
103. J. T. Edson: COVJEK KALIBRA 44
104. Matt Chisholm: POBJEDA McALLISTEROVIH
105. Lee Martin: ZLODUH SANTA RITA
106. Robert Ullman: KOLORADO KID
107. Bill Fargo: OTMJENI PLJACKAŠI
109. Frederick H. Cristian: DOUSNIK
110. U. H. Wilken: GROBAR JOE
111. Louis L'Amour: OPASAN PUT
112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAS
113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCU
114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEČ
115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
116. Matt Chisholm: KRVAVE OKLADE
117. Marshall Grover: TREĆA PLJACKA
118. J. T. Edson: VRIJEME OBRACUNA
119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJEČI
120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI
121. Matt Chisholm: TRAGOVI BARUTA
122. Scott F. Scott: NESTALA KOČIJA
123. Louis L'Amour: NEUSTRASIVI BORAC
124. H. S. Sharon: TVRDOGLAVI SERIF
125. Jonny Pegg: BEZIMENI BORAC
126. L. L. Foremen: GRINGO
127. G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA
128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAZITELJ
129. Matt Chisholm: McALLISTER U OPASNOSTI
130. Louis L'Amour: OBRACUN KOD ŽUTOG BRDA
131. G. F. Unger: TRAG VODI U PAKAO
132. Matt Chisholm: LEGENDA O McALLISTERU
133. Louis L'Amour: USAMLJENI
134. G. F. Unger: BIJEK IZ STUPE
135. Thorne Douglas: TKO DA VIŠE
136. Louis L'Amour: SREBRNI KANJON
137. Frank Gruber: JAHACI ZORE
138. Louis L'Amour: CONAGHER
139. G. F. Unger: TEKSASKI SILNIK
140. Louis L'Amour: UZARENA BRDA
141. G. F. Unger: ODMETNIK
142. Robert Ullman: SMRT PROKLETNICIMA
143. Louis L'Amour: ZAČARANI KRUG
144. H. S. Sharon: SIN OČAJNIKA
145. Louis L'Amour: ŽIVOT ZA ZLATO

U PRIPREMI:

146. Rey Haves: GRINGOSI UMIRU U ČIZMAMA

Tražite za svoj odmor

1
Nedjelja

2
Ponedjeljak

TRAG - krimi roman
GORDANA - zagorkin roman

3
Utorak

Život - ljubavi roman

4
Srijeda

ALAN FORD POPAJ
TOM I JERRY svakih 14 dana
BIS CRTANI

5
Četvrtak

od 5. srpnja "SIRIUS"
BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

6
Petak

LASO - western roman

7
Subota

Timothy Tatcher 25. u mjesecu

kod prodavača novina